

DRET PENAL II

MATERIAL DOCENT

Prof. Dra. Sara Aguado López

DELICTES CONTRA LA VIDA

LLIÇÓ 1. HOMICIDI

Títol I del llibre II del CP: De l'homicidi i les seues formes

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Article 138

1. *El qui mate a altri ha de ser castigat, com a reu d'homicidi, amb la pena de presó de deu a quinze anys.*
2. *Els fets han de ser castigats amb la pena superior en grau en els casos següents:*
 - a) *quan concórrega en la seua comissió alguna de les circumstàncies de l'apartat 1 de l'article 140, o*
 - b) *quan els fets siguen constitutius, a més, d'un delicte d'atemptat de l'article 550.*

BÉ JURÍDIC PROTEGIT

- **VIDA HUMANA** (des del naixement fins a la mort).
Delicte genèric.
- Determinació del moment del **naixement**:
delimitació entre el delicte d'homicidi i el delicte d'avortament (art. 30 del Codi civil).
- Determinació del moment de la **mort**: cessament irreversible de les funcions circulatòries i respiratòries o de les funcions encefàliques (legislació sobre trasplantament d'òrgans, art. 3.8 de l'RD 1723/2012, de 28 desembre)

SUBJECTES

- Delicte comú: subjecte actiu i passiu genèric; pot ser qualsevol persona.
- Excepte el tipus agreujat de l'art. 138.2 a): subjecte passiu menor de 16 anys o persona especialment vulnerable.

CONDUCTA TÍPICA

- Modalitats de conducta: acció i comissió per omissió (art. 11 CP).
- Delicte de resultat: causació de la mort (consumació).
- Nexes causal:
 - 1) Relació de causalitat (física).
 - 2) Imputació objectiva (criteris normatius).

CAUSES DE JUSTIFICACIÓ

- Legítima defensa (art. 20.4 CP).
- Estat de necessitat (art. 20.5 CP):
 - 1) Justificant.
 - 2) Excusant.
- Exercici legítim d'un ofici o càrrec (art. 20.7 CP).
- L'eximent incomplet (articles 21.1 i 68 CP).

ASPECTE SUBJECTIU

- HOMICIDI DOLÓS (art. 138)
 - Classes de dol.
 - Error.
- HOMICIDI IMPRUDENT (art. 142)
 - Classes de imprudència (greu i menys greu).
 - Supòsits agreujats: ús de vehicle de motor, ciclomotor, arma de foc, imprudència professional.
 - Regla concursal específica (art. 142 bis, LO 2/2019).
- HOMICIDI PRETERINTENCIONAL

FORMES D'APARICIÓ

- Actes preparatoris (art. 141 CP).
- Temptativa acabada i inacabada (articles 16 i 62 CP).
- Delimitació entre homicidi intentat i lesions consumades: “animus necandi” o “animus laedendi” (indicis).
- Autoria i participació: regles generals dels articles 27, 28 i 29 CP.

HOMICIDIS AGREUJATS

Art. 138.2 CP (LO 1/2015)

- Homicidi de víctima menor de 16 anys d'edat o especialment vulnerable (art. 140.1 CP).
- Homicidi subsegüent a un delicte contra la llibertat sexual (art. 140.1 CP).
- Homicidi comès pel membre d'un grup o organització criminal (art. 140.1 CP).
- Homicidi constitutiu, a més a més, d'un delicte d'atemptat de l'art. 550 CP.

LLIÇÓ 2. ASSASSINAT

- Articles 139 i 140 del mateix títol (versió del Codi penal ja traduïda <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur ocults/pjur resultats fitxa/?documentId=556000&action=fitxa>)

Article 139

1. *Ha de ser castigat amb la pena de presó de quinze a vint-i-cinc anys, com a reu d'assassinat, el qui mate a altri en alguna de les circumstàncies següents:*

1a. *Amb traïdoria.*

2a. *Per preu, recompensa o promesa.*

3a. *Amb acarnissament, augmentant deliberadament i inhumana el dolor de l'ofès.*

4a. *Per facilitar la comissió d'un altre delictes o per evitar que es descobrisca.*

2. *Quan en un assassinat concórreguen més d'una de les circumstàncies que preveu l'apartat anterior, s'imposa la pena en la seua meitat superior.*

Article 140

1. *L'assassinat ha de ser castigat amb una pena de presó permanent revisable quan concorre alguna de les circumstàncies següents:*

1a. *Que la víctima siga menor de setze anys d'edat, o es tracte d'una persona especialment vulnerable per raó de la seua edat, malaltia o discapacitat.*

2a. *Que el fet siga subsegüent a un delictes contra la llibertat sexual que l'autor haja comès sobre la víctima.*

3a. *Que el delictes l'haja comès qui pertany a un grup o organització criminal.*

2. *Al reu d'assassinat que haja estat condemnat per la mort de més de dues persones se li ha d'imposar una pena de presó permanent revisable. En aquest cas, és aplicable el que disposen la lletra b de l'apartat 1 de l'article 78 bis i la lletra b de l'apartat 2 del mateix article.*

NATURALESIA I BÉ JURÍDIC

- Naturalesia jurídica discutida: És un delicte autònom o un homicidi agreujat? A favor de la tesi de l'homicidi agreujat o circumstanciat trobem la regulació legal i el mateix contingut d'injust que l'homicidi.
- Efectes en la participació (principi de culpabilitat).
- Bé jurídic: VIDA HUMANA (matar una altra persona amb circumstàncies). Delicte especial.

LES CIRCUMSTÀNCIES DE L'ASSASSINAT

- Són circumstàncies **específiques** del delictes (elements essencials, no accidentals).
- No s'hi apliquen les regles de l'art. 66 del CP previstes per a les circumstàncies genèriques dels articles 21, 22 i 23 del CP.
- Les tres primeres de l'art. 139.1 són també circumstàncies genèriques de l'art. 22 CP. La quarta circumstància és nova (LO 1/2015).

TRAÏDORIA

- Definició legal (art. 22.1a del CP):
 - Element normatiu: delictes contra les persones.
 - Element instrumental: ús de mitjans, mètodes o formes tendents d'una manera directa a assegurar l'execució i evitar la defensa de la víctima.
 - Element subjectiu: intenció d'assegurar l'execució i evitar la defensa de la víctima.

TRAÏDORIA

- Fonament doble: objectiu, més contingut d'injust (major risc per al bé jurídic), i subjectiu, més culpabilitat (vilesa i covardia).
- Comunicabilitat: és una circumstància material perquè afecta l'execució del fet i es comunicarà als partícips si la coneixen (art. 65.2 CP).
- Compatibilitat: problemes amb altres agreujants com ara abús de superioritat, de confiança, màscara o parentiu; problemes també amb atenuants que afecten la imputabilitat de l'autor.

PREU, RECOMPENSA O PROMESA

- Definició: significat econòmic (diners o altres).
Significat d'actuar “per” preu (art. 139.1 CP) i d'actuar “mitjançant” preu (art. 22.3a CP):
Aplicació a l'autor i a l'inductor?
- Fonament doble: més injust (assegurament de l'execució i obstaculització de la persecució del delicte) i més culpabilitat (mòbil vil).
- Comunicabilitat: és una circumstància personal, només per a aquells en els quals concorre (art. 65.1 CP).

ACARNISSAMENT

- Definició legal: augmentar deliberadament i inhumana el dolor de l'ofès (art. 139.1.3a CP).
 - Dolor físic o psíquic.
 - Innecessari per a causar la mort.
 - Previ a la causació de la mort (no posterior).
 - Deliberat (dol).
- Fonament doble: més injust i culpabilitat.

PER FACILITAR O ENCOBRIR UN ALTRE DELICTE

- Nova circumstància, desconeguda en la nostra tradició jurídica (art. 139.4a CP, LO 1/2015).
- Significat “d’un altre delictes”: qualsevol delictes, comès pel mateix autor de la mort o un tercer.
- Fonament en el cas d’afavorir un altre delictes: més contingut d’injust per posar en perill altres béns jurídics.
- Fonament en el cas d’encobrir un altre delictes: protecció del funcionament correcte de l’administració de justícia (més injust).

ASSASSINAT AGREUJAT

- Art. 139.2 CP: concurrència de més d'una de les circumstàncies de l'art. 139.1 CP (pena meitat superior).
- Interpretació de “més d'una de les circumstàncies” = 2 circumstàncies com a mínim (la que qualifica l'assassinat i una altra).
- Les circumstàncies de l'assassinat són sempre específiques, mai actuen com a agreujants genèrics.

ASSASSINAT SUPERAGREUJAT

- Concurrencia d'alguna de les circumstàncies de l'article 140.1 CP (LO 1/2015). Presó permanent revisable:
 - Víctima menor 16 anys d'edat o especialment vulnerable. Problemes de delimitació amb l'homicidi agreujat ("ne bis in idem").
 - Problemes de compatibilitat de la circumstància 4a de l'article 139.1 ("ne bis in idem").
- Assassinat comès per qui haja estat condemnat per la mort de més de 2 persones (art. 140.2 CP, LO 1/2015):
 - Regla específica per a determinats casos de reincidència (art. 78 bis CP).
 - Delictes previs: homicidis o assassinats dolosos (principi de proporcionalitat).

DOL

- El dol ha de comprendre la circumstància i el resultat de mort.
- Problemes de compatibilitat del dol eventual amb les circumstàncies de l'assassinat. Només s'ha admès la seua compatibilitat amb el resultat de mort.

ITER CRIMINIS

- Temptativa acabada i inacabada: delictes de resultat.
- Casos problemàtics:
 - 1) L'acció comença com a assassinat però acaba com a homicidi (homicidi consumat).
 - 2) L'acció comença com a homicidi però acaba com a assassinat (assassinat consumat).
- Actes preparatoris (art. 141 CP).

DISPOSICIÓ COMUNA AL TÍTOL I

- Mesura de seguretat postpena (art. 140 bis): llibertat vigilada (art. 106 CP):
 - Comissió d'un o més delictes del títol I CP.
 - Aplicació potestativa “podrà”.

LLIÇÓ 3. INDUCCIÓ I COOPERACIÓ AL SUÏCIDI. L'EUTANÀSIA

(versió del Codi penal ja traduïda
https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Article 143

- 1. El qui induisca al suïcidi d'altri ha de ser castigat amb la pena de presó de quatre a vuit anys.*
- 2. S'ha d'imposar la pena de presó de dos a cinc anys a qui coopere amb actes necessaris al suïcidi d'una persona.*
- 3. Ha de ser castigat amb la pena de presó de sis a deu anys si la cooperació arriba fins al punt d'executar la mort.*
- 4. El qui cause la mort d'altri o hi coopere activament amb actes necessaris i directes, per la seua petició expressa, seriosa i inequívoca, en el cas que la víctima patisca una malaltia greu que conduiria necessàriament a la seua mort, o que produïska greus sofriments permanents i difícils de suportar, ha de ser castigat amb la pena inferior en un o dos graus a les assenyalades en els números 2 i 3 d'aquest article.*

BÉ JURÍDIC I PROBLEMÀTICA CONSTITUCIONAL

- L'article 143 del CP castiga conductes de participació dolosa en el suïcidi aliè en contra del principi d'accessorietat en la participació.
- Bé jurídic: PROTECCIÓ DE LA VIDA HUMANA EN CONTRA DE LA VOLUNTAT DEL TITULAR. Delicte especial.
- Problemàtica constitucional: És la vida un bé disponible? Anàlisi de sentències del Tribunal Constitucional.

INDUCCIÓ AL SUÏCIDI

Art. 143.1 CP

- Conducta típica: Induir o determinar el suïcidi d'altri. La inducció ha de ser **directa i eficaç** (art. 28 a) CP). Conducta activa, no omissiva.
- Subjecte actiu i passiu: delictes comuns.
- La voluntat de suïcidar-se ha de ser lliure i conscient. En cas contrari, l'inductor serà autor mediat d'homicidi o assassinat.
- Consumació: mort del suïcida (requisit típic)

COOPERACIÓ NECESSÀRIA AL SUÏCIDI

Art. 143.2 CP

- Conducta típica: cooperar amb actes necessaris al suïcidi d'una altra persona (cooperació necessària, no complicitat).
- Cooperació activa i omissiva (comissió per omissió).

COOPERACIÓ EXECUTIVA AL SUÏCIDI

Art. 143.3 CP

- Conducta típica: cooperar fins a **executar** la mort. Delicte de resultat (pena més greu)
- Homicidi consentit (pena inferior respecte a delicte d'homicidi).
- Conducta activa i omissiva (comissió per omissió).

L'EUTANÀSIA

Art. 143.4 CP

- L'eutanàsia es pot definir com les accions o omissions que, directament o indirectament, provoquen la mort sense patiments.
- L'eutanàsia pot ser voluntària, quan el subjecte sol·licita o consent la pròpia mort, i no voluntària, quan la persona es troba incapacitada per a poder consentir (inconscient, menors d'edat, etc.).
- L'eutanàsia pot ser activa o passiva:
 - Eutanàsia activa: conductes actives que provoquen la mort d'una manera directa (acurta la vida) o indirecta (alleuja el patiment i, com a efecte secundari, acurta la vida).

L'EUTANÀSIA

Art. 143.4 CP

- Eutanàsia passiva: conductes omissives que provoquen la mort per a no prolongar la vida d'una manera artificial.
- El CP castiga **l'eutanàsia activa directa** amb una pena atenuada (inferior en grau a la que assenyalen els núm. 2 i 3 de l'article 143.4 CP). Així no podem recórrer a l'estat de necessitat.
- Requisits legals per a la seua aplicació:
 - Malaltia greu i irreversible o que provoca greus patiments permanents i difícils de suportar.
 - Petició expressa, seriosa i inequívoca del malalt.
- No està castigada l'eutanàsia activa indirecta ni la passiva. La Llei 41/2002, d'autonomia del pacient, autoritza l'eutanàsia voluntària passiva a través del document d'instruccions prèvies o testament vital (també la legislació autonòmica).

DELICTES D'AVORTAMENT

LLIÇÓ 4. AVORTAMENT

Títol II: De l'avortament

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Article 144

El qui produïska l'avortament d'una dona, sense el seu consentiment, ha de ser castigat amb la pena de presó de quatre a vuit anys i inhabilitació especial per a exercir qualsevol professió sanitària, o per a prestar serveis de tota índole en clíniques, establiments o consultoris ginecològics, públics o privats, per un termini de tres a deu anys. S'han d'imposar les mateixes penes a qui practique l'avortament havent obtingut l'anuència de la dona mitjançant violència, amenaça o engany.

Article 145

- 1. El qui produïska l'avortament d'una dona, amb el seu consentiment, fora dels casos permesos per la llei, ha de ser castigat amb la pena de presó d'un a tres anys i inhabilitació especial per a exercir qualsevol professió sanitària, o per a prestar serveis de tota índole en clíniques, establiments o consultoris ginecològics, públics o privats, per un temps d'un a sis anys. El jutge pot imposar la pena en la seua meitat superior quan els actes que descriu aquest apartat es realitzen fora d'un centre o establiment públic o privat acreditat.*
- 2. La dona que produïska el seu avortament o consenta que una altra persona li'l cause, fora dels casos permesos per la llei, ha de ser castigada amb la pena de multa de sis a vint-i-quatre mesos.*
- 3. En tot cas, el jutge o tribunal ha d'imposar les penes respectivament previstes en aquest article en la seua meitat superior quan la conducta es porte a terme a partir de la vint-i-dosena setmana de gestació.*

Article 145 bis

- 1. S'ha de castigar amb la pena de multa de sis a dotze mesos i inhabilitació especial per prestar serveis de tota índole en clíniques, establiments o consultoris ginecològics, públics o privats, per un temps de sis mesos a dos anys, el qui dins dels casos recollits en la llei practique un avortament:
a) sense haver comprovat que la dona haja rebut la informació prèvia relativa als drets, prestacions i ajudes públiques de suport a la maternitat; b) sense haver transcorregut el període d'espera que preveu la legislació; c) sense tenir els dictàmens previs preceptius; d) fora d'un centre o establiment públic o privat acreditat. En aquest cas, el jutge pot imposar la pena en la seua meitat superior.*
- 2. En tot cas, el jutge o tribunal ha d'imposar les penes que preveu aquest article en la seua meitat superior quan l'avortament s'haja practicat a partir de la vint-i-dosena setmana de gestació.*
- 3. L'embarassada no ha de ser penada d'acord amb aquest precepte.*

Article 146

El qui per imprudència greu ocasione un avortament ha de ser castigat amb la pena de presó de tres a cinc mesos o una multa de sis a 10 mesos. Quan l'avortament es realitze per imprudència professional, s'ha d'imposar així mateix la pena d'inhabilitació especial per a exercir la professió, ofici o càrrec per un període d'un a tres anys. No s'ha de penar l'embarassada en virtut d'aquest precepte.

DELICTES D'AVORTAMENT

- Bé jurídic protegit: VIDA HUMANA DEPENDENT (anterior al naixement) o “nasciturus” (STC 53/1985, d’11 de abril).
- Determinació del límit mínim i màxim de protecció (des que comença la vida fins al naixement):
 - Límit mínim: fecundació i nidació.
 - Límit màxim: naixement (homicidi i assassinat).

DELICTES D'AVORTAMENT

- Delicte de lesió i resultat: es consuma amb la destrucció del bé jurídic; imputació objectiva.
- Modalitats de conducta: acció i comissió per omissió.
- Formes imperfectes: temptativa acabada i inacabada (actes executius, no preparatoris).
- Concurs de delictes: si a més de l'avortament es causen lesions o mort de l'embarassada.

TIPUS D'AVORTAMENT

- Avortament dolós realitzat per un tercer (articles 144, 145.1 i 145 bis CP).
- Avortament dolós produït per l'embarassada (art. 145.2 CP).
- Avortament causat per imprudència greu (art. 146 CP).

Avortament dolós realitzat per un tercer (articles 144, 145.1 i 145bis CP)

- Sense consentiment (art. 144): pena més greu, l'embarassada és un instrument.
- Amb consentiment (articles 145.1, 2 i 145 bis):
 - 1) Fora dels casos permesos per la llei (passades les 14 primeres setmanes de gestació o fora de l'avortament per causes mèdiques):
 - Si el tercer practica l'avortament consentit: el tercer n'és l'autor (art. 145.1); la dona és castigada amb menys pena (art. 145.2 CP: pena de multa)
 - Si la conducta del tercer és de participació (inducció, cooperació necessària o complicitat) en l'avortament que practica la dona (art. 145.2 CP).
 - 2) Dins dels casos permesos per la llei, però sense complir els requisits formals (informació prèvia, dictàmens preceptius, fora d'un centre públic o privat acreditat). Art. 145 bis: pena de multa, però l'embarassada no serà penada (art. 145 bis.3).

Avortament dolós produït per l'embarassada (art. 145.2 CP)

- Fora dels casos permesos per la llei.
- Castiga l'embarassada amb la mateixa pena si l'avortament es produït per l'embarassada o per un tercer amb el seu consentiment (multa).
- El tercer serà autor del delictes de l'art. 145.1 i l'embarassada autora del delictes de l'art. 145.2 CP.

Avortament causat per imprudència greu (art. 146 CP)

- Imprudència + resultat d'avortament (art. 146 CP):
 - Imprudència greu (pena de presó).
 - Imprudència professional (afegir inhabilitació especial exercici de professió, ofici o càrrec).
- Imprudència + lesions o malaltia: delictes de lesions al fetus imprudent (art. 158 CP).

CAUSES DE JUSTIFICACIÓ

- Conflicte entre la vida humana dependent i els béns jurídics de l'embarassada (vida, llibertat, dignitat):
 - Estat de necessitat (art. 20.5 CP).
 - Sistema d'indicacions (art. 417 bis, vigent des de 1985 fins a LO 2/2010): indicació terapèutica, ètica i eugenèsica).
 - **Sistema de termini (LO 2/2010, 5 de juliol, d'interrupció voluntària de l'embaràs): vigent (recursos pendents de resolució pel TC).**

LO 2/2010 d'interrupció voluntària (sistema mixt)

- Sistema de termini: dins de les primeres 14 setmanes de gestació, des de la nidació, amb consentiment de l'embarassada i assessorament (art. 14).
- Sistema indicacions: interrupció per causes mèdiques (art. 15):
 - Avortament terapèutic.
 - Avortament eugenèsic o embriopàtic.

Requisits comuns (art. 13)

- El consentiment de la dona (requisit essencial):
 - Exprés i per escrit (només se'n pot prescindir en cas de perill imminent per a la integritat física o psíquica de l'embarassada (Llei 41/2002 d'autonomia del pacient).
 - Menors o persones discapacitades (última reforma LO 11/2015): manifestació de la seua voluntat, més consentiment exprés dels representants legals.
 - Informació prèvia sobre alternatives i conseqüències (articles 4 a7 del RD 825/2010): decisió madura i responsable.
- Practicat o dirigit per un metge.
- En centre sanitari, públic o privat, acreditat.

Requisits específics. Sistema de terminis

- Sistema de terminis (a més dels requisits comuns, els del art. 14 a):
 - Informació prèvia sobre drets, prestacions i ajudes públiques que donen suport a la maternitat (art. 17).
 - Transcurs d'un termini mínim de 3 dies des de la informació i la interrupció.

Requisits específics. Sistema d'indicacions

- Interrupció per causes mèdiques:
 - 1) Avortament terapèutic (greu risc per a la vida o salut de l'embarassada):
 - Dictamen mèdic per especialista diferent del que practique l'avortament
 - Limitació temporal: no superar 22 setmanes de gestació (part induït). Fora del termini, podria aplicar-se l'article 20.5 CP?
 - 2) Avortament eugenèsic o embriopàtic:
 - a) Risc de greus anomalies fetals:
 - Dictamen mèdic de 2 especialistes diferents del que practique l'avortament.
 - Limitació temporal: no superar 22 setmanes de gestació.
 - b) Anomalies fetals incompatibles amb la vida o malaltia extremament greu i incurable:
 - Sense limitació temporal.
 - Dictamen mèdic d'especialista, i en cas de malaltia extremadament greu, s'ha de confirmar per un comitè clínic.

DELICTES DE LESIONS

LLIÇÓ 5. LESIONS

Títol III De les lesions

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Article 147

1. El qui, per qualsevol mitjà o procediment, cause a altri una lesió que menyscabi la seua integritat corporal o la seua salut física o mental, ha de ser castigat com a reu del delictes de lesions amb la pena de presó de tres mesos a tres anys o la multa de sis a dotze mesos, sempre que la lesió requereixca objectivament per a la seua curació, a més d'una primera assistència facultativa, tractament mèdic o quirúrgic. La simple vigilància o seguiment facultatiu del curs de la lesió no es considera tractament mèdic.
2. El qui, per qualsevol mitjà o procediment, cause a altri una lesió no inclosa en l'apartat anterior, ha de ser castigat amb la pena de multa d'un a tres mesos.
3. El qui colpege o maltracte d'obra a altri sense causar-li una lesió, ha de ser castigat amb la pena de multa d'un a dos mesos.
4. Els delictes que preveuen els dos apartats anteriors només són perseguibles mitjançant una denúncia de la persona ofesa o del seu representant legal.

Article 148

Les lesions que preveu l'apartat 1 de l'article anterior poden ser castigades amb la pena de presó de dos a cinc anys, atenent el resultat causat o el risc produït:

- 1r. Si en l'agressió s'han utilitzat armes, instruments, objectes, mitjans, mètodes o formes concretament perilloses per a la vida o salut, física o psíquica, del lesionat.
- 2n. Si hi ha intervingut acarnissament o traïdoria.
- 3r. Si la víctima és menor de dotze anys o una persona amb discapacitat necessitada d'una protecció especial.
- 4t. Si la víctima és o ha estat esposa, o dona que està o ha estat lligada a l'autor per una relació d'afectivitat anàloga, fins i tot sense convivència.
- 5è. Si la víctima és una persona especialment vulnerable que conviu amb l'autor.

Article 149

1. El qui cause a altri, per qualsevol mitjà o procediment, la pèrdua o la inutilitat d'un òrgan o membre principal, o d'un sentit, la impotència, l'esterilitat, una greu deformitat, o una greu malaltia somàtica o psíquica, es castiga amb la pena de presó de sis a 12 anys.
2. El qui cause a altri una mutilació genital en qualsevol de les seues manifestacions es castiga amb la pena de presó de sis a 12 anys. Si la víctima és menor o una persona amb discapacitat necessitada d'una protecció especial, és aplicable la pena d'inhabilitació especial per a l'exercici de la pàtria potestat, tutela, curatela, guarda o acolliment per un temps de quatre a 10 anys, si el jutge ho considera adequat a l'interès del menor o la persona amb discapacitat necessitada d'una protecció especial.

Article 150

El qui cause a altri la pèrdua o la inutilitat d'un òrgan o d'un membre no principal, o la deformitat, ha de ser castigat amb la pena de presó de tres a sis anys.

Article 151

La provocació, la conspiració i la proposició per cometre els delictes previstos en els articles precedents d'aquest títol s'han de castigar amb la pena inferior en un o dos graus a la del delictes corresponent.

Article 152

1. El qui per imprudència greu cause alguna de les lesions que preveuen els articles anteriors ha de ser castigat, en atenció al risc creat i el resultat produït:
 - 1r. Amb la pena de presó de tres a sis mesos o multa de sis a divuit mesos, si es tracta de les lesions de l'apartat 1 de l'article 147.
 - 2n. Amb la pena de presó d'un a tres anys, si es tracta de les lesions de l'article 149.
 - 3r. Amb la pena de presó de sis mesos a dos anys, si es tracta de les lesions de l'article 150.

Si els fets s'han comès utilitzant un vehicle de motor o un ciclomotor, també s'ha d'imposar la pena de privació del dret a conduir vehicles de motor i ciclomotors d'un a quatre anys. Als efectes d'aquest apartat, es considera en tot cas imprudència greu la conducció en què la concurrència d'alguna de les circumstàncies que preveu l'article 379 determine la producció del fet. Si les lesions s'han causat utilitzant una arma de foc, també s'ha d'imposar la pena de privació del dret a portar o tenir armes per temps d'un a quatre anys.

Si les lesions s'han comès per imprudència professional, s'ha d'imposar a més la pena d'inhabilitació especial per a l'exercici de la professió, ofici o càrrec per un període de sis mesos a quatre anys.

2. El qui per imprudència menys greu cause alguna de les lesions a què es refereixen els articles 147.1, 149 i 150 ha de ser castigat amb la pena de multa de tres mesos a dotze mesos. Si els fets s'han comès utilitzant un vehicle de motor o un ciclomotor, també es pot imposar la pena de privació del dret a conduir vehicles de motor i ciclomotors de tres mesos a un any. Es considera imprudència menys greu, quan no siga qualificada de greu, sempre que el fet siga conseqüència d'una infracció greu de les normes sobre trànsit, circulació de vehicles de motor i seguretat viària, apreciada l'entitat d'aquesta pel jutge o el tribunal. Si les lesions s'han causat utilitzant una arma de foc, també es pot imposar la pena de privació del dret a portar o tenir armes per un temps de tres mesos a un any. El delictes que preveu aquest apartat només és perseguible mitjançant la denúncia de la persona ofesa o del seu representant legal.

Article 152 bis

En els casos que preveu el número 1 de l'article anterior, el jutge o tribunal pot imposar motivadament la pena superior en un grau, en l'extensió que crega convenient, si el fet revesteix gravetat notòria, en atenció a la singular entitat i rellevància del risc creat i del deure normatiu de cura infringit, i hagi provocat lesions constitutives de delictes de l'article 152.1.2n o 3r a una pluralitat de persones, i en dos graus si el nombre de lesionats és molt elevat.

Article 153

1. El qui per qualsevol mitjà o procediment cause a altri un detriment psíquic o una lesió de menys gravetat que les previstes en l'apartat 2 de l'article 147, o colpege o maltracte d'obra a altri sense causar-li cap lesió, quan l'ofesa siga o haja estat la seua esposa, o una dona que estiga o haja estat lligada a ell per una relació anàloga d'afectivitat fins i tot sense convivència, o una persona especialment vulnerable que convisca amb l'autor, ha de ser castigat amb la pena de presó de sis mesos a un any o de treballs en benefici de la comunitat de trenta-un a vuitanta dies i, en qualsevol cas, privació del dret a tenir i portar armes d'un any i un dia a tres anys, així com, quan el jutge o tribunal ho considere adequat a l'interès del menor o la persona amb discapacitat necessitada d'una protecció especial, inhabilitació per a l'exercici de la pàtria potestat, tutela, curatela, guarda o acolliment fins a cinc anys.

2. Si la víctima del delictes que preveu l'apartat anterior és alguna de les persones a què es refereix l'article 173.2, exceptuades les persones previstes en l'apartat anterior d'aquest article, l'autor ha de ser castigat amb la pena de presó de tres mesos a un any o de treballs en benefici de la comunitat de trenta-un a vuitanta dies i, en tot cas, privació del dret a la tinença i el portament d'armes d'un any i un dia a tres anys, així com, quan el jutge o el tribunal ho consideren adequat a l'interès del menor o la persona amb discapacitat necessitada d'una protecció especial, inhabilitació per a l'exercici de pàtria potestat, tutela, curatela, guarda o acolliment de sis mesos a tres anys.

3. Les penes previstes en els apartats 1 i 2 s'han d'imposar en la seua meitat superior quan el delictes es perpetre en presència de menors, o utilitzant armes, o tinga lloc en el domicili comú o en el domicili de la víctima, o es realitzen trencant una pena de les que preveu l'article 48 d'aquest Codi o una mesura cautelar o de seguretat de la mateixa naturalesa.

4. No obstant el que preveuen els apartats anteriors, el jutge o tribunal, raonant-ho en la sentència, atenent les circumstàncies personals de l'autor i les concurrents en la realització del fet, pot imposar la pena inferior en grau.

Article 154

Els qui es barallen entre si, escometent-se tumultuàriament, i utilitzant mitjans o instruments que posen en perill la vida o la integritat de les persones, han de ser castigats per la seua participació en la baralla amb la pena de presó de tres mesos a un any o una multa de sis a 24 mesos.

Article 155

En els delictes de lesions, si hi ha hagut el consentiment de l'ofès emès de manera vàlida, lliure, espontània i expressa, s'ha d'imposar la pena inferior en un o dos graus. No és vàlid el consentiment atorgat per un menor d'edat o una persona amb discapacitat necessitada d'una protecció especial.

Article 156

No obstant el que disposa l'article anterior, el consentiment emès de manera vàlida, lliure, conscient i expressa eximeix de responsabilitat penal en els supòsits de trasplantament d'òrgans efectuat d'acord amb el que disposa la llei, esterilitzacions i cirurgia transsexual realitzades per un facultatiu, llevat que el consentiment s'haja obtingut viciadament, o mitjançant un preu o recompensa, o l'atorgant siga menor d'edat o no tinga absolutament cap aptitud per prestar-lo; en aquest cas no és vàlid el consentiment prestat per aquests ni pels seus representants legals. No és punible l'esterilització acordada per part d'un òrgan judicial en el cas de persones que de manera permanent no puguem prestar de cap manera el consentiment a què es refereix el paràgraf anterior, sempre que es tracte de supòsits excepcionals en què es produisca un conflicte greu de béns jurídics protegits, a fi de salvaguardar l'interès més gran de l'afectat, tot això d'acord amb el que estableix la legislació civil.

- ***(Article 156 bis tràfic d'òrgans humans)***
- ***Article 156 ter: Als condemnats per la comissió d'un o més delictes compresos en aquest títol, quan la víctima siga alguna de les persones a què es refereix l'apartat 2 de l'article 173, se'ls pot imposar, a més, una mesura de llibertat vigilada.***

LESIONS

- Regulació legal (articles 147 a 156 ter CP): figures heterogènies i de diferent gravetat (lesions greus, menys greus i delictes lleus; delictes de mera activitat o de resultat, dolosos o imprudents, de persecució pública o privada, etc.).
- Bé jurídic: SALUT FÍSICA I PSÍQUICA INDIVIDUAL.

TIPUS BÀSIC (art. 147.1 CP)

- Delicte de resultat: causar una lesió “per qualsevol mitjà o procediment”
- Modalitats de conducta: acció i comissió per omissió.
- Diferència amb el delicte lleu de lesions: “Sempre que la lesió requerisca objectivament per a la seua curació, a més d’una primera assistència facultativa, tractament mèdic o quirúrgic”.

TIPUS BÀSIC (art. 147.1 CP)

- Necessitat objectiva (no subjectiva).
- Primera assistència facultativa: comprèn el diagnòstic i pronòstic de la lesió, el tractament preventiu, i el simple seguiment o vigilància de l'evolució. (No s'ha de confondre amb assistència única i immediata.)
- Tractament mèdic o quirúrgic: acció amb finalitat curativa i prescrita per un metge (tractament amb antibiòtics, punts de sutura, pèrdua de peces dentals, etc.).

TIPUS BÀSIC (art. 147.1 CP)

- Elements subjectius:
 - Dol: directe i eventual.
 - Dol de lesionar (conducta + resultat).
 - Imprudència greu (art. 152.1 CP).
 - Imprudència menys greu (art. 152.2 CP).
 - Imprudència professional (art. 152.1 CP).
- Penalitat: pena de presó de 3 mesos a 3 anys o multa de 6 a 12 mesos (multa per a les lesions de menor gravetat de l'anterior art. 147.2, derogat per LO 1/2015).
- ...

DELICTES LLEUS (art. 147.2 CP)

- Determinació negativa del supòsit de fet: “lesió no inclosa en l’apartat anterior” (com l’antiga falta del art. 617): primera assistència.
- Delicte de resultat.
- Pena: multa d’1 a 3 mesos.
- Persecució privada: denúncia prèvia.

DELICTES LLEUS (art. 147.3 CP)

- Delicte de mera activitat: maltractament d'obra sense causar lesió (anterior falta de l'art. 617.2).
- Multa d'1 a 2 mesos.
- Persecució privada: denúncia prèvia.

TIPUS AGREUJATS

- Més desvalor d'acció (art. 148.1a i 2a CP): agreujament facultatiu atenent el resultat o risc produït:
 - Ús de mitjans perillosos.
 - Acarnissament o traïdoria.
- De caràcter victimològic (art. 148.3a, 4a i 5a: agreujament facultatiu): víctima menor de 12 anys d'edat o discapacitada, víctima de violència de gènere i víctima especialment vulnerable.
- Més desvalor de resultat: articles 149 i 150 CP.

TIPUS AGREUJATS RESULTATIUS (ART. 149 CP)

- Resultats lesius més greus, irreversibles, com la pèrdua o la inutilització d'un òrgan o membre principal, d'un sentit (vista i oïda), la impotència, etc. O difícilment corregibles, com una greu deformitat o malaltia.
- Òrgan o membre principal: essencial però no vital (renyó, peu, llengua, mà, ull, etc.).
- Concepte de deformitat: valoració estètica (desfiguració o lletjor visible i permanent).
- Mutilació genital (art. 149.2).

TIPUS AGREUJATS RESULTATIUS (ART. 150 CP)

- Precepte subsidiari respecte de l'art. 149 CP (subsidiarietat implícita, art. 8.2a CP).
- Membre o òrgan no principal: no essencial ni vital (com el dit, l'orella, la pèrdua de peces dentals, etc.).
- Deformitat no greu.

ACTES PREPARATORIS (ART. 151)

- Delictes de lesions doloses dels articles anteriors.
- Rebaixa de pena en 1 o 2 graus.
- No exclou els delictes lleus dels articles 147.2 i 3 CP: vulneració del principi de proporcionalitat.

TIPUS ESPECÍFIC DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE I FAMILIAR (art. 153 CP)

- Conversió d'un delictes lleus en un delictes menys greu (LO 1/2004).
- Conducta alternativa: castigades en els articles 147.2 i 3 CP, concurs amb l'art. 173.2 CP.
- Violència de gènere (art. 153.1) i violència familiar (art. 153.2).
- STC 59/2008, de 14 de maig, avala la constitucionalitat.
- Agreujaments (art. 153.3) i atenuació facultativa (art. 153.4 CP).

BARALLA TUMULTUÀRIA

- Delicte dolós i de perill.
- Conducta típica: participació en baralla tumultuària, sempre que utilitzen mitjans o instruments que posen en perill la vida o la integritat de les persones.
- “Tumultuària”: més de 2 persones.

EL CONSENTIMENT DEL LESIONAT

- Regles especials en els delictes de lesions (articles 155 i 156 CP):
 - Art. 155 CP: rebaixa la pena en 1 o 2 graus sempre que el consentiment siga vàlid, lliure, espontani i exprés.
 - Art. 156 CP: exempció de la responsabilitat penal en 3 casos (trasplantament d'òrgans, esterilitzacions de persones discapacitades autoritzades pel jutge i cirurgia transsexual).

LLIBERTAT VIGILADA (ART. 156 TER)

- Mesura de seguretat postpena (art. 106 CP).
- Imposició potestativa.
- Condemnats per un o més delictes del títol: també per delictes imprudents?

DELICTES CONTRA LA LLIBERTAT

INTRODUCCIÓ. BÉ JURÍDIC COMÚ AL TÍTOL VI

- **Títol VI: Delictes contra la llibertat. Comprèn 3 capítols:**
 - Capítol I: De les detencions il·legals i segrestos.
 - Capítol II: De les amenaces.
 - Capítol III: De les coaccions.
- **Bé jurídic comú: LA LLIBERTAT INDIVIDUAL.** Diferents aspectes de la llibertat individual:
 - La lliure formació de la voluntat (amenaces).
 - La lliure execució de la voluntat (detencions il·legals i coaccions).

LLIÇÓ 6. DETENCIONS IL·LEGALS I SEGRESTOS

Títol VI: Delictes contra la llibertat

Capítol I: De les detencions il·legals i segrestos

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Article 163

- 1. El particular que tanque o detinga a altri i el prive de la seua llibertat ha de ser castigat amb la pena de presó de quatre a sis anys.*
- 2. Si el culpable dona llibertat al tancat o detingut dins dels tres primers dies de la seua detenció, sense haver aconseguit l'objecte que s'havia proposat, s'ha d'imposar la pena inferior en grau.*
- 3. S'ha d'imposar la pena de presó de cinc a vuit anys si el tancament o detenció ha durat més de quinze dies.*
- 4. El particular que, llevat dels casos permesos per les lleis, capture una persona per presentar-la immediatament a l'autoritat ha de ser castigat amb la pena de multa de tres a sis mesos.*

Article 164

El segrest d'una persona amb l'exigència d'alguna condició per posar-la en llibertat ha de ser castigat amb la pena de presó de sis a deu anys. Si en el segrest es dona la circumstància de l'article 163.3, s'ha d'imposar la pena superior en grau i la inferior en grau si es donen les condicions de l'article 163.2.

Article 165

Les penes dels articles anteriors s'han d'imposar en la meitat superior, en els casos respectius, si la detenció il·legal o el segrest s'ha executat amb simulació d'autoritat o funció pública, o la víctima és menor d'edat o una persona amb discapacitat necessitada d'una protecció especial o un funcionari públic en l'exercici de les seues funcions.

DETENCIONS IL·LEGALS I SEGRESTOS

Article 166

- 1. El reu de detenció il·legal o segrest que no done raó del parador de la persona detinguda ha de ser castigat amb una pena de presó de deu a quinze anys, en el cas de la detenció il·legal, i de quinze a vint anys, en el de segrest.*
- 2. El fet ha de ser castigat amb una pena de quinze a vint anys de presó, en el cas de detenció il·legal, i de vint a vint-i-cinc anys de presó, en el de segrest, quan concórrega alguna de les circumstàncies següents: a) Que la víctima siga menor d'edat o una persona amb discapacitat necessitada d'una protecció especial. b) Que l'autor haja portat a terme la detenció il·legal o el segrest amb la intenció d'atemptar contra la llibertat o la indemnitat sexual de la víctima, o haja actuat posteriorment amb aquesta finalitat.*

Article 167

- 1. L'autoritat o funcionari públic que, llevat dels casos permesos per la llei, i sense que hi haja causa per delictes, realitze algun dels fets descrits en aquest capítol ha de ser castigat amb les penes que s'hi preveuen respectivament, en la meitat superior, i es pot arribar fins a la superior en grau.*
- 2. Amb les mateixes penes han de ser castigats: a) El funcionari públic o l'autoritat que, tant si hi ha causa per delictes com si no, acorde, practique o prolongue la privació de llibertat de qualsevol i no reconega aquesta privació de llibertat o, de qualsevol altra manera, oculte la situació o el parador d'aquesta persona i la prive, per tant, dels seus drets constitucionals o legals. b) El particular que haja portat a terme els fets amb l'autorització, el suport o l'aquiescència de l'Estat o de les seues autoritats.*
- 3. En tots els casos en què els fets a què es refereix aquest article hagen estat comesos per l'autoritat o el funcionari públic, se'ls ha d'imposar, a més, la pena d'inhabilitació absoluta per un temps de vuit a dotze anys.*

Article 168

La provocació, la conspiració i la proposició per cometre els delictes que preveu aquest capítol s'han de castigar amb la pena inferior en un o dos graus a l'assenyalada per al delictes de què es tracte.

TIPUS BÀSIC (ART. 163 CP)

- Bé jurídic protegit: llibertat ambulatoria o de moviments (és una manifestació concreta de la llibertat d'obrar).
- Significat de les conductes “detenir i tancar”:
 - “Detenir”: impedir el desplaçament en un lloc obert.
 - “Tancar”: privar de la llibertat en un lloc tancat.
- Modalitats de conducta: acció i omissió.
- Consumació i permanència: consumació instantània i efectes permanents (conseqüències en la participació i prescripció).

TIPUS BÀSIC (ART. 163 CP)

- Aspecte subjectiu: dol.
- Autoria i participació: admet totes les classes, també l'autoria mediata (exemple: denúncia falsa amb la intenció que el subjecte siga detingut per agents de l'autoritat).
- Concursos: amb delictes de robatori, agressions o abusos sexuals (concurs de delictes o de normes: depèn de la durada).

TIPUS PRIVILEGIATS

- Deixar voluntàriament en llibertat la persona detinguda o tancada **dins dels 3 primers dies** sense aconseguir el seu propòsit (art. 163.2 CP): reparació del dany com en l'atenuant de l'art. 21.5 CP.
- El particular que, llevat dels casos permesos per la llei (art. 490 de la LECRIM), capture una persona per presentar-la immediatament a l'autoritat (art. 163.4 CP): sempre que la presentació a l'autoritat siga immediata.

TIPUS QUALIFICATS

- Per la durada de la detenció (art. 163.3. CP): **més de 15 dies.**
- Segrest (art. 164): Exigència d'alguna condició per posar-la en llibertat (rescat).
- Agreujants comuns a detencions il·legals i segrestos (art. 165):
 - Simulació d'autoritat o funció pública.
 - Subjecte passiu menor d'edat o discapacitat.
 - En funció del càrrec del subjecte passiu.

TIPUS QUALIFICATS

- Per desaparició del detingut o segrestat (art. 166): No donar raó del parador de la persona detinguda: delictes de sospita de mort. Presumpció de culpabilitat (penes equiparables a l'homicidi).
- Detencions comeses per autoritat o funcionari públic (art. 167). Delimitació de l'art. 530 CP:
 - Fora dels casos permesos per la llei, i sense que hi haja causa per delictes (art. 167): detenció absolutament arbitrària.
 - Dins dels casos permesos per la llei i havent-hi causa per delictes (art. 530): abús d'autoritat.

LLIÇÓ 7. AMENACES

Capítol II: De les amenaces

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Article 169

El qui amence un altra persona de causar a ella, a la seua família o a altres persones amb les quals estiga íntimament vinculat un mal que constituïska delictes d'homicidi, lesions, avortament, contra la llibertat, tortures i contra la integritat moral, la llibertat sexual, la intimitat, l'honor, el patrimoni i l'ordre socioeconòmic, ha de ser castigat: 1r. Amb la pena de presó d'un a cinc anys, si s'ha fet l'amenaça exigint una quantitat o imposant qualsevol altra condició, encara que no siga il·lícita, i el culpable ha aconseguit el seu propòsit. En cas de no aconseguir-ho, s'ha d'imposar la pena de presó de sis mesos a tres anys. Les penes assenyalades en el paràgraf anterior s'han d'imposar en la meitat superior si les amenaces es fan per escrit, per telèfon o per qualsevol mitjà de comunicació o de reproducció, o en nom d'entitats o grups reals o presumptes. 2n. Amb la pena de presó de sis mesos a dos anys, quan l'amenaça no haja estat condicional.

Article 170

1. Si les amenaces d'un mal que constitueix delicte van dirigides a atemorir els habitants d'una població, grup ètnic, cultural o religiós, o col·lectiu social o professional, o qualsevol altre grup de persones, i tenen la gravetat necessària per a aconseguir-ho, s'imposen respectivament les penes superiors en grau a les previstes en l'article anterior. 2. Han de ser castigats amb la pena de presó de sis mesos a dos anys els qui, amb la mateixa finalitat i gravetat, reclamen públicament la comissió d'accions violentes per part de bandes armades, organitzacions o grups terroristes.

Article 171

1. Les amenaces d'un mal que no constituïska delicte es castiguen amb pena de presó de tres mesos a un any o una multa de sis a 24 mesos, ateses la gravetat i la circumstància del fet, quan l'amenaça siga condicional i la condició no consistisca en una conducta deguda. Si el culpable ha aconseguit el seu propòsit, se li ha d'imposar la pena en la meitat superior.

2. Si algú exigeix d'un altre una quantitat o recompensa sota l'amenaça de revelar o difondre fets referents a la seua vida privada o relacions familiars que no siguen públicament coneguts i puguen afectar la seua fama, crèdit o interès, ha de ser castigat amb la pena de presó de dos a quatre anys, si ha aconseguit el lliurament de tot o part del que haja exigut, i amb la de quatre mesos a dos anys, si no ho aconsegueix.

LLIÇÓ 7. AMENACES

3. Si el fet descrit en l'apartat anterior consisteix en l'amenaça de revelar o denunciar la comissió d'algun delictes, el ministeri fiscal, per facilitar el càstig de l'amenaça, es pot abstenir d'acusar pel delictes la revelació del qual s'haja amenaçat, llevat que aquest estiga castigat amb una pena de presó superior a dos anys. En aquest últim cas, el jutge o tribunal pot rebaixar la sanció en un o dos graus. 4. Qui de manera lleu amenace qui siga o haja estat la seua esposa, o dona que estiga o haja estat lligada a ell per una relació d'afectivitat anàloga fins i tot sense convivència, ha de ser castigat amb la pena de presó de sis mesos a un any o de treballs en benefici de la comunitat de trenta-un a vuitanta dies, en tot cas, privació del dret a la tinença i el portament d'armes d'un any i un dia a tres anys, així com, quan el jutge o el tribunal ho consideren adequat a l'interès del menor o la persona amb discapacitat necessitada d'una protecció especial, inhabilitació especial per a l'exercici de la pàtria potestat, tutela, curatela, guarda o acolliment fins a cinc anys. La mateixa pena s'imposa a qui de manera lleu amenace una persona especialment vulnerable que convisca amb l'autor. 5. Qui de manera lleu amenace amb armes o altres instruments perillosos alguna de les persones a què es refereix l'article 173.2, exceptuades les previstes en l'apartat anterior d'aquest article, ha de ser castigat amb la pena de presó de tres mesos a un any o a treballs en benefici de la comunitat de trenta-un a vuitanta dies i, en tot cas, privació del dret a la tinença i el portament d'armes d'un a tres anys, així com, quan el jutge o el tribunal ho consideren adequat a l'interès del menor o la persona amb discapacitat necessitada d'una protecció especial, inhabilitació especial per a l'exercici de la pàtria potestat, tutela, curatela, guarda o acolliment per un temps de sis mesos a tres anys. S'han d'imposar les penes previstes en els apartats 4 i 5, en la seua meitat superior quan el delictes es perpetre en presència de menors, o tinga lloc en el domicili comú o en el domicili de la víctima, o es realitze trencant una pena de les que preveu l'article 48 d'aquest Codi o una mesura cautelar o de seguretat de la mateixa naturalesa. 6. No obstant el que preveuen els apartats 4 i 5, el jutge o tribunal, raonant-ho en la sentència, atenent les circumstàncies personals de l'autor i les concurrents en la realització del fet, pot imposar la pena inferior en grau. 7. Fora dels casos anteriors, el qui de manera lleu amenace a altri ha de ser castigat amb la pena de multa d'un a tres mesos. Aquest fet només és perseguible mitjançant una denúncia de la persona ofesa o del seu representant legal. Quan l'ofès siga alguna de les persones a qui es refereix l'apartat 2 de l'article 173, la pena ha de ser la de localització permanent de cinc a trenta dies, sempre en un domicili diferent i allunyat del de la víctima, o treballs en benefici de la comunitat de cinc a trenta dies, o multa d'un a quatre mesos, aquesta última únicament en els supòsits en què concórreguen les circumstàncies que expressa l'apartat 2 de l'article 84. En aquests casos no és exigible la denúncia a què es refereix el paràgraf anterior.

BÉ JURÍDIC I NATURALESA

- Bé jurídic protegit: llibertat de decidir i la tranquil·litat (intimidar amb un mal futur).
- Delicte de perill: amenaça objectivament idònia per intimidar la víctima.
- Consumació: quan l'amenaça arribe a coneixement del subjecte passiu; el compliment de la condició, si és el cas, afecta la terminació del delicte.

CONDUCTES TÍPIQUES

- Amenaces d'un mal constitutiu de delicte:
 - Condicionals (art. 169.1r CP).
 - Bàsiques (art. 169.2n CP).
 - Dirigides a col·lectius determinats (art. 170 CP).
- Amenaces condicionals d'un mal no constitutiu de delicte (art. 171 CP): “quan l'amenaça siga condicional i la condició no consistisca en una conducta deguda”.
- Amenaces condicionals relatives a la vida privada (art. 171.2 CP). Principi d'oportunitat (art. 171.3 CP).

AMENACES EN L'ÀMBIT FAMILIAR

(art. 171.4, 5 i 6 CP)

- Conversió d'un delictes lleus en un delictes menys greu (LO 1/2004).
- Violència de gènere: amenaces lleus.
- Violència familiar: amenaça lleu amb armes o instruments perillosos.
- Persecució pública.

AMENACES LLEUS (art. 171.7 CP)

- LO 1/2015: delictes lleus (anterior falta de l'art. 620.2).
- Amenaces residuals ("Fora dels casos anteriors").
- Diferència entre amenaces greus i lleus (circumstàncies del cas concret):
 - Gravetat del mal anunciat.
 - Serietat i credibilitat de l'amenaça.
- Persecució privada, excepte les amenaces en l'àmbit familiar.

CONCURSOS DE DELICTES

- Concurs de normes amb delictes d'agressions sexuals i robatoris (principi d'especialitat): l'amenaça és el mitjà de comissió.
- Concurs de delictes: quan l'amenaça no és el mitjà de comissió (exemple: amenaça de mort si denuncia un delicte sexual).
- La jurisprudència admet el delicte continuat de l'art. 74.1 CP.

LLIÇÓ 8. COACCIONS

Capítol III: De les coaccions

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Article 172

1. El qui, sense estar-hi legítimament autoritzat, impedisca a un altre amb violència fer el que la llei no prohibeix, o el compel·lisca a fer el que no vol, siga just o injust, ha de ser castigat amb la pena de presó de sis mesos a tres anys o amb una multa de 12 a 24 mesos, segons la gravetat de la coacció o dels mitjans emprats. Quan la coacció exercida tinga com a objecte impedir l'exercici d'un dret fonamental se li han d'imposar les penes en la meitat superior, llevat que el fet tinga assenyalada una pena superior en un altre precepte d'aquest Codi. També s'han d'imposar les penes en la meitat superior quan la coacció exercida tinga per objecte impedir el legítim gaudi de l'habitatge.

2. Qui de manera lleu coaccione qui siga o haja estat la seua esposa, o dona que estiga o haja estat lligada a ell per una relació d'afectivitat anàloga, fins i tot sense convivència, ha de ser castigat amb la pena de presó de sis mesos a un any o de treballs en benefici de la comunitat de trenta-un a vuitanta dies i, en tot cas, privació del dret a la tinença i el portament d'armes d'un any i un dia a tres anys, així com, quan el jutge o tribunal ho considere adequat a l'interès del menor o la persona amb discapacitat necessitada d'una protecció especial, inhabilitació especial per a l'exercici de la pàtria potestat, tutela, curatela, guarda o acolliment fins a cinc anys. La mateixa pena s'imposa a qui de manera lleu coaccione una persona especialment vulnerable que convisca amb l'autor. S'ha d'imposar la pena en la seua meitat superior quan el delictes es perpetre en presència de menors, o tinga lloc al domicili comú o al domicili de la víctima, o es realitze trencant una pena de les que preveu l'article 48 d'aquest Codi o una mesura cautelar o de seguretat de la mateixa naturalesa. No obstant el que preveuen els paràgrafs anteriors, el jutge o tribunal, raonant-ho en la sentència, atenent les circumstàncies personals de l'autor i les concurrents en la realització del fet, pot imposar la pena inferior en grau.

3. Llevat dels casos anteriors, el qui causi a altri una coacció de caràcter lleu, ha de ser castigat amb la pena de multa d'un a tres mesos. Aquest fet només és perseguible mitjançant una denúncia de la persona ofesa o del seu representant legal. Quan l'ofès sigui alguna de les persones a què es refereix l'apartat 2 de l'article 173, la pena ha de ser la de localització permanent de cinc a trenta dies, sempre en un domicili diferent i allunyat del de la víctima, o treballs en benefici de la comunitat de cinc a trenta dies, o multa d'un a quatre mesos, aquesta última únicament en els supòsits en què concorrin les circumstàncies que expressa l'apartat 2 de l'article 84. En aquests casos no és exigible la denúncia a què es refereix el paràgraf anterior.

LLIÇÓ 8. COACCIONS

Article 172 bis

1. El qui amb intimidació greu o violència compel·lisca una altra persona a contraure matrimoni ha de ser castigat amb una pena de presó de sis mesos a tres anys i sis mesos o amb una multa de dotze a vint-i-quatre mesos, segons la gravetat de la coacció o dels mitjans utilitzats.

2. La mateixa pena s'ha d'imposar a qui, amb la finalitat de cometre els fets a què es refereix l'apartat anterior, utilitze violència, intimidació greu o engany per forçar a altri a abandonar el territori espanyol o a no tornar-hi. 3. Les penes s'han d'imposar en la seua meitat superior quan la víctima siga menor d'edat.

Article 172 ter

1. Ha de ser castigat amb la pena de presó de tres mesos a dos anys o multa de sis a vint-i-quatre mesos el qui assetge una persona i porte a terme de manera insistent i reiterada, i sense estar-hi legítimament autoritzat, alguna de les conductes següents i, d'aquesta manera, altere greument el desenvolupament de la seua vida quotidiana: 1a. La vigile, la perseguisca o cerque la seua proximitat física. 2a. Hi establisca o hi intente establir contacte a través de qualsevol mitjà de comunicació, o per mitjà de terceres persones. 3a. Mitjançant l'ús indegut de les seues dades personals, adquirisca productes o mercaderies, o contracte serveis, o faça que terceres persones es posen en contacte amb ella. 4a. Atempte contra la seua llibertat o contra el seu patrimoni, o contra la llibertat o el patrimoni d'una altra persona propera a ella. Si es tracta d'una persona especialment vulnerable per raó de la seua edat, malaltia o situació, s'ha d'imposar la pena de presó de sis mesos a dos anys.

2. Quan l'ofès siga alguna de les persones a què es refereix l'apartat 2 de l'article 173, s'ha d'imposar una pena de presó d'un a dos anys, o treballs en benefici de la comunitat de seixanta a cent vint dies. En aquest cas no és necessària la denúncia a què es refereix l'apartat 4 d'aquest article.

3. Les penes que preveu aquest article s'han d'imposar sense perjudici de les que puguin correspondre als delictes en què s'hagin concretat els actes d'assetjament.

4. Els fets que descriu aquest article només són perseguibles mitjançant una denúncia de la persona ofesa o del seu representant legal.

BÉ JURÍDIC PROTEGIT

- Llibertat d'obrar (lliure execució de la voluntat).
- Diferència amb les detencions il·legals: la llibertat d'obrar és més àmplia, la llibertat ambulatoria és una manifestació concreta de la llibertat d'obrar.
- Diferència amb les amenaces: llibertat de decidir (intimidació).

TIPUS BÀSIC (art. 172 CP)

- Delicte de resultat: es consuma quan s'aconsegueix que el subjecte passiu faça o deixi de fer alguna cosa.
- Mitjà de comissió per a doblegar la voluntat del subjecte passiu: la violència.
- Concepte de violència:
 - Estricta (majoria doctrina penal): “vis física” sobre les persones.
 - Extensiu (jurisprudència): violència física, intimidació i força en les coses.

TIPUS BÀSIC. MODALITATS DE CONDUCTA

- Impedir fer el que la llei no prohibeix (lleï penal).
- Compel·lir a fer el que no vol, siga just o injust (obligar a fer alguna cosa justa és competència de l'autoritat).
- Sense estar-hi legítimament autoritzat (causa de justificació de l'art. 20.7 CP).

TIPUS AGREUJATS

- Impedir l'exercici d'un dret fonamental (art. 172.1, paràgraf 2n):
 - Impedir o compel·lir amb violència l'exercici d'un dret fonamental.
 - Si el dret fonamental té protecció específica en un altre precepte penal: s'aplicarà el que tinga assenyalada una pena superior.
- Impedir gaudir de l'habitatge: assetjament immobiliari amb violència, intimidació o força en les coses (art. 172.1. paràgraf 3r).

VIOLÈNCIA DE GÈNERE (art. 172.2 CP)

- Conversió d'un delictes lleus en un delictes menys greu (LO 1/2004).
- Violència de gènere: coaccions lleus.
- Persecució pública.

COACCIONS LLEUS (art. 172.3 CP)

- LO 1/2015: delictes lleus (anterior falta de l'art. 620.2).
- Coaccions residuals ("Llevat dels casos anteriors").
- Diferència entre coaccions greus i lleus (circumstàncies del cas concret):
 - Intensitat de la violència.
 - Gravetat del que s'obliga a fer o ometre.
- Persecució privada, excepte coaccions en l'àmbit familiar.

CONCURSOS DE DELICTES

- Concurs de normes amb delictes d'agressions sexuals i robatoris (principi especialitat): la coacció és el mitjà de comissió.
- Concurs de delictes: si la coacció causa resultats lesius.

COACCIONAR PER CONTRAURE MATRIMONI (art. 172 bis CP)

- Tipifica el matrimoni forçat (no el matrimoni de conveniència).
- Figura simbòlica, innecessària.
- Problemàtica concursal amb amenaces condicionals (principi d'especialitat, però la pena és més baixa).

L'ASSETJAMENT COACTIU (art. 172 ter CP)

- Conducta típica: assetjar, de manera insistent i reiterada, sense estar-hi legítimament autoritzat, amb alguna de les conductes fixades (vigilar, perseguir, cercar, etc.).
- Resultat típic: com a conseqüència, altere greument el desenvolupament de la seua vida quotidiana.
- Agreujament per raó del subjecte passiu (persones especialment vulnerables o persones de l'art. 173.2 CP).
- Persecució privada: denúncia prèvia, excepte violència de gènere i familiar.

DELICTES CONTRA LA INTEGRITAT MORAL

LLIÇÓ 9. INTEGRITAT MORAL

Títol VII: De les tortures i altres delictes contra la integritat moral

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Article 173

1. El qui infligeix a una altra persona un tracte degradant, i menyscaba greument la seua integritat moral, es castiga amb la pena de presó de sis mesos a dos anys. Han de ser castigats amb la mateixa pena els qui, en l'àmbit de qualsevol relació laboral o funcional i prevalent-se de la seua relació de superioritat, duguen a terme contra un altre de forma reiterada actes hostils o humiliants que, sense arribar a constituir tracte degradant, suposen assetjament greu contra la víctima. També s'ha d'imposar la mateixa pena a qui de forma reiterada porte a terme actes hostils o humiliants que, sense arribar a constituir tracte degradant, tinguen per objecte impedir el legítim gaudi de l'habitatge.

2. El qui habitualment exercisca violència física o psíquica sobre qui siga o haja estat el seu cònjuge o sobre la persona que estiga o haja estat lligada a ell per una relació anàloga d'afectivitat fins i tot sense convivència, o sobre els descendents, ascendents o germans per naturalesa, adopció o afinitat, propis o del cònjuge o convivent, o sobre els menors o les persones amb discapacitat necessitades d'una protecció especial que hi convisquen o que estiguen subjectes a la potestat, tutela, curatela, acolliment o guarda de fet del cònjuge o convivent, o sobre la persona emparada en qualsevol altra relació per la qual estiga integrada en el nucli de la seua convivència familiar, així com sobre les persones que per la seua vulnerabilitat especial estan sotmeses a custòdia o guarda en centres públics o privats, ha de ser castigat amb la pena de presó de sis mesos a tres anys, privació del dret a tenir i portar armes de tres a cinc anys i, si s'escau, quan el jutge o tribunal ho considere adequat a l'interès del menor o la persona amb discapacitat necessitada d'una protecció especial, inhabilitació especial per a l'exercici de la pàtria potestat, tutela, curatela, guarda o acolliment per un temps d'un a cinc anys, sense perjudici de les penes que puguen correspondre als delictes en què s'hagen concretat els actes de violència física o psíquica. S'han d'imposar les penes en la seua meitat superior quan algun o alguns dels actes de violència es perpetren en presència de menors, o utilitzant armes, o tinguen lloc en el domicili comú o en el domicili de la víctima, o es cometen trencant una pena de les que preveu l'article 48 o una mesura cautelar o de seguretat o prohibició de la mateixa naturalesa. En els supòsits a què es refereix aquest apartat, també es pot imposar una mesura de llibertat vigilada.

3. Per apreciar l'habitualitat a què es refereix l'apartat anterior, cal atènyer-se al nombre d'actes de violència acreditats, així com a la seua proximitat temporal, amb independència del fet que la violència s'haja exercit sobre la mateixa o sobre diferents víctimes de les compreses en aquest article, i que els actes violents hagen estat o no objecte d'enjudiciament en processos anteriors.

4. Qui cause una injúria o vexació injusta de caràcter lleu, quan l'ofès siga una de les persones a què es refereix l'apartat 2 de l'article 173, ha de ser castigat amb la pena de localització permanent de cinc a trenta dies, sempre en domicili diferent i allunyat del de la víctima, o treballs en benefici de la comunitat de cinc a trenta dies, o multa d'un a quatre mesos, aquesta última únicament en els supòsits en què concórreguen les circumstàncies que expressa l'apartat 2 de l'article 84. Les injúries només són perseguibles mitjançant una denúncia de la persona ofesa o del seu representant legal.

LLIÇÓ 9. INTEGRITAT MORAL

Article 174

1. Comet tortura l'autoritat o el funcionari públic que, abusant del seu càrrec, i a fi d'obtenir una confessió o informació de qualsevol persona o de castigar-la per qualsevol fet que haja comès o se sospite que haja comès, o per qualsevol raó basada en algun tipus de discriminació, la sotmeta a condicions o procediments que per la seua naturalesa, durada o altres circumstàncies li suposen sofriments físics o mentals, la supressió o disminució de les seues facultats de coneixement, discerniment o decisió o que, de qualsevol altre manera, atempten contra la seua integritat moral. El culpable de tortura ha de ser castigat amb la pena de presó de dos a sis anys si l'atemptat és greu, i de presó d'un a tres anys si no ho és. A més de les penes assenyalades s'ha d'imposar, en tot cas, la pena d'inhabilitació absoluta de vuit a 12 anys.

2. Incorre en les mateixes penes, respectivament, l'autoritat o funcionari d'institucions penitenciàries o de centres de protecció o correcció de menors que cometa, respecte als detinguts, interns o presos, els actes a què es refereix l'apartat anterior.

Article 175

L'autoritat o funcionari públic que, abusant del càrrec i tret dels casos compresos en l'article anterior, atempte contra la integritat moral d'una persona ha de ser castigat amb la pena de presó de dos a quatre anys si l'atemptat és greu, i de presó de sis mesos a dos anys si no ho és. En tot cas, s'ha d'imposar a l'autor, a més de les penes assenyalades, la d'inhabilitació especial per a ocupació o càrrec públic de dos a quatre anys.

Article 176

S'han d'imposar les penes establertes respectivament en els articles precedents a l'autoritat o funcionari que, faltant als deures del seu càrrec, permeta que altres persones executen els fets que s'hi preveuen.

Article 177

Si en els delictes descrits en els articles precedents, a més de l'atemptat a la integritat moral, es produeix una lesió o un dany a la vida, integritat física, salut, llibertat sexual o béns de la víctima o d'un tercer, s'han de castigar els fets separadament amb la pena que els corresponga pels delictes comesos, excepte quan aquell ja estiga especialment castigat per la llei.

BÉ JURÍDIC PROTEGIT

- BÉ JURÍDIC COMÚ: INTEGRITAT MORAL (art. 15 CE). Bé jurídic immaterial.
- Integritat moral = dignitat humana.
- Dues dimensions:
 - 1a Prohibició d'humiliar o degradar l'ésser humà, és a dir, tractar-lo com un animal o cosa.
 - 2a Llibertat d'autodeterminació.

DELICTE DE TRACTE DEGRADANT (art. 173.1 CP)

- “Tracte degradant”: humiliar, vexar, menysprear, tractar una persona com una cosa.
- Lesió “greu” de la integritat moral (delicte de lesió, no de resultat). Si la lesió no és greu (delicte lleu de l’art. 173.4 CP).
- “Infligir”: admet l’acció i l’omissió.
- Dol directe (especial intenció d’humiliar).
- Concurs de delictes: si a més de l’atemptat a la integritat moral es causen lesions, amenaces, injúries (art. 177 CP).

DELICTE D'ASSETJAMENT LABORAL (*moobing*) (art. 173.1.2n CP)

- Càstig penal dels casos més greus (també es tipifiquen infraccions laborals en la LISOS).
- Delicte especial: situació de superioritat o jerarquia laboral o funcional; aprofitar-se'n (dol directe).
- Conducta típica: realitzar de manera reiterada actes hostils o humiliants que, sense arribar a constituir tracte degradant, suposen assetjament greu contra la víctima.
- Resultat: causar un dany psíquic.

DELICTE D'ASSETJAMENT IMMOBILIARI (art. 173.1.3r CP)

- Castiga la mateixa conducta: portar a terme, de manera reiterada, actes hostils o humiliants que, sense arribar a constituir tracte degradant, tinguen per objecte impedir el legítim gaudi de l'habitatge (dol directe).
- Però és un delicte de perill concret, no de resultat: “que els actes tinguen per objecte”.
- Delimitació del delicte de coaccions immobiliàries: violència.

DELICTE DE VIOLÈNCIA FAMILIAR HABITUAL (art. 173.2 i 3 CP)

- Bé jurídic protegit: integritat moral o dignitat familiar, la pau familiar (dret a no ser sotmès a tractaments inhumans o degradants en l'àmbit familiar).
- Bé jurídic diferent. Concurs de delictes amb els resultats lesius (lesions, coaccions, amenaces). No es vulnera el principi “ne bis in idem”.
- Relacions familiars o assimilades entre el subjecte actiu i passiu (consulta 1/2008 de la FGE).

DELICTE DE VIOLÈNCIA FAMILIAR HABITUAL (art. 173.2 i 3 CP)

- Conducta típica: violència, física o psíquica, habitual.
- Violència física o psíquica (no injúries o vexacions art. 173.4 CP).
- Habitualitat: definició legal en l'art. 173.3 CP. Atendre el nombre d'actes de violència i a la proximitat temporal (situació de domini permanent).
- Modalitats de conducta: acció i comissió per omissió.
- Delicte de mera activitat, no de resultat.
- Penes: presó, privatives de drets i llibertat vigilada.

DELICTE DE TORTURA (art. 174)

- Prohibició de tortura i de tractaments inhumans o degradants (art. 15 CE).
- Concepte de tortura:
 - Intervenció d'un funcionari públic (abús de poder).
 - Violentar la voluntat de la víctima mitjançant sofriment físic o mental. El sofriment es busca a propòsit per doblegar la voluntat de la víctima.

DELICTE DE TORTURA (art. 174)

- Conducta típica (3 elements):
 - Finalitats típiques: indagatòria (obtenir informació o confessió) o punitiva (castigar).
 - Mitjans de comissió: sotmetre a condicions o procediments (situació reiterada, sistemàtica o metòdica), aptes objectivament per a produir el resultat.
 - Resultat: atemptat contra la integritat moral (sofriments físics o mentals, supressió o disminució de les seues facultats de formació de la voluntat, o de qualsevol altra manera).

TRACTE DEGRADANT PER FUNCIONARIS (art. 175 CP)

- Tipus subsidiari respecte del delict de tortura.
- Diferència: en la finalitat i en els mitjans de comissió.
- Modalitats de conducta: acció i omissió.
- Tipifica expressament una conducta de comissió per omissió: l'autoritat o funcionari que, faltant als deures del seu càrrec, permeta que altres persones executen els fets (posició de garant).

DELICTES CONTRA LA LLIBERTAT I INDEMNITAT SEXUAL

INTRODUCCIÓ. BÉ JURÍDIC COMÚ

- **Títol VIII: Delictes contra la llibertat i la indemnitat sexual:**
 - Capítol I: De les agressions sexuals
 - Capítol II. Dels abusos sexuals
 - Capítol II bis: De les agressions i abusos sexuals a menors de 16 anys
 - Capítol III: De l'assetjament
 - Capítol IV: Dels delictes d'exhibicionisme i provocació sexual
 - Capítol V: Dels delictes relatius a la prostitució, explotació sexual i corrupció de menors
- **Bé jurídic comú: LA LLIBERTAT SEXUAL I LA INDEMNITAT SEXUAL:**
 - Llibertat sexual: subjecte passiu major d'edat.
 - Indemnitat sexual: protecció dels menors d'edat.

LLIÇÓ 10. AGRESSIONS SEXUALS

Títol VIII: Delictes contra la llibertat i la indemnitat sexuals

Capítol I: De les agressions sexuals

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Article 178

El qui atempte contra la llibertat sexual d'una altra persona, utilitzant violència o intimidació, ha de ser castigat com a responsable d'agressió sexual amb la pena de presó d'un a cinc anys.

Article 179

Quan l'agressió sexual consistisca en accés carnal per via vaginal, anal o bucal, o introducció de membres corporals o objectes per alguna de les dues primeres vies, el responsable ha de ser castigat com a reu de violació amb la pena de presó de sis a 12 anys.

Article 180

1. Les conductes anteriors han de ser castigades amb les penes de presó de cinc a deu anys per a les agressions de l'article 178, i de dotze a quinze anys per a les de l'article 179, quan es done alguna de les circumstàncies següents: 1a. Quan la violència o la intimidació exercides siguin de caràcter particularment degradant o vexatori. 2a. Quan els fets es cometin per l'actuació conjunta de dues persones o més. 3a. Quan la víctima siga especialment vulnerable, per raó de la seua edat, malaltia, discapacitat o situació, llevat del que disposa l'article 183. 4a. Quan, per a l'execució del delicte, el responsable s'haja prevalgut d'una relació de superioritat o parentiu, pel fet de ser ascendent, descendent o germà, per naturalesa o adopció, o afins, amb la víctima. 5a. Quan l'autor faça ús d'armes o altres mitjans igualment perillosos, susceptibles de produir la mort o alguna de les lesions que preveuen els articles 149 i 150 d'aquest Codi, sens perjudici de la pena que puga correspondre per la mort o les lesions causades.

2. Si hi concorren dues d'aquestes circumstàncies o més, les penes que preveu aquest article s'han d'imposar en la seua meitat superior.

AGRESSIONS SEXUALS

- Bé jurídic protegit: llibertat sexual (exercici de la llibertat en l'àmbit sexual; comprèn la facultat activa de decidir i la passiva d'acceptar propostes d'altres).
- Subjectes actiu i passiu: delictes comuns.
- Conducta típica: consta de dos elements:
 - 1) Mitjà de comissió: violència o intimidació.
 - 2) Conducta sexual:
 - 2.1) Agressions sexuals bàsiques (art. 178 CP).
 - 2.2) Agressions sexuals agreujades o violació (art. 179 CP).

AGRESSIONS SEXUALS

1) Mitjà de comissió: violència o intimidació.

- Violència física o psíquica (anul·la la llibertat sexual).

- Idoneïtat objectiva i subjectiva.

- Relació causal amb la conducta sexual.

2) Conducta sexual:

2.1) Agressions sexuals bàsiques (art. 178 CP): atemptats contra la llibertat sexual, excepte les conductes de l'art. 179 (configuració negativa per exclusió).

AGRESSIONS SEXUALS

2.2) Agressions sexuals agreujades o violació (art. 179 CP):

- Accés carnal per via vaginal, anal o bucal.
- Introducció de membres corporals o objectes per via vaginal o anal (mínima introducció).
- Aspecte subjectiu: dol. El delicte no exigeix ànim libidinós.
- Formes imperfectes:
 - Temptativa inacabada (delicte de mera activitat).
 - Diferència entre temptativa de l'art. 179 i delicte consumat de l'art. 178 CP: finalitat perseguida.
- Autoria i participació: Autoria mediata. Participació per omissió. Violació grupal.

AGRESSIONS SEXUALS

- Concursos: casos d'unitat natural d'acció, delictes continuats (art. 74.3 CP) i concursos (de delictes i de normes).
- Circumstàncies específiques agreujants:
 - 1a. Quan la violència o la intimidació exercides siguin de caràcter particularment degradant o vexatori.
 - 2a. Quan els fets es cometin per l'actuació conjunta de dues persones o més (coautoría).
 - 3a. Quan la víctima siga especialment vulnerable, per raó de la seua edat, malaltia, discapacitat o situació, llevat del que disposa l'article 183.
 - 4a. Quan, per a l'execució del delictes, el responsable s'haja prevalgut d'una relació de superioritat o parentiu, pel fet de ser ascendent, descendent o germà, per naturalesa o adopció, o afins, amb la víctima.
 - 5a. Quan l'autor faça ús d'armes o altres mitjans igualment perillosos, susceptibles de produir la mort o alguna de les lesions que preveuen els articles 149 i 150 d'aquest Codi, sense perjudici de la pena que pugui correspondre per la mort o les lesions causades.

LLIÇÓ 11. ABUSOS SEXUALS

Capítol II: Dels abusos sexuals

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Article 181

1. Qui duga a terme actes que atempten contra la llibertat o la indemnitat sexual d'una altra persona, sense violència o intimidació i sense el consentiment d'aquesta altra persona, ha de ser castigat, com a responsable d'abús sexual, amb la pena de presó d'un a tres anys o una multa de divuit a vint-i-quatre mesos.

2. Als efectes de l'apartat anterior, es consideren abusos sexuals no consentits els que s'executen sobre persones que es troben privades de sentit o del trastorn mental de les quals s'abuse, així com els que es cometen anul·lant la voluntat de la víctima mitjançant l'ús de fàrmacs, drogues o qualsevol altra substància natural o química idònia a aquest efecte.

3. La mateixa pena s'ha d'imposar si el consentiment s'obté quan el responsable es preval d'una situació de superioritat manifesta que coarte la llibertat de la víctima.

4. En tots els casos anteriors, quan l'abús sexual consistisca en accés carnal per via vaginal, anal o bucal, o introducció de membres corporals o objectes per alguna de les dues primeres vies, el responsable ha de ser castigat amb la pena de presó de quatre a deu anys.

5. Les penes assenyalades en aquest article s'han d'imposar en la seua meitat superior si hi concorre la circumstància 3a o la 4a, de les que preveu l'apartat 1 de l'article 180 d'aquest Codi.

Article 182

1. El qui, intervenint-hi engany o abusant d'una posició reconeguda de confiança, autoritat o influència sobre la víctima, duga a terme actes de caràcter sexual amb una persona més gran de setze anys i menor de divuit, ha de ser castigat amb la pena de presó d'un a tres anys. 2. Quan els actes consistisquen en accés carnal per via vaginal, anal o bucal, o introducció de membres corporals o objectes per alguna de les dues primeres vies, la pena ha de ser de presó de dos a sis anys. S'ha d'imposar la pena en la meitat superior si es dona la circumstància 3a, o la 4a, de les que preveu l'article 180.1 d'aquest Codi.

ABUSOS SEXUALS

- Concepte d'abús sexual:
 - Conducta sexual no consentida o amb consentiment viciat.
 - Sense violència o intimidació.
- Modalitats d'abusos sexuals:
 - Persones privades de sentit.
 - Abús de trastorn mental .
 - Ús de substàncies que anul·len la voluntat
 - Abús d'una situació de superioritat.
 - Engany o abús de determinada posició (confiança, autoritat o influència).

ABUSOS SEXUALS

- Conducta sexual: la mateixa que en les agressions sexuals:
 - Tipus bàsic (art. 181.1 CP): configuració negativa o per exclusió.
 - Tipus agreujat (art. 181.4 CP): accés carnal, introducció de membres o objectes.
- Circumstàncies específiques (art. 181.5 CP): circumstàncies 3a i 4a de l'art. 180.1 CP.
- Aspecte subjectiu: Dol. L' ànim libidinós.

LLIÇÓ 12. AGRESSIONS I ABUSOS SEXUALS A MENORS DE 16 ANYS

Capítol II bis: Dels abusos i agressions sexuals a menors de setze anys (LO 5/2010)

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Article 183

- 1. El qui realitze actes de caràcter sexual amb un menor de setze anys ha de ser castigat com a responsable d'abús sexual a un menor amb la pena de presó de dos a sis anys.*
- 2. Quan els fets es cometin utilitzant violència o intimidació, el responsable ha de ser castigat pel delictes d'agressió sexual a un menor amb la pena de cinc a deu anys de presó. S'han d'imposar les mateixes penes quan mitjançant violència o intimidació compel·lisca un menor de setze anys a participar en actes de naturalesa sexual amb un tercer o a realitzar-los sobre si mateix.*
- 3. Quan l'atac consistisca en accés carnal per via vaginal, anal o bucal, o introducció de membres corporals o objectes per alguna de les dues primeres vies, el responsable ha de ser castigat amb la pena de presó de vuit a dotze anys, en el cas de l'apartat 1, i amb la pena de dotze a quinze anys, en el cas de l'apartat 2.*
- 4. Les conductes que preveuen els tres apartats anteriors han de ser castigades amb la pena de presó corresponent en la meitat superior quan es doni alguna de les circumstàncies següents: a) Quan l'escàs desenvolupament intel·lectual o físic de la víctima, o el fet de tenir un trastorn mental, l'haja col·locada en una situació de total indefensió i, en tot cas, quan siga menor de quatre anys. b) Quan els fets es cometin per l'actuació conjunta de dues o més persones. c) Quan la violència o intimidació exercides revestisquen un caràcter particularment degradant o vexatori. d) Quan, per a l'execució del delictes, el responsable s'haja prevalgut d'una relació de superioritat o parentiu, pel fet de ser ascendent, o germà, per naturalesa o adopció, o afins, amb la víctima. e) Quan el culpable haja posat en perill, de manera dolosa o per imprudència greu, la vida o salut de la víctima. f) Quan la infracció s'haja comès en el si d'una organització o d'un grup criminal que es dediquen a la realització d'aquestes activitats.*
- 5. En tots els casos que preveu aquest article, quan el culpable s'haja prevalgut de la seua condició d'autoritat, agent d'aquesta o funcionari públic, s'ha d'imposar, a més, la pena d'inhabilitació absoluta de sis a dotze anys.*

LLIÇÓ 12. AGRESSIONS I ABUSOS SEXUALS A MENORS DE 16 ANYS

Article 183 bis

El qui, amb fins sexuals, determine un menor de setze anys a participar en un comportament de naturalesa sexual, o li faça presenciar actes de caràcter sexual, encara que l'autor no hi participe, ha de ser castigat amb una pena de presó de sis mesos a dos anys. Si li ha fet presenciar abusos sexuals, encara que l'autor no hi haja participat, s'ha d'imposar una pena de presó d'un a tres anys.

Article 183 ter

1. El qui a través d'internet, del telèfon o de qualsevol altra tecnologia de la informació i la comunicació contacte amb un menor de setze anys i propose concertar una trobada amb aquest fi de cometre qualsevol dels delictes descrits en els articles 183 i 189, sempre que la proposta s'acompanye d'actes materials encaminats a l'acostament, ha de ser castigat amb la pena d'un a tres anys de presó o multa de dotze a vint-i-quatre mesos, sense perjudici de les penes corresponents als delictes si s'escau comesos. Les penes s'han d'imposar en la meitat superior quan l'acostament s'obtinga mitjançant coacció, intimidació o engany.

2. El qui a través d'internet, del telèfon o de qualsevol altra tecnologia de la informació i la comunicació contacte amb un menor de setze anys i realitze actes dirigits a entabanar-lo perquè li facilite material pornogràfic o li mostre imatges pornogràfiques en les quals es represente o aparega un menor, ha de ser castigat amb una pena de presó de sis mesos a dos anys.

Article 183 quater

El consentiment lliure del menor de setze anys exclou la responsabilitat penal pels delictes que preveu aquest capítol, quan l'autor siga una persona propera al menor per edat i grau de desenvolupament o maduresa.

AGRESSIONS I ABUSOS SEXUALS

- Figures agreujades per raó de l'edat del subjecte passiu: menor de 16 anys d'edat.
- Bé jurídic protegit: LA INDEMNITAT SEXUAL (protegir el desenvolupament de la personalitat del menor en la seua dimensió sexual). El consentiment del menor no es vàlid, excepte el que disposa l'art. 183 quater.
- Modalitats típiques:
 - Abusos sexuals (art. 183.1 CP).
 - Agressions sexuals (art. 183.2 CP).
 - Tipus agreujat per la conducta sexual: accés carnal, introducció de membres o objectes (art. 183.3 CP).
- Circumstàncies específiques d'agreujament (art. 183.4 i 5 CP).

CORRUPCIÓ DE MENORS

- La LO 5/2010 trasllada el delictes de corrupció de menors de l'art. 189.4 a l'art. 183 bis del CP.
- Conducta típica:
 - Determinar un menor de 16 anys d'edat a participar en un comportament de naturalesa sexual, encara que l'autor no hi participe.
 - o fer-li presenciar actes de caràcter sexual, encara que l'autor no hi participe.
- Subjecte actiu: un tercer amb ànim libidinós (“fins sexuals”)
- Pena baixa (delictes residual): presó de 6 mesos a 2 anys. S'agreuja si li fa presenciar abusos sexuals (presó d'1 a 3 anys)
- **Problemes de delimitació amb la resta de delictes sexuals.**

CIBERASSETJAMENT O *CHILD GROOMING*

- Art. 183 ter (LO 5/2010): contactar amb un menor de 16 anys d'edat a través d'internet o altres tecnologies.
- Conducta típica: contactar i proposta de concertar una trobada, sempre que la proposta s'acompanye d'actes materials encaminats a l'acostament (actes preparatoris).
- Element subjectiu: “Finalitat de cometre qualsevol dels delictes descrits en els articles 183 i 189 CP” (paràgraf 1r de l'art. 183 ter) o “amb la finalitat que el menor facilite material pornogràfic” (paràgraf 2n de l'art. 183 ter).

CLÀUSULA D'EXCLUSIÓ DE LA RESPONSABILITAT PENAL

- El consentiment lliure del menor de 16 anys d'edat exclou la responsabilitat penal pels delictes d'aquest capítol, quan l'autor siga una persona pròxima al menor per edat i grau de desenvolupament o maduresa (circular de la FGE 1/2017).
- Clàusula necessària: no es poden castigar relacions sexuals entre joves d'edat o maduresa similar; no es castiga el descobriment normal de la sexualitat.
- Deixa la decisió en les mans del jutge (ambigüitat).

LLIÇÓ 13. ASSETJAMENT SEXUAL PROPI

Capítol III: De l'assetjament sexual

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Article 184

- 1. El qui sol·licite favors de naturalesa sexual, per a si mateix o per a un tercer, en l'àmbit d'una relació laboral, docent o de prestació de serveis, continuada o habitual, i amb aquest comportament provoqe a la víctima una situació objectiva i greument intimidatòria, hostil o humiliant, ha de ser castigat, com a autor d'assetjament sexual, amb la pena de presó de tres a cinc mesos o una multa de sis a 10 mesos.*
- 2. Si el culpable d'assetjament sexual ha comès el fet prevalent-se d'una situació de superioritat laboral, docent o jeràrquica, o amb l'anunci exprés o tàcit de causar a la víctima un mal relacionat amb les legítimes expectatives que aquella puga tenir en l'àmbit de la relació indicada, la pena és de presó de cinc a set mesos o una multa de 10 a 14 mesos.*
- 3. Quan la víctima siga especialment vulnerable, per raó de la seua edat, malaltia o situació, la pena és de presó de cinc a set mesos o una multa de 10 a 14 mesos en els casos que preveu l'apartat 1, i de presó de sis mesos a un any en els casos que preveu l'apartat 2 d'aquest article.*

ASSETJAMENT SEXUAL

- Bé jurídic: llibertat sexual i dignitat. Concursos de normes amb delictes d'amenaques i contra la integritat moral (art. 8.1a).
- Modalitats típiques:
 - 1) Bàsica (art. 184.1 CP):
 - Sol·licitar un comportament sexual.
 - En l'àmbit d'una relació laboral, docent o prestació de serveis continuada o habitual (relació horitzontal).
 - Provocar una situació objectiva i greument intimidatòria, hostil o humiliant (resultat).
 - 2) Agreujada (art. 184.2 CP):
 - Prevalença d'una situació de superioritat laboral, docent o jeràrquica (relació vertical).

LLIÇÓ 14. EXHIBICIONISME I PROVOCACIÓ SEXUAL

Capítol IV: Dels delictes d'exhibicionisme i provocació sexual

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Article 185

El qui execute o faça executar a una altra persona actes d'exhibició obscena davant de menors d'edat o persones amb discapacitat necessitades d'una protecció especial ha de ser castigat amb la pena de presó de sis mesos a un any o una multa de 12 a 24 mesos.

Article 186

El qui, per qualsevol mitjà directe, vengui, difongui o exhibisca material pornogràfic entre menors d'edat o persones amb discapacitat necessitades d'una protecció especial ha de ser castigat amb la pena de presó de sis mesos a un any o una multa de 12 a 24 mesos.

EXHIBICIONISME I PROVOCACIÓ SEXUAL

- Bé jurídic: indemnitat sexual dels menors de 18 anys d'edat o persones amb discapacitat (no hi és aplicable la clàusula de l'art. 183 quater CP)
- Delicte d'exhibicionisme (art. 185 CP): executar o fer executar a una altra persona actes d'exhibició obscena (conducta apta per a provocar excitació sexual, participació visual directa).
- Difusió de material pornogràfic (art. 186 CP):
 - Concepte de “material pornogràfic”: quan l'única finalitat és l'excitació sexual.
 - Relació directa amb el subjecte passiu (“vendre, difondre o exhibir”)

LLIÇÓ 15. DELICTES RELATIUS A LA PROSTITUCIÓ, EXPLOTACIÓ SEXUAL I CORRUPCIÓ DE MENORS

Capítol V: Dels delictes relatius a la prostitució i a l'explotació sexual i la corrupció de menors

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Article 187

1. El qui, utilitzant violència, intimidació o engany, o abusant d'una situació de superioritat o de necessitat o vulnerabilitat de la víctima, determine una persona major d'edat a exercir o a mantenir-se en la prostitució, ha de ser castigat amb les penes de presó de dos a cinc anys i multa de dotze a vint-i-quatre mesos. S'ha d'imposar la pena de presó de dos a quatre anys i multa de dotze a vint-i-quatre mesos a qui es lucre explotant la prostitució d'una altra persona, fins i tot amb el seu consentiment. En tot cas, s'entén que hi ha explotació quan es done alguna de les circumstàncies següents: a) Que la víctima estiga en una situació de vulnerabilitat personal o econòmica. b) Que se li imposen per al seu exercici condicions costoses, desproporcionades o abusives.

2. S'han d'imposar les penes previstes en els apartats anteriors en la meitat superior, en els seus casos respectius, quan es done alguna de les circumstàncies següents: a) Quan el culpable s'haja aprofitat de la seua condició d'autoritat, agent de l'autoritat o funcionari públic. En aquest cas s'ha d'aplicar, a més, la pena d'inhabilitació absoluta de sis a dotze anys. b) Quan el culpable pertanyi a una organització o un grup criminal que es dedica a la realització d'aquestes activitats. c) Quan el culpable haja posat en perill, de manera dolosa o per imprudència greu, la vida o salut de la víctima.

3. Les penes assenyalades s'han d'imposar en els seus casos respectius sense perjudici de les que corresponguen per les agressions o els abusos sexuals comesos sobre la persona prostituïda.

Article 188

1. Qui induïska, promoga, afavorisca o facilite la prostitució d'un menor d'edat o una persona amb discapacitat necessitada d'una protecció especial, o es lucre amb això, o explote d'alguna altra manera un menor o una persona amb discapacitat per a aquests fins, ha de ser castigat amb les penes de presó de dos a cinc anys i multa de dotze a vint-i-quatre mesos. Si la víctima és menor de setze anys, s'ha d'imposar la pena de presó de quatre a vuit anys i multa de dotze a vint-i-quatre mesos.

2. Si els fets que descriu l'apartat anterior es cometen amb violència o intimidació, a més de les penes de multa previstes, s'ha d'imposar la pena de presó de cinc a deu anys si la víctima és menor de setze anys, i la pena de presó de quatre a sis anys en els altres casos.

3. S'han d'imposar les penes superiors en grau a les que preveuen els apartats anteriors, en els seus casos respectius, quan es done alguna de les circumstàncies següents: a) Quan la víctima siga especialment vulnerable, per raó de la seua edat, malaltia, discapacitat o situació. b) Quan, per a l'execució del delicte, el responsable s'haja prevalgut d'una relació de superioritat o parentiu, per ser ascendent, descendent o germà, per naturalesa o adopció, o afins, amb la víctima. c) Quan, per a l'execució del delicte, el responsable s'haja prevalgut de la seua condició d'autoritat, agent de l'autoritat o funcionari públic. En aquest cas s'ha d'imposar, a més, una pena d'inhabilitació absoluta de sis a dotze anys. d) Quan el culpable haja posat en perill, de manera dolosa o per imprudència greu, la vida o salut de la víctima. e) Quan els fets s'hagen comès per l'actuació conjunta de dues o més persones. f) Quan el culpable pertanyi a una organització o associació, fins i tot de caràcter transitori, que es dedica a la realització d'aquestes activitats.

DELICTES RELATIUS A LA PROSTITUCIÓ, EXPLOTACIÓ SEXUAL I CORRUPCIÓ DE MENORS

4. El qui sol·licite, accepte o obtinga, a canvi d'una remuneració o promesa, una relació sexual amb una persona menor d'edat o una persona amb discapacitat necessitada d'una protecció especial, ha de ser castigat amb una pena d'un a quatre anys de presó. Si el menor no ha complert setze anys d'edat, s'ha d'imposar una pena de dos a sis anys de presó. 5. Les penes assenyalades s'han d'imposar en els seus casos respectius sense perjudici de les que corresponguen per les infraccions contra la llibertat o indemnitat sexual comeses sobre els menors i persones amb discapacitat necessitades d'una protecció especial.

Article 189

1. Ha de ser castigat amb la pena de presó d'un a cinc anys: a) El qui capte o utilitze menors d'edat o persones amb discapacitat necessitades d'una protecció especial amb fins o en espectacles exhibicionistes o pornogràfics, tant públics com privats, o per elaborar qualsevol classe de material pornogràfic, siga quin siga el seu suport, o finance qualsevol d'aquestes activitats o s'hi lucre. b) El qui produïska, vengua, distribuïska, exhibiska, oferiska o facilite la producció, venda, difusió o exhibició per qualsevol mitjà de pornografia infantil o en l'elaboració de la qual hagen estat utilitzades persones amb discapacitat necessitades d'una protecció especial, o el posseïska per a aquests fins, encara que el material tinga l'origen a l'estranger o siga desconegut. Als efectes d'aquest títol, es considera pornografia infantil o en l'elaboració de la qual s'hagen utilitzat persones amb discapacitat necessitades d'una protecció especial: a) Tot material que represente de manera visual un menor o una persona amb discapacitat necessitada d'una protecció especial participant en una conducta sexualment explícita, real o simulada. b) Tota representació dels òrgans sexuals d'un menor o persona amb discapacitat necessitada d'una protecció especial amb fins principalment sexuals. c) Tot material que represente de forma visual una persona que sembla ser un menor participant en una conducta sexualment explícita, real o simulada, o qualsevol representació dels òrgans sexuals d'una persona que sembla ser un menor, amb fins principalment sexuals, llevat que la persona que sembla ser un menor tinga en realitat divuit anys o més en el moment que s'han obtingut les imatges. d) Imatges realistes d'un menor participant en una conducta sexualment explícita o imatges realistes dels òrgans sexuals d'un menor, amb fins principalment sexuals.

2. Han de ser castigats amb la pena de presó de cinc a nou anys els que realitzen els actes que preveu l'apartat 1 d'aquest article quan es done alguna de les circumstàncies següents: a) Quan s'utilitzen menors de setze anys. b) Quan els fets revestisquen un caràcter particularment degradant o vexatori. c) Quan el material pornogràfic represente menors o persones amb discapacitat necessitades d'una protecció especial que siguen víctimes de violència física o sexual. d) Quan el culpable haja posat en perill, de manera dolosa o per imprudència greu, la vida o salut de la víctima. e) Quan el material pornogràfic siga d'una importància notòria. f) Quan el culpable pertanyi a una organització o associació, fins i tot de caràcter transitori, que es dedique a la realització d'aquestes activitats. g) Quan el responsable siga ascendent, tutor, curador, guardador, mestre o qualsevol altra persona encarregada, de fet, encara que siga provisionalment, o de dret, del menor o la persona amb discapacitat necessitada d'una protecció especial, o es tracte de qualsevol altre membre de la seua família que hi convisca o d'una altra persona que haja actuat abusant de la seua posició reconeguda de confiança o autoritat. h) Quan hi concórrega l'agreujant de reincidència.

3. Si els fets a què es refereix la lletra a del paràgraf primer de l'apartat 1 s'han comès amb violència o intimidació s'ha d'imposar la pena superior en grau a les que preveuen els apartats anteriors.

4. El qui assistisca sabent-ho a espectacles exhibicionistes o pornogràfics en què participen menors d'edat o persones amb discapacitat necessitades d'una protecció especial, ha de ser castigat amb la pena de sis mesos a dos anys de presó.

DELICTES RELATIUS A LA PROSTITUCIÓ, EXPLOTACIÓ SEXUAL I CORRUPCIÓ DE MENORS

5. El qui per al seu propi ús adquirisca o posseïska pornografia infantil o en l'elaboració de la qual s'hagen utilitzat persones amb discapacitat necessitades d'una protecció especial, ha de ser castigat amb la pena de tres mesos a un any de presó o amb una multa de sis mesos a dos anys. S'ha d'imposar la mateixa pena a qui accedisca sabent-ho a pornografia infantil o en l'elaboració de la qual s'hagen utilitzat persones amb discapacitat necessitades d'una protecció especial, per mitjà de les tecnologies de la informació i la comunicació. 6. El qui tinga sota la seua potestat, tutela, guarda o acolliment un menor d'edat o una persona amb discapacitat necessitada d'una protecció especial i que, amb coneixement del seu estat de prostitució o corrupció, no faça el possible per impedir-ne la continuació en aquest estat, o no acudisca a l'autoritat competent per al mateix fi si no té mitjans per a la custòdia del menor o la persona amb discapacitat necessitada d'una protecció especial, ha de ser castigat amb la pena de presó de tres a sis mesos o multa de sis a dotze mesos. 7. El Ministeri Fiscal ha de promoure les accions pertinents per tal de privar de la pàtria potestat, tutela, guarda o acolliment familiar, si s'escau, la persona que incórrega en alguna de les conductes que descriu l'apartat anterior. 8. Els jutges i tribunals han d'ordenar l'adopció de les mesures necessàries per a la retirada de les pàgines web o aplicacions d'internet que continguen o difonguen pornografia infantil o en l'elaboració de la qual s'hagen utilitzat persones amb discapacitat necessitades d'una protecció especial o, si s'escau, per bloquejar l'accés a aquestes pàgines als usuaris d'internet que estiguen en territori espanyol. Aquestes mesures poden ser acordades amb caràcter cautelar a petició del Ministeri Fiscal.

Article 189 bis

Quan d'acord amb el que estableix l'article 31 bis una persona jurídica siga responsable dels delictes compresos en aquest capítol, se li han d'imposar les penes següents: a) Multa del triple al quintuple del benefici obtingut, si el delicte comès per la persona física té prevista una pena de presó de més de cinc anys. b) Multa del doble al quàdruple del benefici obtingut, si el delicte comès per la persona física té prevista una pena de presó de més de dos anys no inclosa en l'incís anterior. c) Multa del doble al triple del benefici obtingut, en la resta dels casos. Ateses les regles que estableix l'article 66 bis, els jutges i tribunals també poden imposar les penes que recullen les lletres b a g de l'apartat 7 de l'article 33.

Article 190

La condemna d'un jutge o tribunal estranger, imposada per delictes compresos en aquest capítol, s'ha d'equiparar a les sentències dels jutges o tribunals espanyols als efectes de l'aplicació de la circumstància agreujant de reincidència.

DELICTES DE PROSTITUCIÓ

- Concepte de prostitució: entrega sexual a canvi de preu.
- Prostitució de persones majors d'edat (art. 187 CP):
 - Conductes típiques: 1) Determinar la prostitució o 2) Lucrar-se explotant la prostitució (concepte legal d'explotació).
- Prostitució de menors d'edat (art. 188 CP)
 - Conductes típiques: 1) Participar en la prostitució del menor (inducció i cooperador necessari), o 2) Lucrar-s'hi o explotar el menor.
- Concursos de delictes (amb agressions i abusos sexuals, contra la vida i salut, detencions il·legals, drets dels treballadors, etc.).

PORNOGRAFIA INFANTIL O EXPLOTACIÓ SEXUAL

Concepte legal de pornografia: art. 189.1, paràgraf 2n, lletres *a)*, *b)*, *c)*, *d)*

- Concepte legal de pornografia (LO 1/2015): definició àmplia, diferents tipus de pornografia infantil però es castiguen amb la mateixa pena (circular FGE 2/2015):
 - Pornografia real: representació visual d'un menor real i existent, lletres *a)* i *b)*.
 - Pornografia tècnica: representació visual d'una persona que sembla o aparenta ser menor, lletra *c)*. Exclusió de pena si s'acredita que la persona és major d'edat.
 - Pornografia virtual: creació artificial però realista, lletra *d)*.
- Bé jurídic protegit: la indemnitat sexual, però en la pornografia tècnica i virtual: quin és el bé jurídic protegit?, "la dignitat de la infància"?

PORNOGRAFIA INFANTIL O EXPLOTACIÓ SEXUAL CONDUCTES TÍPIQUES

- Captar o utilitzar amb fins o en espectacles exhibicionistes o pornogràfics (art. 189.1 a): participació activa, no passiva com en els articles 185 i 186 CP.
- Difondre pornografia infantil (art. 189.1 b).
- Possessió de material per al seu propi ús (art. 189.1 b).
- Accés sabent-ho (art. 189.5, paràgraf 2n).
- Assistència a espectacles pornogràfics (art. 189.4).
- Desistiment de deures específics (art. 189.6 i 7): delictes especial propi i d'omissió.

DISPOSICIONS COMUNES AL CAPÍTOL V

- Retirada de pàgines web (art. 189.8 CP).
- Responsabilitat de persones jurídiques (art. 189 bis).
- Reincidència internacional (art. 190).

DISPOSICIONS COMUNES AL TÍTOL VIII

- Perseguibilitat (art. 191 CP): denúncia prèvia en els delictes d'agressions, abusos i assetjament sexual.
- Mesura de seguretat postpena o llibertat vigilada (art. 192).
- Agreujant específica (art. 192.2).
- Penes privatives de drets (art. 192.3).
- Responsabilitat civil (art. 193).
- Clausura de locals (art. 194).

OMISSIÓ DEL DEURE D'AUXILI

LLIÇÓ 16. DELICTE D'OMISSIÓ DEL DEURE D'AUXILI

Títol IX: De l'omissió del deure d'auxili

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Article 195

- 1. El qui no socórrega una persona que estiga desemparada i en perill manifest i greu, quan pugua fer-ho sense risc propi ni de tercers, ha de ser castigat amb la pena de multa de tres a dotze mesos.*
- 2. Incorre en les mateixes penes el qui, impedit de prestar auxili, no demane amb urgència auxili d'altri.*
- 3. Si la víctima ho és per accident ocasionat fortuïtament pel qui va ometre l'auxili, la pena és de presó de sis mesos a 18 mesos, i si l'accident és degut a imprudència, la de presó de sis mesos a quatre anys.*

Article 196

El professional que, tot i estar-hi obligat, denegue assistència sanitària o abandone els serveis sanitaris, quan de la denegació o abandó en derive risc greu per a la salut de les persones, ha de ser castigat amb les penes de l'article precedent en la meitat superior i amb la d'inhabilitació especial per a ocupació o càrrec públic, professió o ofici, per un termini de sis mesos a tres anys.

DELICTE D'OMISSIÓ DEL DEURE D'AUXILI

- Bé jurídic protegit: la solidaritat humana (bé jurídic col·lectiu). És un deure genèric que tenim tots els ciutadans quan està en perill la vida o la salut de les persones.
- Delicte d'omissió del deure d'auxili:
 - Tipus bàsic (art. 195.1 CP).
 - Tipus subsidiari (art. 195.2 CP).
 - Tipus agreujat (art. 195.3 CP).
- Delicte de denegació o abandó d'assistència sanitària (art. 196 CP).

DELICTE D'OMISSIÓ DEL DEURE D'AUXILI TIPUS BÀSIC (ART. 195.1 CP)

- Delicte d'omissió pura o pròpia (delicte de mera inactivitat): pena de multa.
- Situació típica: persona desemparada i en perill manifest i greu (situació d'abandó, sense protecció adequada i suficient): perill per a la vida o salut. El perill ha de ser actual ("viu"). No s'hi aprecia delicte si el perill s'ha realitzat (per exemple casos de mort a l'acte).
- Conducta típica: absència d'acció d'auxili deguda o exigible ("sense risc propi o de tercers"). Ajuda personal.
- Aspecte subjectiu: dol (coneixement dels elements típics). Dol directe o eventual.

DELICTE D'OMISSIÓ DEL DEURE D'AUXILI TIPUS SUBSIDIARI (ART. 195.2 CP)

- Tipus subsidiari: quan el subjecte actiu no pot prestar l'ajuda personal.
- Conducta típica: no demanar auxili aliè amb urgència i eficàcia (el requerit ha de tenir capacitat de socórrer).
- Aspecte subjectiu: dol.

DELICTE D'OMISSIÓ DEL DEURE D'AUXILI TIPUS AGREUJAT (ART. 195.3 CP)

- Origen: Llei de circulació viària de 1962 (delicte de fuga). L'art. 195.3 CP no és un delicte de fuga i s'aplica a qualsevol tipus d'accident.
- Delicte especial: accident ocasionat pel qui omet l'auxili (el fonament és la ingerència). És una omissió pròpia de garant. La pena és diferent si la causació de l'accident es fortuïta o imprudent.
- Conducta típica: omissió d'auxili dolosa.
- Situació típica: persona desemparada i en perill manifest i greu.
- Relació conflictiva amb l'art. 11 CP (comissió per omissió). L'art. 195.3 és un límit a la ingerència?:
 - Si l'accident és fortuït + omissió dolosa de l'auxili + resultat lesiu = delicte de l'art. 195.3 CP.
 - Si l'accident és imprudent + omissió dolosa de l'auxili + resultat lesiu = concurs de delictes entre delicte de l'art. 195.3 i el delicte de resultat lesiu (homicidi o lesions imprudents).

Delicte de denegació o abandó d'assistència sanitària (art. 196 CP)

- Conducta típica: denegació d'assistència sanitària o abandó dels serveis sanitaris (conducta alternativa).
- Delicte de perill concret: quan en derive un risc greu per a la salut de les persones.
- Delicte especial: professional de la sanitat (omissió pura de garant).
- Aspecte subjectiu: dol.
- Pena: remissió a la pena de l'article precedent en la meitat superior (art. 195.1 CP); a més, la pena d'inhabilitació especial per ocupació o càrrec públic, professió o ofici, per un termini de sis mesos a tres anys.

DELICTES CONTRA LA INTIMITAT,
EL DRET A LA PRÒPIA IMATGE I LA
INVIOLABILITAT DEL DOMICILI

LLIÇÓ 17. DELICTES DE DESCOBRIMENT I REVELACIÓ DE SECRETS

Títol X: Delictes contra la intimitat, el dret a la pròpia imatge i la inviolabilitat del domicili

Capítol I: Del descobriment i revelació de secrets

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Article 197

1. El qui, per descobrir els secrets o vulnerar la intimitat d'altri, sense el seu consentiment, s'apodere dels seus papers, cartes, missatges de correu electrònic o qualsevol altre document o efecte personal, intercepte les seues telecomunicacions o utilitze artificis tècnics d'escolta, transmissió, gravació o reproducció del so o de la imatge, o de qualsevol altre senyal de comunicació, ha de ser castigat amb les penes de presó d'un a quatre anys i multa de dotze a vint-i-quatre mesos. 2. Les mateixes penes s'han d'imposar al qui, sense estar-hi autoritzat, s'apodere, utilitze o modifiqui, en perjudici d'un tercer, dades reservades de caràcter personal o familiar d'altri que estiguen registrades en fitxers o suports informàtics, electrònics o telemàtics, o en qualsevol altre tipus d'arxiu o registre públic o privat. S'han d'imposar penes iguals al qui, sense estar-hi autoritzat, hi accedisca per qualsevol mitjà i a qui les altere o utilitze en perjudici del titular de les dades o d'un tercer. 3. S'ha d'imposar la pena de presó de dos a cinc anys si es difonen, revelen o cedeixen a tercers les dades o fets descoberts o les imatges captades a què es refereixen els números anteriors. S'ha de castigar amb les penes de presó d'un a tres anys i multa de dotze a vint-i-quatre mesos el qui, sabent-ne l'origen il·lícit i sense haver pres part en el seu descobriment, realitze la conducta descrita en el paràgraf anterior. 4. Els fets descrits en els apartats 1 i 2 d'aquest article s'han de castigar amb una pena de presó de tres a cinc anys quan: a) els cometen les persones encarregades o responsables dels fitxers, suports informàtics, electrònics o telemàtics, arxius o registres; o b) es porten a terme mitjançant la utilització no autoritzada de dades personals de la víctima. Si les dades reservades s'han difós, cedit o revelat a tercers, s'han d'imposar les penes en la meitat superior. 5. Igualment, quan els fets descrits en els apartats anteriors afecten dades de caràcter personal que revelen la ideologia, religió, creences, salut, origen racial o vida sexual, o la víctima siga un menor d'edat o una persona amb discapacitat necessitada d'una protecció especial, s'han d'imposar les penes previstes en la meitat superior. 6. Si els fets es realitzen amb fins lucratiu, s'han d'imposar les penes previstes respectivament en els apartats 1 al 4 d'aquest article en la meitat superior. Si a més afecten dades de les esmentades en l'apartat anterior, la pena que s'ha d'imposar és la de presó de quatre a set anys. 7. S'ha de castigar amb una pena de presó de tres mesos a un any o multa de sis a dotze mesos el qui, sense autorització de la persona afectada, difonga, revele o cedisca a tercers imatges o gravacions audiovisuals d'aquella que haja obtingut amb la seua anuència en un domicili o en qualsevol altre lloc fora de l'abast de la mirada de tercers, quan la divulgació menyscabe greument la intimitat personal d'aquesta persona. La pena s'ha d'imposar en la meitat superior quan els fets hagen estat comesos pel cònjuge o per la persona que estiga o haja estat unida a ell per una relació anàloga d'afectivitat, fins i tot sense convivència, la víctima siga menor d'edat o una persona amb discapacitat necessitada d'una protecció especial, o els fets s'hagen comès amb una finalitat lucrativa.

Article 197 bis

1. El qui, per qualsevol mitjà o procediment, vulnerant les mesures de seguretat establertes per impedir-ho, i sense estar-hi degudament autoritzat, accedisca o facilite a altri l'accés al conjunt o una part d'un sistema d'informació o es mantinga dins d'aquest en contra de la voluntat de qui tinga el legítim dret a excloure'l, ha de ser castigat amb pena de presó de sis mesos a dos anys. 2. El qui mitjançant la utilització d'artificis o instruments tècnics, i sense estar-hi degudament autoritzat, intercepte transmissions no públiques de dades informàtiques que es produeixin des de, cap a o dins d'un sistema d'informació, incloses les emissions electromagnètiques d'aquests, ha de ser castigat amb una pena de presó de tres mesos a dos anys o multa de tres a dotze mesos.

Article 197 ter

Ha de ser castigat amb una pena de presó de sis mesos a dos anys o multa de tres a divuit mesos el qui, sense estar-hi degudament autoritzat, produísca, adquirisca per al seu ús, importe o, de qualsevol manera, facilite a tercers, amb la intenció de facilitar la comissió d'algun dels delictes a què es refereixen els apartats 1 i 2 de l'article 197 o l'article 197 bis: a) un programa informàtic, concebut o adaptat principalment per cometre els delictes esmentats; o b) una contrasenya d'ordinador, un codi d'accés o dades similars que permeten accedir a la totalitat o a una part d'un sistema d'informació.

Article 197 quater

Si els fets que descriu aquest capítol s'han comès en el si d'una organització o grup criminal, s'han d'aplicar respectivament les penes superiors en grau.

Article 197 quinquies

Quan, d'acord amb el que estableix l'article 31 bis, una persona jurídica siga responsable dels delictes compresos en els articles 197, 197 bis i 197 ter, se li ha d'imposar la pena de multa de sis mesos a dos anys. Ateses les regles que estableix l'article 66 bis, els jutges i tribunals poden imposar, així mateix, les penes recollides a les lletres b a g de l'apartat 7 de l'article 33.

Article 198

L'autoritat o el funcionari públic que, llevat dels casos permesos per la llei, sense que hi haja causa legal per un delicte, i prevalent-se del seu càrrec, realitze qualsevol de les conductes descrites en l'article anterior, ha de ser castigat amb les penes que s'hi preveuen respectivament, en la meitat superior i, a més, amb la d'inhabilitació absoluta per un termini de sis a dotze anys.

Article 199

1. El qui revele secrets aliens, dels quals tinga esment per raó del seu ofici o les seues relacions laborals, ha de ser castigat amb la pena de presó d'un a tres anys i multa de sis a dotze mesos. 2. El professional que, amb incompliment de la seua obligació de sigil o reserva, divulgue els secrets d'una altra persona, ha de ser castigat amb la pena de presó d'un a quatre anys, multa de dotze a vint-i-quatre mesos i inhabilitació especial per a l'esmentada professió per un termini de dos a sis anys.

Article 200

El que disposa aquest capítol és aplicable al qui descobrisca, revele o cedisca dades reservades de persones jurídiques, sense el consentiment dels seus representants, tret del que disposen altres preceptes d'aquest Codi.

Article 201

1. Per a procedir pels delictes que preveu aquest capítol, és necessària la denúncia de la persona perjudicada o del seu representant legal. El Ministeri Fiscal també pot presentar la denúncia si es tracta d'una persona menor d'edat, amb discapacitat necessitada d'una protecció especial o desvalguda. 2. No és necessària la denúncia que exigeix l'apartat anterior per a procedir pels fets descrits en l'article 198 d'aquest Codi, ni quan la comissió del delicte afecte els interessos generals o una pluralitat de persones. 3. El perdó de l'ofès o del seu representant legal, si s'escau, extingeix l'acció penal sense perjudici del que disposa el segon paràgraf del número 5è de l'apartat 1 de l'article 130.

BÉ JURÍDIC PROTEGIT

- La intimitat personal: dret fonamental de la persona a controlar qualsevol informació o fet que afecte la seua vida privada i excloure terceres persones (art. 18 CE). Límits: llibertat d'informació i la investigació per delictes (exercici "legítim" d'un dret, ofici o càrrec).
- Bé jurídic personalíssim i disponible ("sense el seu consentiment" o "sense estar-hi autoritzat"). Persecució privada.
- LO 1/2015: criminalització àmplia de conductes i casuística excessiva.
- Tutela extrapenal: LO 1/1982 de protecció del dret a l'honor, la intimitat personal i familiar i la pròpia imatge.

CONDUCTES TÍPIQUES

- Modalitats de descobriment i revelació (art. 197 CP).
- Protecció de la seguretat i intimitat en la xarxa (art. 197 bis i art. 197 ter).
- Trencament del secret professional (art. 199 CP).
- Qualificacions comunes al capítol I (art. 197 quater i 198): organització o grup criminal, subjecte actiu autoritat o funcionari.
- Disposicions comunes (persones jurídiques i perseguibilitat (denúncia i perdó de l'ofès).

MODALITATS DE DESCOBRIMENT I REVELACIÓ (ART. 197 CP)

- Apoderament de secrets documentals (art. 197.1 CP): delictes de perill.
- Intercepció de comunicacions (art. 197.1.2n CP).
- Descobriment de secrets recollits en arxius o registres (art. 197.2 CP).
- Tipus qualificats: per divulgació, ús indegut de dades personals, dades de caràcter “sensible”, pel subjecte actiu, finalitat lucrativa (art. 197. 3, 4, 5 i 6 CP).
- Divulgació no autoritzada d’imatges o gravacions consentides (art. 197.7 CP, LO 1/2015).

PROTECCIÓ DE LA SEGURETAT I INTIMITAT EN LA XARXA (ART. 197 BIS I ART. 197 TER)

- “Hacking” (art. 197 bis.1r): accés a dades i sistemes informàtics.
- Intercepció de transmissions no públiques de dades informàtiques (art. 197 bis.2n).
- Facilitar programes o equips específics per a la comissió de delictes contra la intimitat (art. 197 ter): actes preparatoris.

TRENCAMENT DEL SECRET PROFESSIONAL (ART. 199 CP)

- Delicte especial: relació laboral o professional.
- Conducta típica: revelar o divulgar .
- Secret industrial: articles 278 i següents (delictes contra l'ordre socioeconòmic).

LLIÇÓ 18. VIOLACIÓ DEL DOMICILI

Capítol II: De la violació de domicili, domicili de persones jurídiques i establiments oberts al públic

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Article 202

- 1. El particular que, sense habitar-hi, entre en un domicili aliè o s'hi mantinga contra la voluntat del seu habitant, ha de ser castigat amb la pena de presó de sis mesos a dos anys.*
- 2. Si el fet s'executa amb violència o intimidació, la pena és de presó d'un a quatre anys i multa de sis a dotze mesos.*

Article 203

- 1. El qui entre contra la voluntat del seu titular en el domicili d'una persona jurídica pública o privada, un despatx professional o una oficina, o en un establiment mercantil o un local obert al públic fora de les hores d'obertura ha de ser castigat amb les penes de presó de sis mesos a un any i multa de sis a deu mesos.*
- 2. Ha de ser castigat amb la pena de multa d'un a tres mesos el qui es mantinga, contra la voluntat del seu titular, fora de les hores d'obertura, en el domicili d'una persona jurídica, pública o privada, el despatx professional o l'oficina, o en un establiment mercantil o un local obert al públic.*
- 3. El qui amb violència o intimidació entre o es mantinga contra la voluntat del seu titular en el domicili d'una persona jurídica pública o privada, un despatx professional o una oficina, o en un establiment mercantil o un local obert al públic ha de ser castigat amb la pena de presó de sis mesos a tres anys.*

Article 204

L'autoritat o el funcionari públic que, llevat dels casos permesos per la llei i sense que hi haja una causa legal per delictes, cometa qualsevol dels fets descrits en els dos articles anteriors, ha de ser castigat amb la pena que s'hi preveu respectivament, en la meitat superior, i inhabilitació absoluta de sis a dotze anys.

BÉ JURÍDIC PROTEGIT

- Inviolabilitat domiciliària o la intimitat personal i familiar en el domicili (art. 18.2 CE): “El domicili és inviolable. No s’hi podrà entrar ni fer-hi cap escorcoll sense el consentiment del titular o sense resolució judicial, llevat del cas de delicte flagrant”.
- El “dret d’excloure tercers”: domicili de persones jurídiques, despatxos o altres establiments.

TIPUS BÀSIC (art. 202.1 CP)

- Conducta típica:
 - Entrar (acció) o mantenir-se (omissió) en el domicili d'un altre. Entrada física (si és visual art. 197 CP).
 - Contra la voluntat de l'habitant: el subjecte passiu és l'habitant, no el propietari.
 - Concepte de domicili: "Espai tancat i separat del món exterior on es desenvolupa la vida privada, destinat a pernoctar-hi i en ús actual, encara que no necessàriament permanent".
- Aspecte subjectiu: dol.

TIPUS AGREUJAT (art. 202.2 CP)

- Ús de violència o intimidació sobre les persones.
- La violència o intimidació ha de ser el mitjà de comissió. Després de la consumació: concurs de delictes.

VIOLACIÓ DEL DOMICILI DE PERSONES JURÍDIQUES, DESPATX O ESTABLIMENTS (art. 203 CP)

- Bé jurídic: “*ius exclusionis*”.
- Pena inferior a la prevista en l’art. 202 CP.
- Castiga les mateixes conductes (entrar-hi o mantenir-s’hi). Amb violència o intimidació (pena més greu).
- Fora de les hores d’obertura.

TIPUS QUALIFICAT (art. 204 CP)

- Delicte especial: agreujament pel subjecte actiu (autoritat o funcionari públic).
- Conducta típica:
 - Realitzar els fets previstos en els dos articles anteriors.
 - Fora dels casos permesos per la llei i sense que hi haja una causa legal per delicte (art. 18.2 CE i articles 545 i següents de la LECRIM). Delimitació de l'art. 534.1 CP (delicte contra les garanties constitucionals).
- Pena: meitat superior i inhabilitació absoluta.

DELICTES CONTRA L'HONOR

LLIÇÓ 19. DELICTES CONTRA L'HONOR

Títol XI: Delictes contra l'honor

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Capítol I: De la calúmnia

Article 205

És calúmnia la imputació d'un delicte feta sabent que és fals o amb menyspreu temerari cap a la veritat.

Article 206

Les calúrnies es castiguen amb les penes de presó de sis mesos a dos anys o una multa de dotze a 24mesos, si es propaguen amb publicitat i, altrament, amb una multa de sis a 12 mesos.

Article 207

L'acusat per un delicte de calúmnia queda exempt de tota pena si prova el fet criminal que haja imputat.

Capítol II: De la injúria

Article 208

És injúria l'acció o expressió que lesiona la dignitat d'una altra persona, menyscabant-ne la fama o atemptant contra la seua pròpia estimació. Només constitueixen delicte les injúries que, per la seua naturalesa, efectes i circumstàncies, es tinguen per greus en el concepte públic, sense perjudici del que disposa l'apartat 4 de l'article 173. Les injúries que consistisquen en la imputació de fets no es consideren greus, tret de quan s'hagin dut a terme sabent-ne la falsedat o amb menyspreu temerari cap a la veritat.

Article 209

Les injúries greus fetes amb publicitat han de ser castigades amb la pena de multa de sis a catorze mesos i, en qualsevol altre cas, amb la de tres a set mesos.

Article 210

L'acusat d'injúria queda exempt de responsabilitat si prova la veritat de les imputacions quan aquestes es dirigeixen contra funcionaris públics sobre fets relatius a l'exercici dels seus càrrecs o que es referisquen a la comissió d'infraccions administratives.

Capítol III: Disposicions generals

Article 211

La calúmnia i la injúria es consideren fetes amb publicitat si es propaguen per mitjà de la impremta, la radiodifusió o per qualsevol altre mitjà d'eficàcia semblant.

Article 212

En els casos a què es refereix l'article anterior, és responsable civil solidària la persona física o jurídica propietària del mitjà informatiu a través del qual s'ha propagat la calúmnia o injúria.

Article 213

Si la calúmnia o la injúria es cometen mitjançant preu, recompensa o promesa, els tribunals han d'imposar, a més de les penes assenyalades per als delictes de què es tracte, la d'inhabilitació especial que preveuen els articles 42 o 45 d'aquest Codi, per un termini de sis mesos a dos anys.

Article 214

Si l'acusat de calúmnia o injúria reconeix davant l'autoritat judicial la falsedat o falta de certesa de les imputacions i se'n retracta, el jutge o tribunal ha d'imposar la pena immediatament inferior en grau i pot deixar d'imposar la pena d'inhabilitació que estableix l'article anterior. El jutge o tribunal davant el qual es produïska el reconeixement ha d'ordenar que es lliure testimoni de retractació a l'ofès i, si aquest ho sol·licita, n'ha d'ordenar la publicació en el mateix mitjà en què va aparèixer la calúmnia o injúria, en un espai idèntic o similar a aquell en què es va produir la difusió i dins el termini que assenyale el jutge o tribunal sentenciador.

Article 215

- 1. Ningú és penat per calúmnia o injúria sinó en virtut d'una querella de la persona ofesa pel delictes o del seu representant legal. Es procedeix d'ofici quan l'ofensa es dirigeix contra un funcionari públic, autoritat o agent d'aquesta sobre fets relatius a l'exercici dels seus càrrecs.*
- 2. Ningú no pot deduir acció de calúmnia o injúria dites en judici sense la llicència prèvia del jutge o tribunal que en conega o n'haja conegut.*
- 3. El perdó de l'ofès o del seu representant legal, si s'escau, extingeix l'acció penal sense perjudici del que disposa el segon paràgraf del número 5è de l'apartat 1 de l'article 130 d'aquest Codi.*

Article 216

En els delictes de calúmnia o injúria es considera que la reparació del dany comprèn també la publicació o divulgació de la sentència condemnatòria, a costa del condemnat per aquests delictes, dins el termini i en la forma que el jutge o tribunal considere més adequat a aquesta finalitat, després d'escoltar les dues parts.

BÉ JURÍDIC PROTEGIT

- L'honor de la persona individual (art. 18.1 CE): delictes de injúries i calúmnies (bé jurídic immaterial).
- Protecció civil en la LO 1/1982 (la via civil és la més utilitzada en la pràctica forense).
- Concepte d'honor: concepte relatiu. El concepte constitucional d'honor ha de basar-se en la dignitat, la igualtat i el lliure desenvolupament de la personalitat. Comprèn dos aspectes: honor intern (dignitat) i honor extern (professió, relacions socials, etc.).
- Conflictes amb altres llibertats constitucionals de l'art. 20 CE (fonaments essencials de l'estat democràtic): la llibertat d'expressió i d'informació (formació de l'opinió pública).

1) Llibertat d'expressió: difusió de pensaments, opinions, idees amb límits (honor). Però en l'àmbit públic la llibertat d'expressió és més àmplia: la doctrina constitucional considera que la crítica política empara la crítica injuriosa perquè el pluralisme democràtic és un bé superior.

2) Llibertat d'informació veraç: difusió de fets noticiables sempre que la publicació siga, d'acord amb la doctrina constitucional, subjectivament veraç (diligència professional). Si la informació té rellevància pública (polítics), la llibertat d'informació és superior a l'honor (injúries i calúmnies).

DELICTE D'INJÚRIA (art. 208 CP)

- Conducta típica (delicte de resultat):
 - Acció o expressió (opinions, judicis de valor, fets no delictius).
 - Lesió de la dignitat: “Menyscabant-ne la fama o atemptant contra la seua pròpia estimació” (honor intern i extern).
- Consumació del delicte: quan l'acció o expressió injuriosa arriba al cercle de la víctima.
- Subjecte actiu i passiu: delicte comú. Persones físiques i jurídiques.
- Gravetat de la injúria (LO 1/2105): injúries greus (delicte) i injúries lleus (civil), llevat les de l'art. 173.4 CP. Cal diferenciar injúries greus i lleus: “Per la seua naturalesa, efectes i circumstàncies” (criteri legal).

DELICTE D'INJÚRIA (art. 208 CP)

- Elements subjectius: ànim d'injuriar (ànim especial + dol directe). Coneixement de la falsedat o amb menyspreu temerari cap a la veritat (dol directe o eventual).
- Tipus agreujat: publicitat (art. 209 i 211 CP).
- “Exceptio veritatis” (art. 210 CP): exempció de responsabilitat penal si es prova la veritat de la imputació de fets dirigits a funcionaris públics (interès de l'estat a depurar comportaments indeguts dels seus funcionaris).

DELICTE DE CALÚMNIA (art. 205 CP)

- Relació gènere-espècie amb la injúria: la calúmnia és l'espècie (imputació de fets delictius). Concurs de normes (principi d'especialitat).
- Imputació d'un "delicte": no falta o delicte lleu.
- Elements subjectius: coneixement de la falsedat o amb menyspreu temerari cap a la veritat (dol directe o eventual).
- "Exceptio veritatis": exempció de responsabilitat penal si es prova la veritat de la imputació sense restriccions.
- Diferència amb el delicte d'acusació i denúncia falsa (art. 456 CP): "davant de funcionari judicial o administratiu".

DISPOSICIONS COMUNES

- Règim de perseguibilitat (art. 215.1 CP): privada (querella), excepte funcionaris (d'ofici).
- Llicència judicial prèvia (art. 215.2 CP): perseguir injúries o calúmnies dites en judici.
- Perdó de l'ofès (art. 215.3 CP): exclusió de la pena.
- Responsabilitat civil (art. 212 CP): solidària del mitjà de comunicació.
- Reparació del dany (art. 216 CP): comprèn també la publicació o divulgació de la sentència condemnatòria, a càrrec del condemnat.
- Tipus atenuat (art. 214 CP): retractació.
- Tipus agreujat (art. 213 CP): preu, recompensa o promesa.

DELICTES CONTRA EL PATRIMONI

LLIÇÓ 20. DELICTES CONTRA EL PATRIMONI. EL FURT

Títol XIII: Delictes contra el patrimoni i contra l'ordre socioeconòmic

Capítol I: Dels furts

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Article 234

1. Qui, amb ànim de lucre, prenga les coses mobles alienes sense la voluntat del seu propietari ha de ser castigat, com a reu de furt, amb la pena de presó de sis a divuit mesos si la quantia del que ha sostret excedeix els 400 euros. 2. S'ha d'imposar una pena de multa d'un a tres mesos si la quantia del que ha sostret no excedeix els 400 euros, excepte si es dona alguna de les circumstàncies de l'article 235. 3. Les penes establertes en els apartats anteriors s'han d'imposar en la meitat superior quan en la comissió del fet s'hagen neutralitzat, eliminat o inutilitzat, per qualsevol mitjà, els dispositius d'alarma o seguretat instal·lats en les coses sostretes.

Article 235

1. El furt ha de ser castigat amb la pena de presó d'un a tres anys: 1r. Quan se sostraguen coses de valor artístic, històric, cultural o científic. 2n. Quan es tracte de coses de primera necessitat i es cause una situació de desproveïment. 3r. Quan es tracte de conduccions, cablejat, equips o components d'infraestructures de subministrament elèctric, d'hidrocarburs o dels serveis de telecomunicacions, o d'altres coses destinades a la prestació de serveis d'interès general, i s'hi cause una pèrdua greu. 4t. Quan es tracte de productes agraris o ramaders, o dels instruments o mitjans que s'utilitzen per a la seua obtenció, sempre que el delicte es cometa en explotacions agrícoles o ramaderes i s'hi cause un perjudici greu. 5è. Quan revestisca una especial gravetat, atenent el valor dels efectes sostrets, o es produïsquen perjudicis d'especial consideració. 6è. Quan pose la víctima o la seua família en una greu situació econòmica o s'haja realitzat abusant de les circumstàncies personals o de la situació de desemparament de la víctima, o aprofitant la producció d'un accident o l'existència d'un risc o perill general per a la comunitat que haja debilitat la defensa de l'ofès o facilitat la comissió impune del delicte. 7è. Quan en la comissió del delicte el culpable haja estat condemnat executòriament almenys per tres delictes compresos en aquest títol, sempre que siguin de la mateixa naturalesa. No es tenen en compte antecedents cancel·lats o que s'hagen de cancel·lar. 8è. Quan s'utilitzen menors de setze anys per a la comissió del delicte. 9è. Quan el culpable o els culpables participen en els fets com a membres d'una organització o grup criminal que es dedica a la comissió de delictes compresos en aquest títol, sempre que siguin de la mateixa naturalesa. 2. La pena assenyalada en l'apartat anterior s'ha d'imposar en la meitat superior quan es donen dues o més de les circumstàncies que s'hi preveuen.

Article 236

1. Ha de ser castigat amb una multa de tres a dotze mesos el qui, sent amo d'una cosa moble o actuant amb el consentiment d'aquest, la sostraga de qui la tinga legítimament en el seu poder, amb perjudici d'aquest o d'un tercer. 2. Si el valor de la cosa sostreta no excedeix els 400 euros, s'ha d'imposar la pena de multa d'un a tres mesos.

QÜESTIONS GENERALS I BÉ JURÍDIC

- El títol XIII del CP unifica, sota la mateixa rúbrica, dues categories de delictes: els patrimonials i contra l'ordre socioeconòmic:
 - Els delictes patrimonials, en sentit estricte, tutel·len interessos patrimonials de caràcter individual (propietat, possessió, drets reals, etc.).
 - Els delictes contra l'ordre socioeconòmic tutel·len béns de caràcter col·lectiu, l'ordre econòmic amb transcendència social (**aquests delictes són objecte de l'assignatura Dret penal econòmic**).
- Bé jurídic en els delictes contra el patrimoni en sentit estricte: EL PATRIMONI INDIVIDUAL (sense perjudici de què es concrete en cada figura delictiva).

QÜESTIONS GENERALS I BÉ JURÍDIC

- Concepte de patrimoni: conjunt de béns i drets de caràcter econòmic de què disposa una persona en virtut d'una relació jurídica reconeguda pel ordenament jurídic (concepte juridicoeconòmic).
- Classificació dels delictes patrimonials:
 - 1) Delictes patrimonials d'enriquiment injust:
 - Delictes d'apoderament (furt, robatori, usurpació...).
 - Defraudacions (estafa, apropiació indeguda, insolvències...).
 - 2) Delictes patrimonials sense enriquiment injust (danys).
- Disposicions comunes:
 - Excusa absolutòria (art. 268 CP): exclusió personal de la responsabilitat penal, no de la civil.
 - Actes preparatoris (art. 269 CP).

EL DELICTE DE FURT

TIPUS BÀSIC (art. 234 CP)

- Bé jurídic: la propietat.
- Subjectes actiu i passiu: delicte comú.
- Objecte material: la cosa moble:
 - Concepte penal més ampli que el civil: tot el que és susceptible d'apoderament i desplaçament.
 - Cosa moble aliena o d'un altre (cap distingir cosa abandonada, perduda o sense amo).
 - Valor econòmic (títols valors, coses extra comerç).
- Conducta típica: prendre una cosa moble aliena sense la voluntat del propietari (sense violència o intimidació ni força en les coses).

TIPUS BÀSIC

- Acte d'apoderament: desplaçament físic del patrimoni del subjecte passiu a l'actiu. Delicte de resultat.
- Conducta activa, no omissiva.
- Consumació: disponibilitat mínima o potencial de la cosa (TS), és a dir, quan es pot disposar de la cosa com a amo (facultats dominicals).
- Element subjectiu: ànim de lucre (ànim especial + dol). Ànim d'apropiació definitiva de la cosa.
- Delicte lleu de furt: si la quantia no excedeix els 400 euros (art. 234.2 CP).
- Concursos i delicte continuat.

AGREUJANTS ESPECÍFIQUES

- Art. 234.3 CP (LO 1/2015): “neutralitzar, eliminar o inutilitzar, dispositius d’alarma o seguretat instal·lats en les coses sostretes, **incorporats o adherits al bé**”. **Si es tracta d’inutilitzar dispositius per “accedir o abandonar” el lloc on estan les coses, es castigarà com a robatori amb força en les coses.**
- L’article 235 CP tipifica 9 circumstàncies que provoquen una elevació notable de la pena (presó d’1 a 3 anys): valor de la cosa, desproveïment de coses de primera necessitat, productes o instruments agraris, utilització de menor de 16 anys, organització criminal, multireincidència, etc.
 - En la multireincidència cal destacar l’STS 481/2017, de 28 de juny, que realitza una interpretació restrictiva de l’expressió “tres delictes” per evitar la vulneració del principi de proporcionalitat: 3 condemnes per delictes greus o menys greus, no per delictes lleus.

EL FURT IMPROPI

- Delicte de furt impropri (art. 236.1 CP): l'amo d'una cosa moble, o el tercer que actua amb el seu consentiment, la sostrau al posseïdor legítim, causant un perjudici patrimonial, sempre que el valor excedisca els 400 euros.
- Bé jurídic protegit: possessió legítima de la cosa.
- Subjecte actiu: delicte especial (l'amo o tercer amb consentiment de l'amo).
- Subjecte passiu: posseïdor legítim.
- Autoria i participació: quan hi actua un tercer, l'amo serà inductor o coautor.
- Delicte lleu (art. 236.2CP): valor no superior a 400 euros.

LLIÇÓ 21. ROBATORI AMB FORÇA EN LES COSES

Capítol II: Dels robatoris

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Article 237

Són reus del delict de robatori els qui, amb ànim de lucre, s'apoderen de les coses mobles alienes utilitzant força en les coses per a accedir al lloc on es troben aquestes, o abandonar-lo, o violència o intimidació en les persones, siga en cometre el delict, per protegir la fugida o sobre els qui acudiren a auxiliar la víctima o el perseguiren.

Article 238

Són reus del delict de robatori amb força en les coses els qui executen el fet si es dona alguna de les circumstàncies següents: 1r. Escalament. 2n. Trencament de paret, sostre o terra, o ruptura de porta o finestra. 3r. Ruptura d'armaris, arques o una altra mena de mobles o objectes tancats o segellats, o forçament dels panys o descobriment de les claus per sostraure'n el contingut, siga en el lloc del robatori o fora d'aquest lloc. 4t. Ús de claus falses. 5è. Inutilització de sistemes específics d'alarma o guarda.

Article 239 *Es consideren claus falses:*

1. Els rossinyols o altres instruments anàlegs. 2. Les claus legítimes perdudes pel propietari o obtingudes per un mitjà que constitueix infracció penal. 3. Qualsevol altres que no siguin les destinades pel propietari per a obrir el pany violentat pel reu. Als efectes del present article, es consideren claus les targetes, magnètiques o perforades, els comandaments o instruments d'obertura a distància i qualsevol altre instrument tecnològic d'eficàcia similar.

Article 240

1. El culpable de robatori amb força en les coses ha de ser castigat amb la pena de presó d'un a tres anys. 2. S'ha d'imposar la pena de presó de dos a cinc anys quan hi concórrega alguna de les circumstàncies que preveu l'article 235.

Article 241

1. El robatori comès en una casa habitada, un edifici o local oberts al públic, o en qualsevol de les seues dependències, s'ha de castigar amb una pena de presó de dos a cinc anys. Si els fets s'han comès en un establiment obert al públic, o en qualsevol de les seues dependències, fora de les hores d'obertura, s'ha d'imposar una pena de presó d'un a cinc anys. 2. Es considera casa habitada tot alberg que constitueix el domicili d'una o més persones, encara que accidentalment n'estiguen absents quan tinga lloc el robatori. 3. Es consideren dependències d'una casa habitada o d'un edifici o local oberts al públic, els seus patis, garatges i altres departaments o llocs tancats i contigus a l'edifici i en comunicació interior amb aquest, i amb el qual formen una unitat física. 4. S'ha d'imposar una pena de dos a sis anys de presó quan els fets a què es refereixen els apartats anteriors revestisquen una gravetat especial, atenent la forma de comissió del delict o els perjudicis ocasionats i, en tot cas, quan es done alguna de les circumstàncies que expressa l'article 235.

LLIÇÓ 21. ROBATORI AMB FORÇA EN LES COSES

- El robatori amb força en les coses té elements comuns amb el furt. La diferència està en el mitjà utilitzat per a accedir o abandonar el lloc on està la cosa: la força en les coses.
- És més greu que el furt perquè es violen les mesures de protecció disposades pel titular de la cosa per a defensar la seua propietat.
- Comprèn dues accions: utilització de força en les coses i l'acte d'apoderament (conseqüències en l'autoria i participació).
- El bé jurídic és la propietat, però també la intimitat ja que es violen les mesures de protecció dites.
- Concepte de força (concepte normatiu articles 237, 238 i 239 CP):
 - La força típica ha de ser instrumental per a accedir o abandonar el lloc on es troba la cosa (força sobre el continent, no sobre el contingut).
 - Modalitats típiques de força fixades en l'art. 238 CP: escalament, trencament immobiliari, trencament mobiliari, ús de claus falses (concepte de claus falses art. 239 CP), inutilització de sistemes d'alarma o guarda.

AGREUJANTS ESPECÍFICS

- Agreujants de l'art. 235 CP (art. 240.2 CP).
- Robatori en una casa habitada o un edifici, local o establiment obert al públic o en qualsevol de les seues dependències (art. 241 CP). Concurs de normes amb el delicte de violació del domicili (el robatori en una casa habitada és especial i la pena és més greu).
- Concepte de casa habitada (art. 241.2 CP): tot alberg que constituísca el domicili d'una o més persones, encara que accidentalment n'estiguen absents quan tinga lloc el robatori (per exemple, segones residències).
- Edifici o local obert al públic o dependències: major risc per a les persones si està obert al públic.
- Concepte de dependències (art. 241.3 CP): patis, garatges i altres departaments o llocs tancats i contigus a l'edifici i en comunicació interior amb aquest, i amb el qual formen una unitat física.
- Superqualificació (art. 241.4 LO 1/2015): presó de 2 a 6 anys si els fets anteriors revesteixen una gravetat especial o, en tot cas, si hi concorren circumstàncies de l'art. 235 CP.

DELIMITACIÓ DEL DELICTE DE ROBATORI O FURT D'ÚS DE VEHICLE DE MOTOR

- Delicte de robatori o furt d'ús de vehicle de motor (art. 244 CP): castiga la sostracció o utilització, **sense ànim d'apropiació**, d'un vehicle de motor o ciclomotor.
- Inexistència d'ànim d'apropiació definitiva. Només ànim d'ús (restitució en el termini de 48 h).
- No devolució en el termini de 48 h, es castigarà com a robatori o furt (ànim d'apropiació).
- El robatori d'ús amb força en les coses es castiga amb la pena en la meitat superior (art. 244.2 CP).
- El robatori d'ús amb violència o intimidació es castiga com a delicte de l'art. 242 CP.
- Concurs medial amb delictes de furt o robatori.

LLIÇÓ 22. ROBATORI AMB VIOLÈNCIA O INTIMIDACIÓ

Article 242

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

- 1. El culpable de robatori amb violència o intimidació en les persones ha de ser castigat amb la pena de presó de dos a cinc anys, sense perjudici de la que puga correspondre als actes de violència física que realitze.*
- 2. Quan el robatori es cometa en una casa habitada, un edifici o un local oberts al públic o en qualsevol de les seues dependències, s'ha d'imposar la pena de presó de tres anys i sis mesos a cinc anys.*
- 3. Les penes que assenyalen els apartats anteriors s'han d'imposar en la meitat superior quan el delinqüent faça ús d'armes o altres mitjans igualment perillosos, siga en cometre el delicte o per protegir la fugida, i quan ataque els qui vagen en auxili de la víctima o els qui el perseguisquen.*
- 4. En atenció a la menor entitat de la violència o intimidació exercides i valorant a més les restants circumstàncies del fet, es pot imposar la pena inferior en grau a la que preveuen els apartats anteriors.*

BÉ JURÍDIC PROTEGIT

- Delicte pluriofensiu: el bé jurídic és la propietat, la vida, la salut o integritat física i la llibertat de decidir.
 - Si la violència física es concreta en resultats lesius: concurs de delictes (art. 242.1 CP).
 - És un delicte de robatori (art. 237 CP):
 - Elements comuns amb el robatori amb força en les coses: ànim de lucre, apoderament i cosa moble aliena.
 - Diferències: el mitjà de comissió és la violència o intimidació.
- És el mitjà per a consumar el delicte (mínima disponibilitat), no el mitjà per a accedir o abandonar el lloc on es troba la cosa.

TIPUS BÀSIC (art. 242.1 CP)

1) Violència i intimidació:

- Violència: força física sobre la persona. Intensitat de la violència per a doblegar la voluntat.
- Intimidació: anunci exprés o tàcit d'un mal immediat, greu i personal, concret i possible (la diferència amb el delictes d'amenaques condicionals de l'art. 169.1 del CP està en la imminència del mal). Idoneïtat objectiva per a provocar por.

2) Acte d'apoderament:

- La violència o intimidació és el mitjà per a aconseguir l'apoderament i consumir el delictes (mínima disponibilitat).
- El furt i el robatori amb força en les coses poden transformar-se en robatori amb violència o intimidació abans de la consumació.

TIPUS AGREUJATS

- 1) En una casa habitada, edifici, local oberts al públic o a les seues dependències (art. 242.2 CP).
- 2) Fer ús d'armes o altres mitjans perillosos (art. 242.3 CP):
 - Interpretació “d'ús d'armes o altres mitjans perillosos”
 - “Arma” (arma de foc i blanca), “altres mitjans perillosos” (pedres, pals, botelles, etc.)
 - L'ús ha de provocar un perill concret per a la vida o salut (principi de proporcionalitat i “ne bis in idem”).
 - Concurs amb el resultat produït (homicidi, lesions, etc.).
 - Interpretació “en cometre el delicte o per a protegir la fugida”:
 - - Per aconseguir la mínima disponibilitat de la cosa (**fugida amb la cosa**).
 - - Ús d'armes per a fugir **sense la cosa**: temptativa de furt o robatori amb força.

TIPUS ATENUAT

- Pena inferior en grau (art. 242.4 CP). Aplicació potestativa. Criteris legals:
 - Menor entitat de la violència o intimidació (procediment de l'estrebada, lesions constitutives de delicte lleu, intimidació verbal sense armes...).
 - La resta de circumstàncies del fet (escassa quantia, nombre de víctimes, reparació del dany...).
- No és incompatible amb l'ús d'armes (remissió als "apartats anteriors"), però és excepcional: per exemple, casos d'exhibició d'arma poc perillosa, d'escassa quantia i sense lesions.

AUTORIA I PARTICIPACIÓ

(casos problemàtics)

- Responsabilitat per la producció d'un resultat més greu no previst (com el resultat de mort):
 - Provar l'existència de dol eventual respecte del resultat (presumir dol eventual vulnera el principi de culpabilitat).
- Qualificació jurídica del subjecte que actua com a vigilant exterior: partícip (cooperador necessari o còmplice).
- Extensió al partícip dels agreujants de l'art. 242.2 i 3 CP:
 - Provar dol eventual sobre els agreujants.

CONCURSOS

- No és possible el delicte continuat (art. 74.3 CP): afecta béns eminentment personals. Sí concurs de delictes.
- Concurs de delictes amb resultats lesius (art. 242.1 CP).
- Concurs de normes amb el delicte d'amenaques condicionals (el delicte de robatori és especial).
- Concurs real amb el delicte d'amenaques si l'amenaça és posterior al robatori (per exemple, amenaça de matar si denuncia).
- Concursos amb detencions il·legals:
 - Concurs de normes (art. 8.3 CP): si la privació de llibertat és la imprescindible per a consumir l'apoderament (delicte de robatori).
 - Concurs de delictes: si la privació de llibertat s'estén més enllà del temps necessari per a consumir.

LLIÇÓ 23. DEFRAUDACIONS

Capítol VI: De les defraudacions

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Secció primera: De les estafes

Article 248

- 1. Cometen estafa els qui, amb ànim de lucre, utilitzen engany suficient per a produir error en un altre, i l'indueixin a realitzar un acte de disposició en perjudici propi o d'altri.*
- 2. També es consideren reus d'estafa: a) Els qui, amb ànim de lucre i valent-se d'alguna manipulació informàtica o artifici semblant, aconseguisquen una transferència no consentida de qualsevol actiu patrimonial en perjudici d'un altre. b) Els qui fabriquen, introduïsquen, posseïsquen o faciliten programes informàtics específicament destinats a la comissió de les estafes que preveu aquest article. c) Els qui utilitzant targetes de crèdit o dèbit, o xecs de viatge, o les dades que consten en qualsevol d'aquests, realitzen operacions de qualsevol classe en perjudici del seu titular o d'un tercer.*

Article 249

Els reus d'estafa han de ser castigats amb la pena de presó de sis mesos a tres anys. Per a fixar la pena s'ha de tenir en compte l'import del que s'ha defraudat, el detriment econòmic causat al perjudicat, les relacions entre aquest i el defraudador, els mitjans emprats per aquest i totes les altres circumstàncies que servisquen per a valorar la gravetat de la infracció.

Si la quantia del que s'ha defraudat no excedeix els 400 euros, s'ha d'imposar la pena de multa d'un a tres mesos.

Article 250

1. El delictes d'estafa s'ha de castigar amb les penes de presó d'un a sis anys i multa de sis a dotze mesos, quan: 1r. Recaiga sobre coses de primera necessitat, habitatges o altres béns de reconeguda utilitat social. 2n. Es perpetre abusant de la signatura d'un altre, o sostraiant, ocultant o inutilitzant, en tot o en part, algun procés, expedient, protocol o document públic o oficial de qualsevol classe. 3r. Recaiga sobre béns que integren el patrimoni artístic, històric, cultural o científic. 4t. Revestisca una gravetat especial, atenent l'entitat del perjudici i la situació econòmica en què deixi la víctima o la seua família. 5è. El valor de la defraudació supere els 50.000 euros, o afecte un nombre elevat de persones. 6è. Es cometa abús de les relacions personals existents entre víctima i defraudador, o aquest aprofite la seua credibilitat empresarial o professional. 7è. Es cometa estafa processal. Hi incorren els qui, en un procediment judicial de qualsevol classe, manipulen les proves en què pretenguen fundar les seues alegacions o utilitzen un altre frau processal anàleg, que provoquen error en el jutge o tribunal i el porten a dictar una resolució que perjudique els interessos econòmics de l'altra part o d'un tercer. 8è. En la comissió del delictes el culpable haja estat condemnat executòriament almenys per tres delictes compresos en aquest capítol. No es tenen en compte antecedents cancel·lats o que s'hagen de cancel·lar. 2. Si concorren les circumstàncies incloses en els numerals 4t, 5è, 6è o 7è amb la del numeral 1r de l'apartat anterior, s'han d'imposar les penes de presó de quatre a vuit anys i multa de dotze a vint-i-quatre mesos. S'ha d'imposar la mateixa pena quan el valor de la defraudació supere els 250.000 euros.

Article 251

S'ha de castigar amb la pena de presó d'un a quatre anys: 1r. El qui, atribuint-se falsament sobre un bé moble o immoble la facultat de disposició que no té, perquè no l'ha tinguda mai o perquè ja l'ha exercida, l'aliene, la grave o l'arrende a altri, en perjudici d'aquest o d'un tercer. 2n. El qui dispose d'un bé moble o immoble i oculte l'existència de qualsevol càrrega sobre aquella, o el qui, havent-la alienada com a lliure, la grave o l'aliene novament abans de la transmissió definitiva a l'adquirent, en perjudici d'aquest o d'un tercer. 3r. El qui atorgue un contracte simulat en perjudici d'un altre.

Article 251 bis

Quan d'acord amb el que estableix l'article 31 bis una persona jurídica siga responsable dels delictes compresos en aquesta secció, se li han d'imposar les penes següents: a) Multa del triple al quintuple de la quantitat defraudada, si el delictes comès per la persona física té prevista una pena de presó de més de cinc anys. b) Multa del doble al quàdruple de la quantitat defraudada, en la resta dels casos. Ateses les regles que estableix l'article 66 bis, els jutges i tribunals poden imposar així mateix les penes que recullen les lletres b a g de l'apartat 7 de l'article 33.

BÉ JURÍDIC PROTEGIT

- **El patrimoni individual:** es concreta en cada un dels elements integrants del patrimoni com béns materials, immaterials (drets, crèdits, obligacions), mobles, immobles.
- Els delictes de defraudació poden afectar qualsevol dels elements anomenats.
- Concepte mixt de patrimoni (juridicoeconòmic).

DELICTE D'ESTAFA

TIPUS BÀSIC

- Elements essencials de l'estafa encadenats causalment: engany, error, disposició patrimonial i perjudici.
- L'engany ha de ser precedent o concurrent, causant i bastant (idoni per a provocar error).
- Acte de disposició patrimonial (entregar una cosa, prestar serveis, renunciar a un crèdit, etc.). Acte que realitza el subjecte passiu, no apoderament.
- Perjudici patrimonial propi (de l'enganyat) o d'un tercer (estafa en triangle): lesió del patrimoni i consumació del delicte (delicte de resultat).
- El perjudici ha de superar els 400 euros. En cas contrari, delicte lleu d'estafa (art. 249, paràgraf 2n CP).
- Aspecte subjectiu: ànim de lucre + dol. El dol i l'engany han d'estar presents des del principi (dol antecedent), a diferència de l'il·lícit civil (incompliment contractual).

MODALITATS ESPECÍFIQUES D'ESTAFA

- L'estafa informàtica (art. 248.2 a) CP): el “phishing” per exemple.
- Disposició de programes informàtics (art. 248.2 b) CP): actes preparatoris o temptatives d'estafa.
- Realitzar operacions utilitzant targetes de crèdit o dèbit, o xecs de viatge, o les dades en perjudici d'un altre (art. 248.2 c) del CP):
 - Targetes autèntiques, no falses.
 - Traure diners de caixer amb targeta: robatori amb força (claus falses art. 239 CP) o estafa? Delicte d'estafa (principi d'especialitat).

TIPUS AGREUJATS

- Elevació notable de la pena (d'1 a 6 anys de presó): competència de l'audiència provincial.
- Coses de primera necessitat, habitatges o altres béns de reconeguda utilitat social.
- Abusar de la signatura d'un altre.
- Béns que integren el patrimoni artístic, històric, cultural o científic.
- Gravetat especial, atenent l'entitat del perjudici i la situació econòmica en què deixi la víctima o la seua família.
- El valor de la defraudació supere els 50.000 euros o afecte un nombre elevat de persones.
- Abús de les relacions personals existents entre víctima i defraudador, o aquest aprofite la seua credibilitat empresarial o professional.
- Estafa processal.
- Multireincidència (STS 684/2019, de 3 de febrer), etc.

CONCURSOS

- Concurs medial amb delictes de falsedat.
- Delicte continuat (art. 74.2 CP): determinació de la pena en funció del perjudici patrimonial causat.
- Delicte massa (art. 74.2 CP): gravetat notòria i perjudique una generalitat de persones (pena superior en 1 o 2 graus).

ESTAFES IMPRÒPIES

- L'article 251 CP tipifica de manera autònoma “estafes” (presó d'1 a 4 anys). Són impròpies perquè poden faltar elements de l'estafa.
- Estafes immobiliàries (art. 251.1 i 2 CP):
 - Atribuir-se falsament facultat de disposició.
 - Disposar d'una cosa, moble o immoble, ocultant qualsevol càrrega o casos de doble venda.
- Contracte simulat en perjudici d'un altre (art. 251. 3 CP).

DISPOSICIONS COMUNES

- Responsabilitat de les persones jurídiques (art. 251 bis CP).
- Actes preparatoris (art. 269 CP).

APROPIACIÓ INDEGUDA I ADMINISTRACIÓ DESLLEIAL

Secció segona: De l'administració deslleial

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Article 252

1. Són punibles amb les penes de l'article 249 o, si s'escau, amb les de l'article 250, els qui, tot i tenir facultats per a administrar un patrimoni aliè, emanades de la llei, encomanades per l'autoritat o assumides mitjançant un negoci jurídic, les infringisquen i s'excedisquen en el seu exercici i, d'aquesta manera, causen un perjudici al patrimoni administrat. 2. Si la quantia del perjudici patrimonial no excedeix els 400 euros, s'ha d'imposar una pena de multa d'un a tres mesos.

Secció segona bis: De l'apropiació indeguda

Article 253

1. Han de ser castigats amb les penes de l'article 249 o, si s'escau, de l'article 250, llevat que ja estiguen castigats amb una pena més greu en un altre precepte d'aquest Codi, els qui, en perjudici d'un altre, s'apropien per a si mateixos o per a un tercer de diners, efectes, valors o qualsevol altra cosa moble, que hagen rebut en depòsit, comissió, o custòdia, o que els hagen estat confiats en virtut de qualsevol altre títol que produísca l'obligació de lliurar-los o tornar-los, o neguen haver-los rebut.

2. Si la quantia del que s'han apropiat no excedeix els 400 euros, s'ha d'imposar una pena de multa d'un a tres mesos.

Article 254

1. Qui, fora dels supòsits de l'article anterior, s'apropia d'una cosa moble aliena, ha de ser castigat amb una pena de multa de tres a sis mesos. Si es tracta de coses de valor artístic, històric, cultural o científic, la pena és de presó de sis mesos a dos anys. 2. Si la quantia del que s'ha apropiat no excedeix els 400 euros, s'ha d'imposar una pena de multa d'un a dos mesos.

APROPIACIÓ INDEGUDA

- Consta de dues etapes (art. 253 CP):
 - Una de lícita: s'inicia amb la recepció de la cosa (diners, efectes, valors o qualsevol altra cosa moble), en virtut de depòsit, comissió, o custòdia, o qualsevol altre títol que produïska l'obligació de tornar-los.
 - Una altra d'il·lícita: la possessió lícita es transforma en il·lícita des que s'incompleix l'obligació de tornar-los o neguen haver-los rebut.
- Aspecte subjectiu: ànim de lucre + dol.
- També es castiga com a apropiació indeguda la de cosa perduda o per error (art. 253).
- Diferència amb el furt: no apoderament, abús de confiança.
- Diferència amb l'estafa: no engany, abús de confiança.
- Diferència amb la malversació (art. 432 CP): delicte contra l'Administració pública (patrimoni públic). Subjecte actiu (autoritat o funcionari).

ADMINISTRACIÓ DESLLEIAL

- Art. 252 (LO 1/2015).
- Conducta típica: administració deslleial de patrimonis individuals. Si és un patrimoni social (delicte societari).
- Administració deslleial: abús de les facultats d'administració. No conductes d'apropiació.
- Subjecte actiu: administrador.
- Objecte material: béns mobles i immobles, etc. (patrimoni).
- Aspecte subjectiu: dol (no ànim de lucre).

DELICTES CONTRA ELS DRETS DELS TREBALLADORS

LLIÇÓ 24. DELICTES CONTRA LA SEGURETAT EN EL TREBALL

Títol XV: *Dels delictes contra els drets dels treballadors*

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Article 316

Els qui amb infracció de les normes de prevenció de riscos laborals i estant-hi legalment obligats no faciliten els mitjans necessaris perquè els treballadors exercisquen la seua activitat amb les mesures de seguretat i higiene adequades, de manera que posen en perill greu la seua vida, salut o integritat física, han de ser castigats amb les penes de presó de sis mesos a tres anys i multa de sis a dotze mesos.

Article 317

Quan el delicte a què fa referència l'article anterior es cometa per imprudència greu, s'ha de castigar amb la pena inferior en grau.

Article 318

Quan els fets que preveuen els articles d'aquest títol s'atribuïsquen a persones jurídiques, s'imposa la pena que assenyalen els administradors o encarregats del servei que n'hagen estat responsables i als qui, coneixent-los i podent-ho remeiar, no hagen adoptat mesures per fer-ho. En aquests casos, l'autoritat judicial pot decretar, a més, alguna o algunes de les mesures que preveu l'article 129 d'aquest Codi.

BÉ JURÍDIC PROTEGIT

- Bé jurídic comú al títol XV: els drets dels treballadors que deriven d'una relació laboral (condicions de treball, seguretat social, seguretat en el treball, llibertat sindical, etc.).
- Subjecte passiu: els treballadors (com a col·lectiu).
- Bé jurídic protegit en el delicte contra la seguretat en el treball: LA SEGURETAT EN EL TREBALL.
- Bé jurídic col·lectiu i de referència individual: la vida i salut del treballador.

Delictes contra la seguretat en el treball (articles 316 i 317 CP)

- Protecció específica del treballador enfront de la protecció genèrica dels delictes d'homicidi i lesions.
- Bé jurídic col·lectiu i de referència individual.
- Conducta típica omissiva: “No facilitar els mitjans necessaris”
- Llei penal en blanc: “Amb infracció de les normes de prevenció de riscos laborals”: LPRL i altres de sectorials.
- Delicte de perill concret: “Perill greu” (delicte de resultat).
- Subjecte actiu (delicte especial propi): “Els qui estant-hi legalment obligats” (l'empresari i encarregat).

Delictes contra la seguretat en el treball (articles 316 i 317 CP)

- L'article 316 castiga el dol (directe o eventual) i l'article 317, la imprudència greu.
- Contingut del deure de vigilar de l'empresari (articles 15.4 i 17.2 de l'LPRL): deure de preveure les imprudències professionals del treballador (no les temeràries). El compliment d'aquest deure requereix una vigilància real i permanent, encara que no absoluta (per exemple, SAP Còrdova 4/6/1998, SAP Valencia 6/4/2001).
- Si a més del perill, es produeix un resultat lesiu, s'aplicarà un concurs ideal de delictes, excepte que el treballador en perill i lesionat siga el mateix (per exemple, SSTS 14/7/1999, 4/6/2002).

Disposició comuna (art. 318 CP)

- El legislador no ha previst en aquests delictes la responsabilitat penal de les persones jurídiques (art. 31 bis CP). És una llacuna legal.
- Només es poden aplicar les conseqüències accessòries previstes en l'art. 129 del CP.
- Autoria i participació en delictes especials (actuacions en nom d'un altre): l'article 318 va més enllà de l'art. 31 del CP perquè s'estén l'autoria als encarregats, a més dels administradors. Responsabilitat tant per acció com per omissió (comissió per omissió).

DELICTES CONTRA LA SEGURETAT COL·LECTIVA

LLIÇÓ 25. DELICTES CONTRA LA SALUT PÚBLICA: TRÀFIC DE DROGUES

Títol XVII: Dels delictes contra la seguretat col·lectiva

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Article 368

Els qui executen actes de conreu, elaboració o tràfic, o d'una altra manera promoguen, afavorisquen o faciliten el consum il·legal de drogues tòxiques, estupefaents o substàncies psicotropes, o en posseïsquen amb aquells fins, han de ser castigats amb les penes de presó de tres a sis anys i multa del tant al triple del valor de la droga objecte del delictes si es tracta de substàncies o productes que causen greu perjudici a la salut, i de presó d'un a tres anys i multa del tant al doble en els altres casos. No obstant el que disposa el paràgraf anterior, els tribunals poden imposar la pena inferior en grau a les assenyalades en atenció a l'escassa entitat del fet i a les circumstàncies personals del culpable. No es pot fer ús d'aquesta facultat si es dona alguna de les circumstàncies a què es fa referència en els articles 369bis i 370.

Article 369

1. S'han d'imposar les penes superiors en grau a les que assenyalava l'article anterior i multa del quàdruple de la quantia quan es doni alguna de les circumstàncies següents: 1a. El culpable siga una autoritat, funcionari públic, facultatiu, treballador social, docent o educador i actue en l'exercici del seu càrrec, professió o ofici. 2a. El culpable participe en altres activitats organitzades o l'execució de les quals es veja facilitada per la comissió del delictes. 3a. Els fets tinguen lloc en establiments oberts al públic pels responsables o empleats d'aquests. 4a. Les substàncies a què es refereix l'article anterior es faciliten a menors de 18 anys, a disminuïts psíquics o a persones sotmeses a tractament de deshabitació o rehabilitació. 5a. Siga d'importància notòria la quantitat de les substàncies esmentades objecte de les conductes a què es refereix l'article anterior. 6a. Aquestes substàncies s'adulteren, es manipulen o es barregen entre si o amb altres, i s'incrementa el possible dany a la salut. 7a. Les conductes descrites en l'article anterior tinguen lloc en centres docents, en centres, establiments o unitats militars, en centres penitenciaris o en centres de deshabitació o rehabilitació, o als seus voltants. 8a. El culpable empre violència o exhibisca o faça servir armes per a cometre el fet.

Article 369 bis

Quan els fets descrits en l'article 368 els hagen realitzat els qui pertanyen a una organització delictiva, s'han d'imposar les penes de presó de nou a dotze anys i multa del tant al quàdruple del valor de la droga si es tracta de substàncies i productes que causen greu perjudici a la salut i de presó de quatre anys i sis mesos a deu anys i la mateixa multa en els altres casos. Als caps, encarregats o administradors de l'organització se'ls han d'imposar les penes superiors en grau a les assenyalades en el paràgraf primer. Quan d'acord amb el que estableix l'article 31 bis una persona jurídica siga responsable dels delictes que recullen els dos articles anteriors, se li han d'imposar les penes següents: a) Multa de dos a cinc anys, o del triple al quintuple del valor de la droga quan la quantitat resultant siga més elevada, si el delicte comès per la persona física té prevista una pena de presó de més de cinc anys. b) Multa d'un a tres anys, o del doble al quàdruple del valor de la droga quan la quantitat resultant siga més elevada, si el delicte comès per la persona física té prevista una pena de presó de més de dos anys no inclosa en l'incís anterior. Ateses les regles que estableix l'article 66 bis, els jutges i tribunals poden imposar així mateix les penes que recullen les lletres b a g de l'apartat 7 de l'article 33.

Article 370

S'ha d'imposar la pena superior en un o dos graus a la que assenyala l'article 368 quan: 1r. S'utilitzen menors de 18 anys o disminuïts psíquics per a cometre aquests delictes. 2n. Es tracte dels caps, administradors o encarregats de les organitzacions a què es refereix la circumstància 2a de l'apartat 1 de l'article 369. 3r. Les conductes descrites en l'article 368 siguen d'extrema gravetat. Es consideren d'extrema gravetat els casos en què la quantitat de les substàncies a què es refereix l'article 368 excedisca notablement la considerada de notòria importància, o s'hagen utilitzat vaixells, embarcacions o aeronaus com a mitjà de transport específic, o s'hagen portat a terme les conductes indicades simulant operacions de comerç internacional entre empreses, o es tracte de xarxes internacionals dedicades a aquest tipus d'activitats, o quan hi concórreguen tres o més de les circumstàncies que preveu l'article 369.1. En els casos dels números 2n i 3r anteriors s'ha d'imposar als culpables, a més, una multa del triple del valor de la droga objecte del delicte.

Article 371

1. El qui fabrique, transporte, distribuïska, comercie o tinga en el seu poder equips, materials o substàncies enumerades en el quadre I i quadre II de la Convenció de Nacions Unides, feta a Viena el 20 de desembre de 1988, sobre el tràfic il·lícit d'estupefaents i substàncies psicòtropes, i qualsevol altre producte afegit al mateix conveni o que s'incloga en altres futurs convenis de la mateixa naturalesa, ratificats per Espanya, sabent que s'utilitzaran en el conreu, la producció o la fabricació il·lícites de drogues tòxiques, estupefaents o substàncies psicòtropes, o per a aquestes finalitats, ha de ser castigat amb la pena de presó de tres a sis anys i multa del tant al triple del valor dels gèneres o efectes. 2. S'ha d'imposar la pena assenyalada en la meitat superior quan les persones que duguen a terme els fets descrits en l'apartat anterior pertanyen a una organització dedicada a les finalitats que s'hi assenyalen, i la pena superior en grau quan es tracte dels caps, administradors o encarregats d'aquestes organitzacions o associacions. En aquests casos, els jutges o tribunals han d'imposar, a més de les penes corresponents, la d'inhabilitació especial del reu per a exercir la seua professió o indústria per un temps de tres a sis anys, i les altres mesures que preveu l'article 369.2.

Article 372

Si els fets que preveu aquest capítol els realitza un empresari, un intermediari en el sector financer, facultatiu, funcionari públic, treballador social, docent o educador, en l'exercici del càrrec, professió o ofici, se li ha d'imposar, a més de la pena corresponent, la d'inhabilitació especial per a ocupació o càrrec públic, professió o ofici, indústria o comerç, de tres a deu anys. S'ha d'imposar la pena d'inhabilitació absoluta de deu a vint anys quan els fets els realitze una autoritat o un agent seu, en l'exercici del càrrec. A aquest efecte, s'entén que són facultatius els metges, psicòlegs, les persones que tenen un títol sanitari, els veterinaris, els farmacèutics i els seus dependents.

Article 373

La provocació, la conspiració i la proposició per a cometre els delictes que preveuen els articles 368 al 372 s'han de castigar amb la pena inferior en un a dos graus a la que correspon, respectivament, als fets que preveuen els preceptes anteriors.

Article 374

En els delictes que preveuen el paràgraf segon de l'apartat 1 de l'article 301 i els articles 368 a 372, a més de les penes que corresponga imposar pel delicte comès, han de ser objecte de decomís les drogues tòxiques, estupefaents o substàncies psicotròpiques, els equips, materials i substàncies a què es refereix l'article 371, així com els béns, mitjans, instruments i guanys, amb subjecció al que disposen els articles 127 a 128 i les normes especials següents: 1a. Quan la sentència siga ferma, s'ha de procedir a la destrucció de les mostres que s'hagen apartat, o a la destrucció de la totalitat del que s'ha confiscat, en cas que l'òrgan judicial competent n'haja ordenat la conservació. 2a. Els béns, mitjans, instruments i guanys definitivament decomissats per una sentència, que no poden ser aplicats a la satisfacció de les responsabilitats civils derivades del delicte ni de les costes processals, han de ser adjudicats íntegrament a l'Estat.

Article 375

Les condemnes de jutges o tribunals estrangers per delictes de la mateixa naturalesa que els previstos en els articles 361 al 372 d'aquest capítol produeixen els efectes de reincidència, llevat que l'antecedent penal haja estat cancel·lat o pugui ser-ho d'acord amb el dret espanyol.

Article 376

En els casos que preveuen els articles 361 a 372, els jutges o tribunals, raonant-ho en la sentència, poden imposar la pena inferior en un o dos graus a l'assenyalada per la llei per al delicte de què es tracte, sempre que el subjecte haja abandonat voluntàriament les seues activitats delictives i haja col·laborat activament amb les autoritats o els seus agents, ja siga per impedir que es produïska el delicte, per obtenir proves decisives per a identificar o capturar altres responsables, o per impedir l'actuació o el desenvolupament de les organitzacions o associacions a les quals haja pertangut o amb les quals haja col·laborat. Igualment, en els casos que preveuen els articles 368 a 372, els jutges o tribunals poden imposar la pena inferior en un o dos graus al reu que, en cas de ser drogodependent en el moment de cometre els fets, acredite suficientment que ha finalitzat amb èxit un tractament de deshabituació, sempre que la quantitat de drogues tòxiques, estupefaents o substàncies psicotròpiques no siga d'una importància notòria o d'una gravetat extrema.

Article 377

Per a determinar la quantia de les multes que s'imposen en aplicació dels articles 368 al 372, el valor de la droga objecte del delicte o dels gèneres o efectes intervinguts és el preu final del producte o, si s'escau, la recompensa o el guany que n'haja obtingut pel reu o que n'hauria pogut obtenir.

Article 378

Els pagaments que efectue el penat per un o diversos dels delictes a què es refereixen els articles 361 al 372 s'han d'imputar per l'ordre següent: 1r. A la reparació del dany causat i la indemnització de perjudicis. 2n. A la indemnització de l'Estat per l'import de les despeses que s'hagen produït pel seu compte en la causa. 3r. A la multa. 4t. A les costes de l'acusador particular o privat, quan en la sentència se n'impose el pagament. 5è. A les altres costes processals, fins i tot les de la defensa del processat, sense preferència entre els interessats.

DELICTE DE TRÀFIC DE DROGUES

- Política criminal: debat obert sobre la política criminal de l'estat contra el tràfic de drogues (legalització o prohibició/criminalització).
- Bé jurídic protegit: la salut pública o salut col·lectiva (bé jurídic col·lectiu). El TS diu que “la finalitat del legislador és impedir la difusió d’una pràctica social perillosa per a la comunitat pel deteriorament que pot causar en la població” (STS 1312/2005, de 7 de novembre).
- Naturalesa jurídica: delictes de perill abstracte però real, no presumpte; per això la jurisprudència exigeix dos requisits (STS 385/2003 de 16 de juny):
 - 1) Perill de difusió, és a dir, la possibilitat que les substàncies arriben a l’abast dels consumidors (són atípics els casos de consum compartit).
 - 2) Que la substància, per la quantitat i puresa, siga apta per a danyar la salut (són atípics els casos de dosis mínimes psicoactives).

TIPUS BÀSIC (art. 368 paràgraf 1r CP)

- La formulació típica és tan àmplia que permet castigar tot el “cicle de la droga”, és a dir, des dels primers moments (conreu o elaboració) fins a la posada a disposició del consumidor (difusió o tràfic).
- Castiga qualsevol conducta afavoridora del consum de drogues il·legals: resulta difícil distingir entre autor i partícip i entre temptativa i consumació.
- També castiga la possessió de la droga “amb aquells fins” (indicis com ser addicte o consumidor, la quantitat de la droga, instruments per a manipular la droga, capacitat econòmica, etc.).
- Objecte material: “drogues tòxiques, estupefaents o substàncies psicòtropes”. Segons la seua nocivitat i a efectes de determinar la pena, l’art. 368 distingeix entre drogues que causen greu dany a la salut i les que no causen greu dany. Concepte normatiu: llistes de convenis internacionals ratificats per Espanya (seguretat jurídica i harmonització internacional).

TIPUS BÀSIC (art. 368 paràgraf 1r CP)

- Aspecte subjectiu: dol (no imprudència)
- Conductes atípiques (TS):
 - 1) Consum compartit.
 - 2) Invitació entre consumidors.
 - 3) Entregues compassives.
 - 4) Dosi mínima psicoactiva (principi d'insignificança): acord del ple no jurisdiccional del TS de 19 d'octubre de 2001 que, per exemple, fixa com a quantitats mínimes 0,66 mg d'heroïna, 50 mg de cocaïna, 10 mg d'haixix, etc.

TIPUS ATENUAT (art. 368 paràgraf 2n CP)

- Principi de proporcionalitat: introducció del tipus atenuat per la LO 5/2010 (pena inferior en grau).
- Dues condicions:
 - 1) Escassa entitat del fet (venda de petites quantitats de droga per damunt de la dosi mínima psicoactiva).
 - 2) Circumstàncies personals del responsable (per exemple, necessitat econòmica).
- No aplicable si hi concorren tipus agreujats dels articles 369 bis o 370 CP.

CONCURSOS

- Casos d'importació clandestina de drogues: concurs de normes amb el delictes de contraban (art. 2.3 de la Llei de repressió del contraban), aplicant la regla de la consumpció de l'art. 8.3. CP.
- Relació amb el delictes de blanqueig de capitals: el TS ha considerat tradicionalment que si el blanqueig es realitza per la mateixa persona que comet el delictes de tràfic de drogues és un autoencobriment impune (posició matisada pel ple de la Sala 2a TS de 18 de juliol de 2006: l'article 301 no exclou en tot cas el concurs amb el delictes de tràfic drogues quan el blanqueig es refereix a una època diferent de la comissió del tràfic de drogues).
- Amb el delictes d'homicidi o lesions derivats de les característiques de la droga subministrada (adulterada, sobredosi): concurs ideal quan la mort o lesions siga imputable al subjecte a títol de dol o imprudència.

TIPUS AGREUJATS (articles 369, 369 bis i 370 CP)

- Agreujants de primer grau (art. 369 CP): pena superior en grau i multa del tant al quàdruple. Es poden classificar pel subjecte actiu, subjecte passiu, pel lloc de realització del delictes, pels mitjans utilitzats i per l'objecte material (droga adulterada o quantitat de notòria importància).
- Agreujants de segon grau (art. 370 CP pena superior en 1 o 2 graus): quan s'utilitza a menors de 18 anys d'edat o discapacitats, ser cap, administrador o encarregat de l'organització art. 369 bis, i conductes d'“extrema gravetat”.
- Agreujant per organització criminal (art. 369 bis): qualificació especial si el culpable pertany a una organització criminal (concepte de l'art. 570 bis CP).

TRÀFIC DE PRECURSORS (art. 371 CP)

- Tipificació autònoma del tràfic de determinades substàncies (àcid lisèrgic, acetona, etc.), que s'utilitzen en l'elaboració de drogues.
- Sempre que hi concórrega l'element subjectiu ("sabent-ho"): dol.
- Càstig d'actes preparatoris del delicte de tràfic de drogues.

DISPOSICIONS COMUNES

- Responsabilitat de la persona jurídica (art. 369 bis CP).
- Inhabilitacions especials o absolutes (art. 372 CP).
- Actes preparatoris: provocació, proposició i conspiració (art. 373 CP).
- Decomís (art. 374 CP): substàncies, instruments i guanys del delictes (principi de culpabilitat i proporcionalitat).
- Reincidència internacional (art. 375 CP).
- Atenuació de la pena per a penedits, col·laboradors i drogodependents (art. 376 CP).
- Regla per a la determinació de la multa (art. 377 CP): en funció del valor de la droga o el guany obtingut pel reu o que hi hauria pogut obtenir.
- Imputació de pagaments (art. 378 CP): modifica la regla general de l'art. 126 CP, anticipant el pagament de la multa a l'estat, davant les costes processals i honoraris d'advocats.

LLIÇÓ 26. DELICTES CONTRA LA SEGURETAT VIÀRIA

Capítol IV

Dels delictes contra la seguretat viària

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Article 379

- 1. El qui conduïska un vehicle de motor o un ciclomotor a velocitat superior en seixanta quilòmetres per hora en una via urbana o en vuitanta quilòmetres per hora en una via interurbana a la permesa per reglament ha de ser castigat amb la pena de presó de tres a sis mesos o amb la de multa de sis a dotze mesos o amb la de treballs en benefici de la comunitat de trenta-un a noranta dies, i, en qualsevol cas, amb la de privació del dret a conduir vehicles de motor i ciclomotors per un temps superior a un i fins a quatre anys.*
- 2. Amb les mateixes penes ha de ser castigat el qui conduïska un vehicle de motor o ciclomotor sota la influència de drogues tòxiques, estupefaents, substàncies psicòtropes o de begudes alcohòliques. En tot cas ha de ser condemnat amb les penes esmentades el qui conduïska amb una taxa d'alcohol en aire expirat superior a 0,60 mil·ligrams per litre o amb una taxa d'alcohol en sang superior a 1,2 grams per litre.*

Article 380

- 1. El que conduïska un vehicle de motor o un ciclomotor amb temeritat manifesta i pose en perill concret la vida o la integritat de les persones és castigat amb les penes de presó de sis mesos a dos anys i privació del dret a conduir vehicles de motor i ciclomotors per un temps superior a un any i fins a sis anys. 2. Als efectes del present precepte, es reputa manifestament temerària la conducció en què concórreguen les circumstàncies que preveuen l'apartat primer i l'incís segon de l'apartat segon de l'article anterior.*

Article 381

- 1. És castigat amb les penes de presó de dos a cinc anys, multa de dotze a vint-i-quatre mesos i privació del dret a conduir vehicles de motor i ciclomotors durant un període de sis a deu anys el qui, amb menyspreu manifest per la vida dels altres, realitze la conducta descrita en l'article anterior. 2. Quan no s'haja posat en perill concret la vida o la integritat de les persones, les penes són de presó d'un a dos anys, multa de sis a dotze mesos i privació del dret a conduir vehicles de motor i ciclomotors pel temps que preveu el paràgraf anterior.*

Article 382

Quan amb els actes que sancionen els articles 379, 380 i 381 s'ocasionen, a més del risc previngut, un resultat lesiu constitutiu de delictes, siga quina siga la seua gravetat, els jutges o tribunals han d'apreciar únicament la infracció penada més greument, i s'aplica la pena en la seua meitat superior i es condemna, en tot cas, al rescabament de la responsabilitat civil que s'haja originat.

Quan el resultat lesiu concórrega amb un delictes de l'article 381, s'ha d'imposar en tot cas la pena de privació del dret a conduir vehicles de motor i ciclomotors que preveu aquest precepte en la seua meitat superior.

Article 382 bis

1. El conductor d'un vehicle de motor o d'un ciclomotor que, fora dels casos que preveu l'article 195, voluntàriament i sense que hi concórrega un risc propi o de tercers, abandone el lloc dels fets després de causar un accident en què morin una o diverses persones o en què se li causi una lesió constitutiva d'un delictes de l'article 152.2, ha de ser castigat com a autor d'un delictes d'abandonament del lloc de l'accident. 2. Els fets que preveu aquest article que tinguen l'origen en una acció imprudent del conductor han de ser castigats amb la pena de presó de sis mesos a quatre anys i la privació del dret a conduir vehicles de motor i ciclomotors d'un a quatre anys. 3. Si l'origen dels fets que donen lloc a l'abandonament és fortuït li correspon una pena de tres a sis mesos de presó i la privació del dret a conduir vehicles de motor i ciclomotors de sis mesos a dos anys.

Article 383

El conductor que, requerit per un agent de l'autoritat, es negue a sotmetre's a les proves legalment establertes per a la comprovació de les taxes d'alcoholèmia i la presència de les drogues tòxiques, estupefaents i substàncies psicòtropes a què es refereixen els articles anteriors, és castigat amb la penes de presó de sis mesos a un any i privació del dret a conduir vehicles de motor i ciclomotors per un temps superior a un any i fins a quatre anys.

Article 384

El qui conduísca un vehicle de motor o ciclomotor en els casos de pèrdua de vigència del permís o llicència per pèrdua total dels punts assignats legalment ha de ser castigat amb la pena de presó de tres a sis mesos o amb la de multa de dotze a vint-i-quatre mesos o amb la de treballs en benefici de la comunitat de trenta-un a noranta dies. La mateixa pena s'ha d'imposar a qui realitze la conducció després d'haver estat privat cautelarment o definitivament del permís o la llicència per decisió judicial i a qui conduísca un vehicle de motor o ciclomotor sense haver obtingut mai permís o llicència de conducció.

Article 385

És castigat amb la pena de presó de sis mesos a dos anys o a les de multa de dotze a vint-i-quatre mesos i treballs en benefici de la comunitat de deu a quaranta dies el qui origine un risc greu per a la circulació d'alguna de les formes següents: 1a. Col·locant a la via obstacles imprevisibles, vessant-hi substàncies lliscants o inflamables o mutant, sostraiant o anul·lant la senyalització o per qualsevol altre mitjà. 2a. No restablint la seguretat de la via, quan hi haja obligació de fer-ho.

Article 385 bis

El vehicle de motor o ciclomotor utilitzat en els fets que preveu aquest capítol es considera instrument del delictes als efectes dels articles 127 i 128.

Article 385 ter

En els delictes que preveuen els articles 379, 383, 384 i 385, el jutge o tribunal, raonant-ho en la sentència, pot rebaixar en un grau la pena de presó en atenció a la menor entitat del risc causat i a les altres circumstàncies del fet.

DELICTES CONTRA LA SEGURETAT VIÀRIA

- Protecció específica de la vida i salut per a evitar resultats lesius (delictes de perill).
- Bé jurídic comú: **LA SEGURETAT VIÀRIA** (rúbrica del capítol “Delictes contra la seguretat viària”). És un bé jurídic col·lectiu i de referència individual.
- En alguns delictes, trobem altres béns jurídics, per exemple en l’art. 383 (negativa a sometre’s a les proves d’alcoholèmia) ja que és un delicte pròxim al delicte de desobediència: **“El principi d’autoritat”**. I en el delicte de l’art. 384 (conducció sense permís) es protegeix **“la potestat de l’Administració en matèria de control de les condicions de seguretat del trànsit”**.

ELEMENTS COMUNS

- **Conducta típica “conduir”:** manejar els mecanismes de direcció del vehicle perquè es desplace amb una certa durada temporal (annex I.1 de l’LSV).
- **Subjecte actiu “conductor”:** és un delicte de pròpia mà (no coautors ni autors mediats).
- **Concepte de vehicle de motor i ciclomotor:** propulsat per motor (annex I núm. 12 de l’LSV)
- **Lloc de la conducció:** via pública destinada al trànsit i vies o terrenys privats d’ús comú (art. 2 LSV).
- **Delictes dolosos:** dol de perill.
- **Comís del vehicle de motor o ciclomotor utilitzat en qualsevol delicte contra la seguretat viària** (art. 385 bis CP).
- **Atenuació de la pena art. 385 ter:** rebaixa en grau dels delictes dels articles 379, 383, 384 i 385 CP, atenent la menor entitat del risc causat i les altres circumstàncies del fet.

TIPUS LEGALS

CONDUCCIÓ A VELOCITAT EXCESSIVA

- L'article 379.1 és un delictes de perill abstracte i de mera activitat: conduir a determinada velocitat és perillós (superior en 60 km/h en via urbana o en 80 km/h en via interurbana). El legislador objectiva la perillositat establint límits fixos per determinar la rellevància penal (presumpció "iuris et de iure"). Administrativització del delictes.
- Classe de via: 1) Via urbana: via pública situada dins de poblat excepte les travesseres. 2) Via interurbana: via pública situada fora de poblat (art. 77 LSV).
- Prova de la velocitat: mesurar la velocitat del vehicle en temps real (cinemòmetre o radar). Instruments sotmesos a control metrològic per garantir-ne la validesa i l'eficàcia (art. 70 LSV).
- Prova o identificació de la persona que conduïa el vehicle: obligació d'identificar en les infraccions administratives (infracció molt greu). Però no en l'àmbit penal (art. 24 de la CE: dret a no declarar contra un mateix i art. 416 LECRIM: dispensa del cònjuge i familiars).
- Penes: presó o TBC o multa i privació del permís de conduir.

CONDUCCIÓ ALCOHÒLICA O AMB DROGUES

- L'art. 379.2 castiga amb les penes de l'art. 379.1 dues modalitats típiques:
- 1) La conducció sota la influència de drogues o alcohol.
 - Prova de detecció de drogues o alcohol.
 - Prova de la influència en la conducció (síntomes en la conducció).
- 2) La conducció amb una taxa objectivada d'alcohol o drogues superior a la fixada en el tipus (en aire expirat superior a 0,60 mil·ligrams per litre o en sang superior a 1,2 grams per litre):
 - Prova de la taxa fixada.
- Delicte de perill abstracte i de mera activitat: conduir sota la influència o amb una determinada taxa és perillós.
- En la segona modalitat (conducció amb una taxa objectivada) el legislador objectiva la perillositat establint límits fixos per determinar la rellevància penal (presumpció "iuris et de iure"). Administrativització del delicte.
- Delicte incompatible amb atenuants de l'art. 21.1, 21.2 CP i analògica de drogues o alcohol (art. 21.7 CP).

CONDUCCIÓ ALCOHÒLICA O AMB DROGUES

PROVA D'ALCOHOLÈMIA

- Prova d'alcoholèmia (art. 796.1.7 LECRIM i 14.3 LSV): detecció a través d'aire expirat amb etilòmetres homologats i sotmesos a control metrològic.
- Taxes d'alcohol (art. 20 RSV): no superiors a 0,25 alcohol mg/L aire expirat o 0,5 mg/L d'alcohol en sang. Taxes especials (0,15 en aire i 0,3 en sang): vehicles transport viatgers, escolar, mercaderies perilloses, conductors novells, etc.
- Persones obligades (art. 21 RSV): conductors de vehicles i bicicletes implicats en accident de circulació, en infracció de trànsit, presenten símptomes evidents, o requerits en controls preventius.
- Pràctica de la prova (articles 22 i s. de l'RSV): amb totes les garanties (amb informació prèvia de drets sota pena de nul·litat). Pràctica d'una primera prova amb resultat positiu i, en un temps mínim de 10 min, una segona prova també amb resultat positiu (2a prova de garantia).
- Dret a sol·licitar prova de contrast (art. 796.1.7 de la LECRIM) "tot conductor pot sol·licitar prova de contrast consistent en anàlisi de sang, orina o altres d'anàlogues". No hi ha dret d'opció entre la prova amb etilòmetre o la de contrast.

CONDUCCIÓ ALCOHÒLICA O AMB DROGUES

PROVA DE DETECCIÓ DROGUES

- Prova de detecció de drogues (art. 796.1.7 LECRIM i art. 14.3 LSV i art. 28 RSV): test de saliva. Important la cadena de custòdia del detector de la saliva per a garantir l'autenticitat i la indemnitat o inalterabilitat.
- Prova de la influència en la conducció: símptomes específics com dilatació pupil·lar, moviments descontrolats o involuntaris dels ulls (“screening” visual).
- A diferència de l'alcohol, no hi ha acord en la comunitat científica sobre els nivells de concentració a partir dels quals la capacitat psicofísica d'una persona pot considerar-se'n afectada. Per això, l'art. 379.2 no fixa cap taxa.

CONDUCCIÓ TEMERÀRIA

- L'article 380.1 CP és un delictes de perill concret: castiga la conducció temerària sempre que cause un perill concret per a la vida o la salut de les persones.
- Significat de “temeritat manifesta”: conduir incomplint de manera notòria les normes de trànsit i les precaucions més elementals (exemple, conduir pel centre d'una ciutat a una gran velocitat a hores de molt de trànsit).
- Prova del perill concret (resultat): acreditar el perill per a persones concretes.
- Presumpció de conducció temerària (art. 380.2 CP): si hi concorren les circumstàncies de l'art. 379.1 i 2 CP. Presumpció “iuris et de iure” de conducció temerària. La presumpció no comprèn el perill concret, s'ha d'acreditar.
- Penes: presó i privació del permís de conduir.

CONDUCCIÓ TEMERÀRIA I SUÏCIDA

- La LO 3/1989, de 21 de juny, va introduir l'art. 381 CP, en resposta a l'alarma social originada pels conductors suïcides o homicides (conducció en sentit contrari en autopista).
- L'art. 381 castiga la conducció temerària amb “menyspreu manifest per la vida dels altres”. És una temptativa d'homicidi amb dol eventual.
- Castiga el perill abstracte en l'art. 381.2 CP i la producció d'un resultat de perill concret en l'art 381.1 amb diferent pena (presó, multa i privació del permís de conduir).
- Concursos entre els delictes dels articles 379, 380 i 381 CP: progressió de gravetat (perill abstracte, concret i dol eventual de homicidi): principi de consumpció art. 8.3 CP.

NEGATIVA A SOTMETRE'S A LES PROVES DE DETECCIÓ D'ALCOHOL O DROGUES

- L'art. 383 CP castiga el conductor que, requerit per un agent de l'autoritat, es negue a sotmetre's a les proves legalment establertes per a la comprovació de les taxes d'alcoholèmia i la presència de drogues (pena presó i privació permís de conduir).
- Problemes amb la presumpció d'innocència i principi de proporcionalitat: SSTC 161/1997 de 2 d'octubre i 234/97, de 18 de desembre (amb vots particulars):
 - No vulnera la presumpció d'innocència: no s'obliga el requerit a declarar-se culpable perquè l'obligació de sotmetre's a les proves de detecció d'alcohol o drogues no és una confessió, sinó simplement una pericial de resultat incert per la protecció de la seguretat viària.
 - No vulnera la proporcionalitat: delictes pluriofensius, dos béns jurídics: principi d'autoritat (delictes de desobediència) i la seguretat viària (delictes instrumentals respecte de l'art. 379 CP).
- Com que és pluriofensiu, s'admet la compatibilitat amb atenuants dels articles 21.1, 21.2 i analògica de drogues o alcohol.
- Concursos amb l'art. 379 CP: concurs de delictes o de normes? (Divisió doctrinal i jurisprudencial.)

CONDUCCIÓ SENSE PERMÍS

- L'article 384 CP castiga 3 modalitats de conducta amb pena de presó o multa o TBC:
- 1) Conducció sense permís per no haver-lo obtingut mai (no s'hi inclouen casos de permís caducat o permís estranger vàlid no homologat al nostre país). Tampoc casos de permís diferent del que exigeixen les característiques del vehicle (circular FGE 10/2011). Delicte pluriofensiu: potestat de l'Administració en matèria de control de les condicions de seguretat del trànsit i delicte contra la seguretat viària. Cooperador necessari: el propietari del vehicle si deixa el vehicle amb dol.
- 2) Pèrdua de vigència per pèrdua de punts (reforçar el carnet per punts). Notificació personal (veure l'expedient administratiu), no per edictes (circular 10/2011).
- 3) Privació judicial del permís de manera cautelar o definitiva (sentència ferma). Delicte pluriofensiu: delicte de trencament de condemna o mesura cautelar (art. 468 CP) i delicte contra la seguretat viària.

CREACIÓ D'UN GREU RISC PER A LA CIRCULACIÓ

- L'article 385 CP castiga conductes actives i omissives que creen un greu risc per a la circulació amb pena de presó o multa i TBC (delicte de perill concret):
- Conductes actives (art. 385.1a CP): col·locant a la via obstacles imprevisibles, vessant-hi substàncies lliscants o inflamables o mutant, sostraint o anul·lant la senyalització o per qualsevol altre mitjà (exemple: llançar pedres contra vehicles).
- Conducta omissiva (art. 385.2a CP): no restablir la seguretat de la via quan hi haja obligació de fer-ho. Es tipifica una comissió per omissió que es fonamenta en el deure jurídic de restablir la seguretat quan s'ha alterat (art. 11 obligació legal (agents de l'autoritat), contractual (personal de manteniment de carreteres) o per ingerència, dolosa o imprudent (per exemple, vessar gasolina i no fer-hi res).

DELICTE D'ABANDONAMENT DEL LLOC DE L'ACCIDENT

- L'art. 382 bis ha recuperat el delicte de fuga (LO 2/2019):
 - 1. El conductor d'un vehicle de motor o d'un ciclomotor que, fora dels casos que preveu l'article 195, voluntàriament i sense que hi concórrega un risc propi o de tercers, abandone el lloc dels fets després de causar un accident amb resultat de mort o de lesions de l'art. 152.2 CP.
 - 2. Els fets que preveu aquest article que tinguen l'origen en una acció imprudent del conductor han de ser castigats amb la pena de presó de sis mesos a quatre anys i la privació del dret a conduir vehicles de motor i ciclomotors d'un a quatre anys.
 - 3. Si l'origen dels fets que donen lloc a l'abandonament és fortuït li correspon una pena de tres a sis mesos de presó i la privació del dret a conduir vehicles de motor i ciclomotors de sis mesos a dos anys.
- Delicte formal: quin és el bé jurídic protegit?

CONCURSOS

- Regla concursal especial pels delictes dels articles 379, 380 i 381: quan, a més del risc, es cause un resultat lesiu constitutiu de delicte s'apreciarà únicament el delicte més greument penat, aplicant la pena en la meitat superior (concurso ideal).
- La resta de delictes contra la seguretat viària es regeixen per les regles concursals generals.
- Quan el resultat lesiu concórrega amb un delicte de l'article 381, s'ha d'imposar en tot cas la pena de privació del dret a conduir vehicles de motor i ciclomotors que preveu aquest precepte en la seua meitat superior (LO 2/2019).

LLIÇÓ 27. DELICTES DE FALSEDATS DOCUMENTALS

Títol XVIII: De les falsedats

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Capítol II: De les falsedats documentals

Secció primera: De la falsificació de documents públics, oficials i mercantils i dels despatxos transmesos per serveis de telecomunicació

Article 390

1. S'ha de castigar amb les penes de presó de tres a sis anys, multa de sis a vint-i-quatre mesos i inhabilitació especial per un termini de dos a sis anys, l'autoritat o el funcionari públic que, en l'exercici de les seues funcions, cometa falsedat: 1r. Alterant un document en algun dels seus elements o requisits de caràcter essencial. 2n. Simulant un document en tot o en part, de manera que induísca a error sobre la seua autenticitat. 3r. Suposant en un acte la intervenció de persones que no hi han intervingut, o atribuint a les que hi han intervingut declaracions o manifestacions diferents de les que hagen fet. 4t. Faltant a la veritat en la narració dels fets. 2. S'ha de castigar amb les mateixes penes assenyalades en l'apartat anterior el responsable de qualsevol confessió religiosa que incórrega en alguna de les conductes descrites en els números anteriors, respecte a actes i documents que puguen produir efecte en l'estat de les persones o en l'ordre civil.

Article 391

L'autoritat o funcionari públic que per imprudència greu incórrega en alguna de les falsedats que preveu l'article anterior o done lloc al fet que un altre les cometa, ha de ser castigat amb la pena de multa de sis a dotze mesos i suspensió d'ocupació o càrrec públic per un termini de sis mesos a un any.

Article 392

1. El particular que cometa en un document públic, oficial o mercantil, alguna de les falsedats que descriuen els tres primers números de l'apartat 1 de l'article 390, ha de ser castigat amb les penes de presó de sis mesos a tres anys i multa de sis a dotze mesos. 2. Les mateixes penes s'han d'imposar a qui, sense haver intervingut en la falsificació, trafique de qualsevol manera amb un document d'identitat fals. S'ha d'imposar la pena de presó de sis mesos a un any i multa de tres a sis mesos a qui faci ús, conscientment, d'un document d'identitat fals. Aquesta disposició és aplicable encara que el document d'identitat fals aparega com a pertanyent a un altre estat de la Unió Europea o a un tercer estat o haja estat falsificat o adquirit en un altre estat de la Unió Europea o en un tercer estat si és utilitzat o es trafica amb aquest a Espanya.

Article 393

El qui, tot i saber-ne la falsedat, presente en un judici o, per perjudicar un altre, fa ús d'un document fals dels compresos en els articles precedents ha de ser castigat amb la pena inferior en grau a l'assenyalada als falsificadors.

Article 394

1. L'autoritat o funcionari públic encarregat dels serveis de telecomunicació que supose o falsifiqui un despatx telegràfic o un altre propi d'aquests serveis incorre en la pena de presó de sis mesos a tres anys i inhabilitació especial per un termini de dos a sis anys. 2. El qui, tot i saber-ne la falsedat, use el despatx fals per perjudicar a altri, ha de ser castigat amb la pena inferior en grau a l'assenyalada als falsificadors.

Secció segona: De la falsificació de documents privats

Article 395

El qui, per perjudicar a altri, cometa en un document privat alguna de les falsedats que preveuen els tres primers números de l'apartat 1 de l'article 390, ha de ser castigat amb la pena de presó de sis mesos a dos anys.

Article 396

El qui, tot i saber-ne la falsedat, presente en un judici o, per perjudicar a altri, use un document fals dels compresos en l'article anterior incorre en la pena inferior en grau a l'assenyalada als falsificadors.

Secció tercera: De la falsificació de certificats

Article 397

El facultatiu que lliure un certificat fals ha de ser castigat amb la pena de multa de tres a dotze mesos.

Article 398

L'autoritat o funcionari públic que lliure una certificació falsa amb escassa transcendència en el tràfic jurídic ha de ser castigat amb la pena de suspensió de sis mesos a dos anys.

Aquest precepte no és aplicable als certificats relatius a la Seguretat Social i a la hisenda pública.

Article 399

1. El particular que falsifiqui una certificació de les designades en els articles anteriors ha de ser castigat amb la pena de multa de tres a sis mesos. 2. La mateixa pena s'ha d'imposar a qui faça ús, conscientment, de la certificació, així com a qui, sense haver intervingut en la falsificació, trafique amb aquesta de qualsevol manera. 3. Aquesta disposició és aplicable encara que el certificat aparega com a pertanyent a un altre estat de la Unió Europea o a un tercer estat o haja estat falsificat o adquirit en un altre estat de la Unió Europea o en un tercer estat si és utilitzat a Espanya.

Secció quarta: *De la falsificació de targetes de crèdit i dèbit i xecs de viatge*

Article 399 bis

1. El qui altere, copie, reproduïska o de qualsevol altra manera falsifiqui targetes de crèdit o dèbit o xecs de viatge ha de ser castigat amb la pena de presó de quatre a vuit anys. S'ha d'imposar la pena en la meitat superior quan els efectes falsificats afecten una generalitat de persones o quan els fets es cometen en el marc d'una organització criminal dedicada a aquestes activitats. Quan d'acord amb el que estableix l'article 31 bis una persona jurídica siga responsable dels delictes anteriors, se li ha d'imposar la pena de multa de dos a cinc anys. Ateses les regles que estableix l'article 66 bis, els jutges i tribunals poden imposar així mateix les penes que recullen les lletres b a g de l'apartat 7 de l'article 33. 2. La tinença de targetes de crèdit o dèbit o xecs de viatge falsificats destinats a la distribució o el tràfic ha de ser castigada amb la pena assenyalada a la falsificació. 3. El qui sense haver intervingut en la falsificació utilitze, en perjudici d'un altre i coneixent-ne la falsedat, targetes de crèdit o dèbit o xecs de viatge falsificats ha de ser castigat amb la pena de presó de dos a cinc anys.

Capítol III: *Disposicions generals*

Article 400

La fabricació, recepció, obtenció o tinença d'estris, materials, instruments, substàncies, dades i programes informàtics, aparells, elements de seguretat o altres mitjans destinats específicament a la comissió dels delictes que es descriuen en els capítols anteriors s'han de castigar amb la pena assenyalada en cada cas per als autors.

Article 400 bis

En els casos que descriuen els articles 392, 393, 394, 396 i 399 d'aquest Codi també s'entén per ús de document, despatx, certificació o document d'identitat falsos l'ús dels corresponents documents, despatxos, certificacions o documents d'identitat autèntics realitzat per qui no estiga legitimat per a utilitzar-los.

DELICTES DE FALSEDATS DOCUMENTALS

- Les falsedats documentals (capítol II del títol XVIII) són les més importants en la pràctica a causa de la necessitat de documentar els negocis jurídics (prova processal).
- Bé jurídic protegit: la protecció de la confiança depositada en la validesa i eficàcia dels documents, necessària per al tràfic jurídic (la seguretat del tràfic jurídic). Consumació: quan el document s'introdueix en el tràfic jurídic.
- Delictes instrumentals: normalment s'utilitzen per a cometre altres delictes com l'estafa. Concurs medial de delictes.

DELICTES DE FALSEDAT DOCUMENTALS

OBJECTE MATERIAL

- Concepte legal de document: “es considera document tot suport material que expresse o incorpore dades, fets o narracions amb eficàcia probatòria o amb qualsevol altre tipus de rellevància jurídica” (art. 26 CP).
- Funcions del document:
 - Funció de perpetuïtat o permanència: suport material.
 - Funció de garantia: declaració de voluntat d’una persona (signatura).
 - Funció probatòria o qualsevol altre tipus de rellevància jurídica.

DELICTES DE FALSEDATS DOCUMENTALS

CLASSES DE DOCUMENTS

- Documents públics: són els autoritzats pel notari o empleat públic competent amb les solemnitats legals (art. 1216 Cc). L'art. 317 de la LEC n'estableix una llista: documents notariaus, judicials i administratius.
- Documents oficials: són una classe de documents públics, expedits per funcionaris en l'exercici del càrrec quan estan legalment facultats per a donar-ne fe (art. 317.5è LEC). Exemple: placa matricula del vehicle, receptes mèdiques, etc.
- Documents mercantils: són els confeccionats d'acord amb el Codi de comerç i altres lleis mercantils (exemple: lletra de canvi, llibres de comptabilitat, xecs, pòlisses d'assegurança, etc.)
- Documents privats (definició negativa): no inclosos en les categories anteriors, és a dir, els confeccionats per particular sense intervenció de fedatari ni funcionari públic i sense necessitat de complir formalitats de la legislació mercantil (factures de llum, entrades espectacles, contractes d'arrendament o compravenda privats, etc.).

FALSIFICACIÓ DE DOCUMENTS PÚBLICS, OFICIALS I MERCANTILS

- Falsificació comesa per autoritat o funcionari públic (art. 390.1 CP):
 - Concepte d'autoritat o funcionari (art. 26 CP).
 - Castiga la falsedat material i la ideològica:
 - 1) Falsedat material: alteració o creació, total o parcial, d'un document, afecta la legitimitat (supòsits 1r i 2n).
 - 2) Falsedat ideològica: afirmació del que no es veritat (fet fals), encara que el document siga legítim, afecta la veracitat (supòsits 3r i 4t). L'autoritat i funcionari tenen obligació de dir la veritat.
 - També es castiga la imprudència greu en l'art. 391 CP.
- Falsificació comesa per particular (art. 392 CP): castiga les falsedats descrites en els tres primers números de l'art. 390.1 CP (art. 392.1 CP), i tipifica expressament el tràfic o l'ús de document d'identitat fals (art. 392.2 CP).
- Ús de documents falsos (art. 393 CP): castiga l'ús que en fa el no falsificador (pena inferior en grau).

FALSIFICACIÓ DE DOCUMENTS PRIVATS

- Falsificació (art. 395): cometre en document privat, per perjudicar a altri, alguna de les falsedats que preveuen els tres primers números de l'apartat 1 de l'article 390 CP. Delicte dolós, no castiga la imprudència.
- Ús de document fals (art. 396 CP): “El qui, tot i saber-ne la falsedat, presente en un judici o, per perjudicar a altri, use un document fals dels compresos en l'article anterior incorre en la pena inferior en grau a l'assenyalada als falsificadors”. Castiga l'ús que en fa el no falsificador.

FALSIFICACIÓ DE CERTIFICATS

- Comesa per facultatiu (art. 397 CP).
- Comesa per funcionari públic (art. 398 CP).
- Comesa per particular (art. 399 CP).

FALSIFICACIÓ DE TARGETES DE CRÈDIT, DÈBIT I XECS DE VIATGE

- Castiga la falsificació de targetes de crèdit, dèbit i xecs de viatge (art. 399 bis. 1 CP).
- Castiga amb la mateixa pena la tinença de targetes de crèdit, dèbit i xecs de viatge, destinats a la distribució o tràfic (art. 399 bis. 2 CP).
- Castiga l'ús, sense intervenir en la falsificació, de targetes de crèdit, dèbit i xecs de viatge falsificats (art. 399 bis.3 CP).

DISPOSICIONS COMUNES

- L'article 400 CP castiga els actes preparatoris amb la pena assenyalada per als autors: fabricació, recepció, obtenció o tinença d'estrís, materials, instruments, programes informàtics, etc., destinats a la comissió dels delictes descrits en els capítols anteriors.
- L'article 400 bis castiga l'ús de document autèntic per persona no legitimada. Es tracta d'un delicte d'usurpació d'identitat (realment és un delicte contra l'estat civil). Per exemple: l'ús de DNI aliè, permís de conduir, etc., amb o sense el permís del titular.

LLIÇÓ 28. DELICTES CONTRA L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA

Títol XIX

Delictes contra l'Administració pública

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Capítol I

De la prevaricació dels funcionaris públics i altres comportaments injustos

Article 404

L'autoritat o funcionari públic que, tot i conèixer-ne la injustícia, dicte una resolució arbitrària en un assumpte administratiu, ha de ser castigat amb la pena d'inhabilitació especial per a ocupació o càrrec públic i per a l'exercici del dret de sufragi passiu per un termini de nou a quinze anys.

Article 405

L'autoritat o funcionari públic que, en l'exercici de la seua competència i tot i conèixer-ne la il·legalitat, propose, nomene o done possessió per a exercir un càrrec públic determinat a qualsevol persona sense que hi concórreguen els requisits establerts legalment, ha de ser castigat amb les penes de multa de tres a vuit mesos i suspensió d'ocupació o càrrec públic per un temps d'un a tres anys.

Article 406

La mateixa pena de multa s'ha d'imposar a la persona que accepte la proposta, nomenament o presa de possessió esmentada en l'article anterior, sabent que no té els requisits legalment exigibles.

Capítol V: Del suborn

Article 419

L'autoritat o funcionari públic que, en profit propi o d'un tercer, reba o sol·licite, per si mateix o per una persona interposada, una donació, favor o retribució de qualsevol classe o accepte un oferiment o promesa per dur a terme en l'exercici del seu càrrec un acte contrari als deures inherents a aquest, o per no dur a terme o endarrerir injustificadament el que haja de practicar, incorre en la pena de presó de tres a sis anys, multa de dotze a vint-i-quatre mesos i inhabilitació especial per a ocupació o càrrec públic i per a l'exercici del dret de sufragi passiu per un temps de nou a dotze anys, sense perjudici de la pena corresponent a l'acte efectuat, omès o endarrerit per raó de la retribució o promesa, si és constitutiu de delictes.

Article 420

L'autoritat o funcionari públic que, en profit propi o d'un tercer, reba o sol·licite, per si mateix o per una persona interposada, una donació, favor o retribució de qualsevol classe o accepte un oferiment o promesa per dur a terme un acte propi del seu càrrec, incorre en la pena de presó de dos a quatre anys, multa de dotze a vint-i-quatre mesos i inhabilitació especial per a ocupació o càrrec públic i per a l'exercici del dret de sufragi passiu per un temps de cinc a nou anys.

Article 421

Les penes que assenyalen els articles precedents també s'han d'imposar quan la donació, favor o retribució els reba o els sol·licite l'autoritat o funcionari públic, en els seus casos respectius, com a recompensa per la conducta que descriuen els articles esmentats.

Article 422

L'autoritat o funcionari públic que, en profit propi o d'un tercer, admeta, per si mateix o per una persona interposada, donació o regal que li siguin oferts en consideració al seu càrrec o funció, incorre en la pena de presó de sis mesos a un any i suspensió de feina i càrrec públic d'un a tres anys.

•

Article 423

El que disposen els articles precedents és aplicable igualment als jurats i àrbitres, nacionals o internacionals, així com a mediadors, pèrits, administradors o interventors designats judicialment, administradors concursals o a qualssevol persones que participen en l'exercici de la funció pública.

Article 424

1. El particular que oferisca o lliure una donació o retribució de qualsevol altra classe a una autoritat, funcionari públic o persona que participe en l'exercici de la funció pública perquè duga a terme un acte contrari als deures inherents al seu càrrec o un acte propi del seu càrrec, perquè no duga a terme o endarrerisca el que haja de practicar, o en consideració al seu càrrec o funció, serà castigat en els seus casos respectius amb les mateixes penes de presó i multa que l'autoritat, funcionari o persona corrompuda. 2. Quan un particular lliure la donació o retribució atenent la sol·licitud de l'autoritat, funcionari públic o persona que participe en l'exercici de la funció pública, se li han d'imposar les mateixes penes de presó i multa que els corresponguen a ells. 3. Si l'actuació aconseguida o pretesa de l'autoritat o funcionari té relació amb un procediment de contractació, de subvencions o de subhastes convocats per les administracions o ens públics, s'ha d'imposar al particular i, si s'escau, a la societat, associació o organització que represente, la pena d'inhabilitació per obtenir subvencions i ajudes públiques, per contractar amb ens, organismes o entitats que formen part del sector públic i per gaudir de beneficis o incentius fiscals i de la Seguretat Social per un temps de cinc a deu anys.

Article 425

Quan el suborn es done en una causa criminal a favor del reu per part del seu cònjuge o una altra persona a qui estiga lligat de forma estable per una relació d'afectivitat anàloga, o d'algun ascendent, descendent o germà per naturalesa, per adopció o afins en els mateixos graus, s'ha d'imposar al subornador la pena de presó de sis mesos a un any.

Article 426

Queda exempt de pena pel delicte de suborn de funcionari el particular que, havent accedit ocasionalment a la sol·licitud de donació o una altra retribució realitzada per una autoritat o un funcionari públic, denuncie el fet a l'autoritat que tinga el deure d'investigar-lo abans que s'òbriga el procediment, sempre que no hagen transcorregut més de dos mesos des de la data dels fets.

Article 427

El que disposen els articles precedents també és aplicable quan els fets descrits siguen realitzades per o afecten a: a) Qualsevol persona que tinga un càrrec o una ocupació legislatiu, administratiu o judicial d'un país de la Unió Europea o de qualsevol altre país estranger, tant per nomenament com per elecció. b) Qualsevol persona que exercisca una funció pública per a un país de la Unió Europea o qualsevol altre país estranger, inclòs un organisme públic o una empresa pública, per a la Unió Europea o per a una altra organització internacional pública. c) Qualsevol funcionari o agent de la Unió Europea o d'una organització internacional pública. d) Qualsevol persona a la qual s'haja assignat i que estiga exercint una funció de servei públic que consistisca en la gestió, en els estats membres o en tercers països, d'interessos financers de la Unió Europea o a prendre decisions sobre aquests interessos.

Article 427 bis

Quan, d'acord amb el que estableix l'article 31 bis, una persona jurídica siga responsable dels delictes que es recullen en aquest capítol, se li han d'imposar les penes següents: a) Multa de dos a cinc anys, o del triple al quintuple del benefici obtingut quan la quantitat resultant siga més elevada, si el delicte comès per la persona física té prevista una pena de presó de més de cinc anys. b) Multa d'un a tres anys, o del doble al quàdruple del benefici obtingut quan la quantitat resultant siga més elevada, si el delicte comès per la persona física té prevista una pena de més de dos anys de privació de llibertat no inclosa en l'incís anterior. c) Multa de sis mesos a dos anys, o del doble al triple del benefici obtingut si la quantitat resultant és més elevada, en la resta de casos. Ateses les regles que estableix l'article 66 bis, els jutges i tribunals poden imposar així mateix les penes que recullen les lletres b a g de l'apartat 7 de l'article 33.

Capítol VII: De la malversació

Article 432

- 1. L'autoritat o funcionari públic que cometa el delictes de l'article 252 sobre el patrimoni públic ha de ser castigat amb una pena de presó de dos a sis anys i amb la inhabilitació especial per a càrrec o ocupació pública i per a l'exercici del dret de sufragi passiu per un temps de sis a deu anys.*
- 2. S'ha d'imposar la mateixa pena a l'autoritat o funcionari públic que cometa el delictes de l'article 253 sobre el patrimoni públic.*
- 3. Cal imposar les penes de presó de quatre a vuit anys i la inhabilitació absoluta per un temps de deu a vint anys si en els fets a què es refereixen els dos números anteriors ha concorregut alguna de les circumstàncies següents: a) s'ha causat un greu dany o destorb al servei públic, o b) el valor del perjudici causat o dels béns o efectes apropiats excedeix els 50.000 euros. Si el valor del perjudici causat o dels béns o efectes apropiats excedeix els 250.000 euros, s'ha d'imposar la pena en la meitat superior, i es pot arribar fins a la superior en grau.*

Article 433

Els fets a què es refereix l'article anterior han de ser castigats amb una pena de presó d'un a dos anys i multa de tres mesos i un dia a dotze mesos, i en tot cas amb la inhabilitació especial per a càrrec o ocupació pública i dret de sufragi passiu per un temps d'un a cinc anys, quan el perjudici causat o el valor dels béns o valors apropiats siga inferior a 4.000 euros.

Article 433 bis

- 1. L'autoritat o funcionari públic que, de forma idònia per causar un perjudici econòmic a l'entitat pública de la qual depèn, i fora dels supòsits que preveu l'article 390, en falsege la comptabilitat, els documents que hagen de reflectir la seua situació econòmica o la informació continguda en aquests, ha de ser castigat amb la pena d'inhabilitació especial per a ocupació o càrrec públic per un temps d'un a deu anys i multa de dotze a vint-i-quatre mesos.*
- 2. S'ha de castigar amb les mateixes penes l'autoritat o funcionari públic que, de forma idònia per causar un perjudici econòmic a l'entitat pública de la qual depèn, facilite a tercers informació falsa relativa a la situació econòmica d'aquesta o algun dels documents o informacions a què es refereix l'apartat anterior.*
- 3. Si s'arriba a causar el perjudici econòmic a l'entitat, s'han d'imposar les penes de presó d'un a quatre anys, inhabilitació especial per a ocupació o càrrec públic per un temps de tres a deu anys i multa de dotze a vint-i-quatre mesos.*

Article 434

Si el culpable de qualsevol dels fets tipificats en aquest capítol ha reparat de manera efectiva i íntegra el perjudici causat al patrimoni públic, o ha col·laborat activament amb les autoritats o els seus agents per obtenir proves decisives per a identificar o capturar altres responsables o per a aclarir per complet els fets delictius, els jutges i tribunals han d'imposar al responsable d'aquest delictes la pena inferior en un o dos graus.

Article 435

Les disposicions d'aquest capítol són extensives:

1r. Als qui estiguen encarregats per qualsevol concepte de fons, rendes o efectes de les administracions públiques. 2n. Als particulars legalment designats com a depositaris de cabals o efectes públics. 3r. Als administradors o depositaris de diners o béns embargats, segrestats o depositats per una autoritat pública, encara que pertanyen a particulars. 4t. Als administradors concursals, en relació amb la massa concursal o els interessos econòmics dels creditors. En particular, es consideren afectats els interessos dels creditors quan s'altere de manera dolosa l'ordre dels pagaments dels crèdits establert en la llei. 5è. A les persones jurídiques que d'acord amb el que estableix l'article 31 bis siguin responsables dels delictes que recull aquest capítol. En aquests casos s'imposen les penes següents: a) Multa de dos a cinc anys, o del triple al quintuple del valor del perjudici causat o dels béns o efectes apropiats quan la quantitat resultant siga més elevada, si el delictes comès per la persona física té prevista una pena de presó de més de cinc anys. b) Multa d'un a tres anys, o del doble al quàdruple del valor del perjudici causat o dels béns o efectes apropiats quan la quantitat resultant siga més elevada, si el delictes comès per la persona física té prevista una pena de més de dos anys de privació de llibertat no inclosa en l'incís anterior. c) Multa de sis mesos a dos anys, o del doble al triple del valor del perjudici causat o dels béns o efectes apropiats si la quantitat resultant és més elevada, en la resta dels casos. Ateses les regles que estableix l'article 66 bis, els jutges i tribunals així mateix poden imposar les penes que recullen les lletres b a g de l'apartat 7 de l'article 33.

Article 435 bis

Als efectes d'aquest capítol s'entén com a funcionari públic el que determinen els articles 24 i 427.

DELICTES CONTRA L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA

- Bé jurídic: l'Administració pública o el seu correcte funcionament en relació amb l'art. 103.1 CE, però en cada delicte (prevaricació, suborn i malversació) es protegeix un aspecte de l'Administració pública.
- Concepte de funcionari públic i autoritat: definició legal en l'art. 24.1 i 2 del CP. Compatibilitat entre la responsabilitat penal, disciplinària i política.
- Delictes relacionats amb la “corrupció política i administrativa” (comesos des del poder), però la corrupció és més àmplia, ja que també inclou delictes econòmics (blanqueig capitals, estafes), etc.
- També es castiga el particular com a autor d'un delicte autònom (articles 424 o 436 CP) o com a partícip d'un delicte especial (art. 65.3 del CP: pena inferior en grau).
- Càstig dels actes preparatoris (art. 445 CP).

LA PREVARICACIÓ

- L'art. 404 CP castiga la prevaricació administrativa: l'autoritat o funcionari públic que, amb coneixement de la injustícia, dicte una resolució arbitrària en assumpte administratiu. Els articles 446 i 447 CP castiguen la prevaricació judicial (dicte sentència o resolució injusta).
- Bé jurídic: l'interès públic en la plena submissió de les resolucions administratives i judicials a la llei i al dret.
- Delicte especial: subjecte actiu l'autoritat o funcionari.
- Resolució "arbitrària": injusta, contrària a les lleis i a la raó (interpretació que s'aparta de les tècniques d'interpretació acceptades).
- Delicte dolós "amb coneixement de la injustícia" (art. 404 CP). La prevaricació judicial castiga el dol (art. 446 CP) i la imprudència greu (art. 447 CP).
- Concurs de normes amb delictes de prevaricació específica (prevaricació urbanística de l'art. 320 CP). Concurs de delictes amb suborn i malversació (diferents béns jurídics).

EL SUBORN

- Delicte de corrupció: utilització de càrrecs públics per a obtenir un benefici econòmic.
- Bé jurídic: el correcte funcionament de l'Administració amb submissió al dret i als principis constitucionals, particularment el d'objectivitat i imparcialitat.
- Subjecte actiu: l'autoritat o funcionari. S'hi equiparen els jurats, àrbitres, pèrits, etc., que participen en l'exercici de la funció pública (art. 423 CP), i també els funcionaris estrangers (art. 427 CP).
- Classificació dels tipus legals: **suborn actiu** (el particular corromp el funcionari (art. 424 CP), o **suborn passiu** (el funcionari corromp el particular o s'hi deixa corrompre (art. 419 CP). Delictes dolosos.
- No és un delicte bilateral: la consumació no exigeix acord de voluntats entre particular i funcionari, són dos delictes diferents castigats de manera autònoma.
- La donació, favor, retribució, oferiment o promesa “pot ser de qualsevol classe”: caràcter econòmic, favor sexual, polític o professional. Pot ser en profit propi o de tercer (parent, amic, organització o partit polític).

EL SUBORN PASSIU

- Suborn passiu propi: l'autoritat o funcionari reb o sol·licita donació, favor, retribució, oferiment o promesa **a canvi de fer o d'ometre un acte** (art. 419, 420 i 421). Doble modalitat:
 - 1) A canvi de dur a terme en l'exercici del seu càrrec **un acte contrari** als deures inherents a aquest, o per no dur a terme o endarrerir injustificadament (acte il·lícit constitutiu de delicte o no).
 - 2) A canvi de realitzar **un acte propi** del seu càrrec (acte lícit).
- Suborn passiu impropio: l'autoritat o funcionari accepten donacions o regals oferts **en consideració al seu càrrec o funció**, però sense compromís de realitzar alguna cosa a canvi (art. 422).
- Delació: per facilitar la persecució del suborn passiu, l'art. 426 CP declara que queda exempt de pena pel delicte de suborn el particular que denuncie els fets a l'autoritat competent abans que s'òbriga el procediment, sempre que no hagen transcorregut més de dos mesos des de la data dels fets.

EL SUBORN ACTIU

- En l'article 424 CP es recullen dues modalitats de suborn actiu:
- 1) El particular suborna l'autoritat o funcionari perquè realitzi alguna de les conductes constitutives de suborn passiu propi o improp, i es castiga amb les mateixes penes de presó i multa que l'autoritat o funcionari.
- 2) El particular que atén la sol·licitud de l'autoritat o funcionari es castiga també amb les mateixes penes perquè la conducta del particular que accepta la sol·licitud del funcionari no és menys greu que la del funcionari. A més, en molts casos es difícil determinar qui va començar primer la negociació que acaba en suborn.
- Responsabilitat penal de la persona jurídica (art. 427 bis CP).

MALVERSACIÓ

- El bé jurídic protegit té dos aspectes: 1) La infracció del deure de fidelitat i integritat que té el servidor públic i 2) També té un caràcter patrimonial, ja que incideix sobre els fons públics, lesionant els interessos patrimonials de l'estat.
- Concepte de patrimoni públic: qualsevol bé (moble, immoble o dret) que tinga valor econòmic apreciable. I és públic perquè pertany a l'Administració pública.
- Subjecte actiu: autoritat o funcionari públic. L'art. 435 CP (castiga malversació impròpia) estén les disposicions d'aquest capítol a particulars encarregats del depòsit o administració de béns de titularitat pública o assimilats.
- Classificació dels tipus legals: malversació pròpia (art. 432 CP) i malversació impròpia (art. 435 CP). Delictes dolosos.

MALVERSACIÓ PRÒPIA

- L'article 432 castiga l'autoritat o funcionari que cometa el delictes de l'art. 252 o 253 sobre patrimoni públic:
 - 1) La malversació pot consistir en una conducta d'administració deslleial de patrimoni públic si el funcionari o autoritat té facultats per a administrar els béns públics. La conducta típica consistirà a excedir-se en l'exercici d'aquestes facultats causant un perjudici al patrimoni administrat (art. 432.1).
 - 2) La malversació pot consistir en una conducta d'apropiació indeguda de patrimoni públic si el funcionari o autoritat ha rebut béns mobles de titularitat pública per algun títol esmentat en l'art. 253 (depòsit, comissió o custòdia). La conducta típica consistirà a apropiar-se indegudament del bé o negar haver-los rebut (art. 432.2) .
- Tipus agreujat (art. 432.3 CP): causar greu dany al servei públic o pel valor dels efectes apropiats o del perjudici causat.
- Tipus privilegiats (art. 433 i 434 CP): quan el perjudici causat o valor dels béns siga inferior a 4000 euros, o reparació del dany o col·laboració activa.

MALVERSACIÓ IMPRÒPIA

- L'article 435 estén les disposicions d'aquest capítol a particulars encarregats de funcions públiques:
- Encarregats o depositaris de fons públics
- Administradors o depositaris de diners o béns embargats, segrestats o depositats per una autoritat pública, encara que pertanyen a particulars.
- Administradors concursals.
- Persones jurídiques que siguen responsables dels delictes que recull aquest capítol.

LLIÇÓ 29. DELICTES CONTRA L'ORDRE PÚBLIC

Títol XXII: Delictes contra l'ordre públic

(versió del Codi penal ja traduïda https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=556000&action=fitxa)

Capítol II: Dels atemptats contra l'autoritat, els seus agents i els funcionaris públics, i de la resistència i desobediència

Article 550

1. Són reus d'atemptat els qui agredisquen o, amb intimidació greu o violència, oposen resistència greu a l'autoritat, als seus agents o funcionaris públics, o els escometen, quan es troben en l'exercici de les funcions dels seus càrrecs o en ocasió d'aquestes. En tot cas, es consideren actes d'atemptat els comesos contra els funcionaris docents o sanitaris que es troben en l'exercici de les funcions pròpies del seu càrrec, o en ocasió d'aquestes. 2. Els atemptats han de ser castigats amb les penes de presó d'un a quatre anys i multa de tres a sis mesos si l'atemptat és contra autoritat i de presó de sis mesos a tres anys en la resta de casos. 3. No obstant el que preveu l'apartat anterior, si l'autoritat contra la qual s'atempta és membre del Govern, dels consells de govern de les comunitats autònomes, del Congrés dels Diputats, del Senat o de les assemblees legislatives de les comunitats autònomes, de les corporacions locals, del Consell General del Poder Judicial, magistrat del Tribunal Constitucional, jutge, magistrat o membre del Ministeri Fiscal, s'ha d'imposar la pena de presó d'un a sis anys i multa de sis a dotze mesos.

Article 551

S'han d'imposar les penes superiors en grau a les que preveu respectivament l'article anterior sempre que l'atemptat es cometa: 1r. Fent ús d'armes o altres objectes perillosos. 2n. Quan l'acte de violència executat siga potencialment perillós per a la vida de les persones o pugua causar lesions greus. En particular, hi estan inclosos els supòsits de llançament d'objectes contundents o líquids inflamables, l'incendi i la utilització d'explosius. 3r. Escometent l'autoritat, el seu agent o el funcionari públic fent ús d'un vehicle a motor. 4t. Quan els fets es duguen a terme en ocasió d'un motí, insubordinació o incident col·lectiu a l'interior d'un centre penitenciari.

Article 553

La provocació, la conspiració i la proposició per a qualsevol dels delictes que preveuen els articles anteriors s'han de castigar amb la pena inferior en un o dos graus a la del delictes corresponent.

Article 554

1. Els fets descrits en els articles 550 i 551 també han de ser castigats amb les penes que s'hi expressen quan es cometen contra un membre de les forces armades que estiga prestant, vestit d'uniforme, un servei que se li haja encomanat legalment. 2. S'han d'imposar les mateixes penes als qui escometen, utilitzen violència o intimiden les persones que acudisquen en auxili de l'autoritat, els seus agents o funcionaris. 3. També cal imposar les penes dels articles 550 i 551 als qui escometen, utilitzen violència o intimiden greument: a) Els bombers o membres del personal sanitari o equips de socors que estiguen intervenint en ocasió d'un sinistre, calamitat pública o situació d'emergència, amb la finalitat d'impedir-los que exercisquen les seues funcions. b) El personal de seguretat privada, identificat degudament, que duga a terme activitats de seguretat privada en cooperació i sota el comandament de les forces i cossos de seguretat.

Article 555 [Suprimit]

Article 556

1. Han de ser castigats amb la pena de presó de tres mesos a un any o multa de sis a divuit mesos els qui, sense estar compresos en l'article 550, resisteixen o desobeïsquen greument l'autoritat o els seus agents en l'exercici de les seues funcions, o el personal de seguretat privada, identificat degudament, que duga a terme activitats de seguretat privada en cooperació i sota el comandament de les forces i cossos de seguretat. 2. Els qui falten al respecte i la consideració deguts a l'autoritat, en l'exercici de les seues funcions, han de ser castigats amb la pena de multa d'un a tres mesos.

DELICTES CONTRA L'ORDRE PÚBLIC

- Bé jurídic protegit: l'ordre públic, el principi d'autoritat, la dignitat funcional i el bon funcionament dels poders públics. En un estat democràtic únicament es pot defensar com a bé jurídic el principi d'autoritat si s'entén com a exercici de l'autoritat sotmesa a normes o a dret.
- La LO 1/2015 ha despenalitzat la desobediència i resistència lleu a l'autoritat i la falta de respecte als agents de l'autoritat (falta art. 634 CP). Ara es castiguen com a infracció administrativa de la Llei de seguretat ciutadana (LSC), excepte la falta de respecte a l'autoritat (no als agents de l'autoritat), que és delictes lleu (art. 556. 2 CP).
- Actes preparatoris (art. 553 CP): pena inferior 1 o 2 graus pels delictes previstos en els articles anteriors, és a dir, únicament el delictes d'atemptat.
- Delictes dolosos.

DELICTE D'ATEMPTAT

- Conducta típica (art. 550.1 CP): 1) Agressió, o 2) Intimidació greu o violència amb resistència greu, o 3) Escomesa.
- Les conductes de “agressió” i “escomesa” serien equivalents: agressió corporal (colps, puntades de peu, espentes, etc.) La circular FGE 1/2017 inclou la intimidació greu.
- Per “resistència” s’entén impedir la tasca de l’autoritat o agents. Ha de ser greu, utilitzant intimidació greu o violència (exemple: casos que per evitar la detenció s’esgrimeix una pistola contra l’agent).
- Subjectes passius: l’autoritat, els seus agents o els funcionaris públics (concepte art. 24 CP). La reforma de 2015 ha ampliat els subjectes passius: funcionaris docents o sanitaris i els de l’art. 554 CP (bombers, personal de seguretat privada, identificat degudament, que duga a terme activitats de seguretat privada en cooperació i sota el comandament de les forces i cossos de seguretat, etc.).
- Deuen ser atacats “en l’exercici de les funcions dels seus càrrecs o amb ocasió d’aquestes”.
- Tipus qualificats (articles 550.3 i 551 CP).

DELICTE DE DESOBEDIÈNCIA I RESISTÈNCIA

- L'article 556 CP castiga, amb la pena de presó de 3 mesos a 1 any o multa de 6 a 18 mesos, els qui, sense estar compresos en l'article 550, resistisquen o desobeisquen greument l'autoritat o els seus agents en l'exercici de les seues funcions, o el personal de seguretat privada, identificat degudament, que duga a terme activitats de seguretat privada en cooperació i sota el comandament de les forces i cossos de seguretat.
- Subsidiarietat expressa, respecte del delicte art. 550 CP (atemptat).
- Conducta típica: resistir o desobeir greument:
 - Resistència: impedir la tasca de l'autoritat o agents. Pot ser passiva o activa, però no greu (forcejament amb els agents).
 - Desobediència (greu): no complir ordres de l'autoritat o agents (exemple: negativa a identificar-se). Implica coneixement previ de l'ordre (requeriment personal i directe).
- Subjecte passiu: l'autoritat o els seus agents en l'exercici de les seues funcions, o el personal de seguretat privada (en les condicions del delicte d'atemptat).

CONCURSOS

- Com que el delictes d'atemptat és de mera activitat, si es causen resultats lesius: concurso ideal de delictes (amb la mateixa acció es lesionen dos béns jurídics diferents).
- En canvi, si es causa un resultat lesiu per a la vida, després de la reforma de 2015, s'hi aplicarà l'art. 138.2.b) (homicidi agreujat castigat amb pena de 15 a 22 anys i 6 mesos), quan els fets siguin a més a més constitutius d'un delictes d'atemptat de l'art. 550 CP.
- Si en l'atemptat s'utilitzen armes o instruments perillosos (art. 551) i es causen lesions de l'art. 148.1, no s'hi podrà aplicar dues vegades la qualificació ("non bis in idem").
- Si l'atemptat es fa amb finalitats terroristes s'hi aplicarà l'art. 573 bis CP (penes més greus).